

1953

4

MÚSU
SPARNAI

STYLIS

MŪSŲ SPARNAI

KRIKŠČIONIŠKOS MINTIES LIETUVIŲ EVANGELIKŲ REFORMATŲ ŽURNALAS

Nr. 4

BIRŽELIS

1953

LIŪDNA ŽINIA

Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios Kolegija Trentyje, 1953 m. gegužės 30 d netikėtai gavusi liūdną žinią, kad Šveicarijoje,

Weesen mieste mirė

Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios Gen. Superintendentas,

kun. prof. dr. P O V I L A S J A K U B Ė N A S,

reiškia savo giliausį liūdesį ir siunčia užuojautą visiems jo artimiesiems: prof. Vl. Jakubėnui, Halinai Jakubėnaitei - Dilienei, jų šeimų nariams, visiems Ev. Reformatų Bažnyčios kunigams, Synodo kuratoriams ir visiems Lietuvos Reformatams.

KOLEGIJA

Spaudos reikalai

DŽIAUGSMAI IR BĖDOS

Iš žurnalo skaitytojų gauname nemažai laiškų, visi džiaugiasi MŪSŲ SPARNAIS, patenkinti žurnalo vertingu ir įdomiu turiniu, jo leidimo forma, gausiomis iliustracijomis bei bendra išvaizda. Taip pat laiškuose išskeliama ypatinga žurnalo misija šių dienų tremtyje bei branginama jo vertė istoriniu atžvilgiu.

Tokie malonūs skaitytojų laiškai su nuoširdžiais linkėjimais, pageidavimais ir patarimais mus – spaudos darbuotojus – dvasiniai stiprina ir priduoja daugiau energijos darbui, nes matome, kad mūsų pastangos įvertinamos teigiamai ir mūsų darbas – prasmingas.

Tai tiek apie džiaugsmus. Pakalbėkime ir apie bėdas. Administracija labai apgailestauja, kad MŪSŲ SPARNAI ne visus evangeliškojo tikėjimo brolius ir seses pasiekia. Neturime jūsų adresų. Beto, kartais jus pakeičiate savo adresą ir mums nepranešate, todėl pasiųstas žurnalas arba grįžta, arba kur dingsta. Tokie atsitikimai labai atsiliepia į žurnalo finansus. Todėl atsiųskite mums savo naujus ir tikslus adresus. Paraginkite ir savo pažįstamus būti MŪSŲ SPARNŲ skaitytojais, arba praneškite mums adresus asmenų, kurie norėtų žurnalą gauti.

Žurnalo Redakcija, kaip motina prie lopšio, naktimis redaguoja žurnalo puslapius, o dienomis fabrikuose uždariauja pragyvenimą sau ir šeimoms. Redakcija naktų naktis dirba spaudos darbą be jokio atlyginimo, kad tik palengvinti žurnalo finansines bėdas. Tačiau iš dabartinių pajamų padengti spausdinimo ir ekspedicijos išlaidų nepajėgiame. Todėl laukiame jūsų paramos. Būkime savosios spaudos rėmėjais. Be to, kas dar neatsilygino už ankstyvesnius numerius – malonėkite galimai greičiau atsilyginti, nes mums kiekvienas centas yra brangus. Administracija apeliuoja į skaitytojus, prašydama, kad kiekvienas pagal savo išgales paremtų žurnalą materialiniais. Už vieno žurnalo egzempliorių malonėkite atsilyginti bent vienu doleriu, jei didesnės sumos aukoti neįstengiate. Aukus siųskite šiuo žurnalo išdininko adresu:

MŪSŲ SPARNAI,
Mr. Jokūbas Trečiokas,
4428 S. Western Ave.,
Chicago 9, Illinois, U. S. A.

Už didesnes aukas nuoširdžiai dėkojame Povilui Klybui, Adolfui Klemui, kun. F. Barneiliui, Povilui Lapienei, Mykolui Jasinskui, Onai Dubrienei, Marijai Kregždienei, Narvidui Frankui, Emilijai Railienei, O. Tonkūnaitei, A. Motiejūnaitei ir kt.

Ypatinga padėka priklauso:

Dr. M. M. DEVENIUI, Waterbury, Conn.,

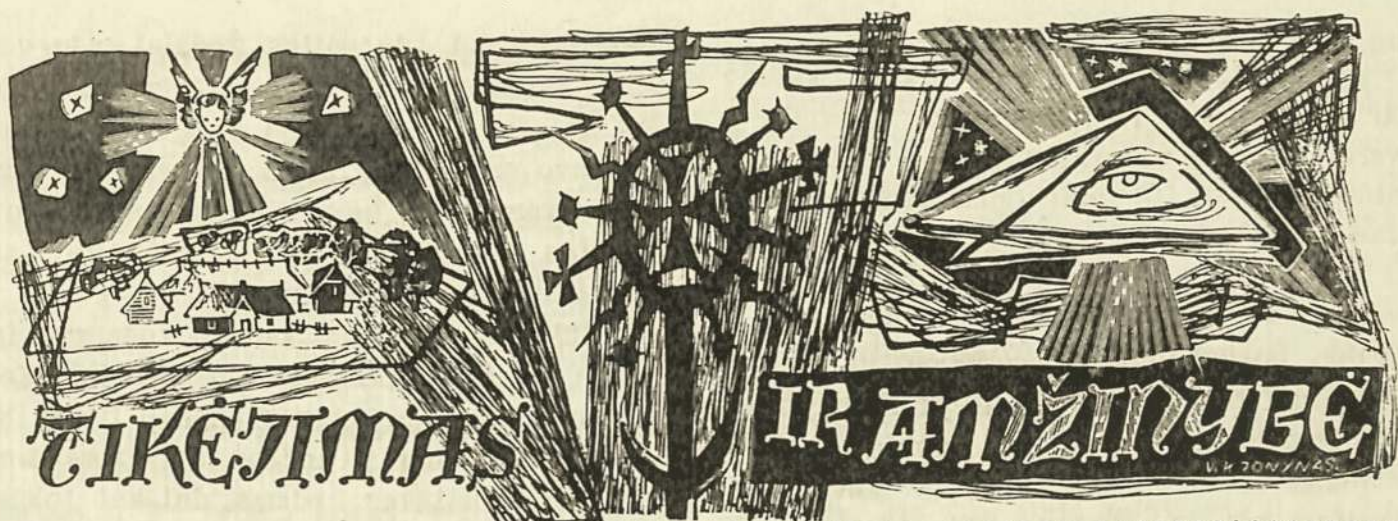
Inž. J. PETKUI su PONIA, Hollywood, Calif. ir

Stud. R. PIPYNEI – CHICAGOS EV. REF. JAUNIMO BŪRELIUI –

paaukojusiems MŪSŲ SPARNŲ žurnalui po 25 dolerius.

Tikime, kad mielieji skaitytojai supras sunkią žurnalo finansinę padėtį ir nuoširdžiau bei duosniau pradės žurnalą remti. Dabar, MŪSŲ SPARNAMS jau trečius metus progresyviai (išskyrus finansus) gyvuojant, žurnalo ateitis priklauso nuo jūsų duosnios, mieli skaitytojai, rankos. Tegu Viešpats laimina jūsų aukas ir mūsų spaudos triūsą, kas visa yra daroma jo amžinai garbei.

JŪSŲ ŽURNALO ADMINISTRACIJA

 Religinio skyriaus vedėja – kuratorė HALINA DILIENĖ
 Adresas: 1445 E. 65 th Pl., Chicago 37, Illinois, U.S.A. Tel. HY 3 – 2078

NAUJASIS TESTAMENTAS

Rašo: kun. Vytautas Kurnatauskas, Vokietija

Mūsų "kultūringajame" amžiuje kasdien išleidžiama tūkstančiai knygų, bet jų didėjantis skaičius nuolat mažina jų vertę. Tačiau beveik šimtmečio buvo reikalinga, kol visos N. Testamento knygos galėjo būti parašytos. O kiek meilės, kiek atsidavimo, kiek tikėjimo ir aukų reikalavo tas darbas iš jo autorių. Laipsnis po laipsnio kilo galingas Šventojo Žodžio pastatas į dvasios erdvę, kad galop užimtą pirmąją vietą skelbime ir liūdijime apie Dievo meilę Jėzuje Kristuje, kurs pats save atidavė už mus, kad mes gyvenime ir mirtyje rastume Jo žodžiuose ramybę.

N. Testamento svarbumas glūdi tame, kad jis yra vienintelis žmonijos istorijos bėgyje rašytas liūdijimas apie Dievo apsireiškimą. Kita vertus, visas Šventasis Raštas kartu su N. Testamentu, kaipo jo išpildymas ir karūna, krikščionių yra skaitomas kaipo Dievo Žodis.

Tad branginkime Šventąjį Raštą, o ypa-

tingai N. Testamentą, kurs buvo ir yra mūsų gyvenimo palydovas nuo jaunystės iki senatvės. Taip buvo gyvenant tėvynėje, taip tebūna ir išsisklaidžius po platųjį pasaulį. Tegul ir dabar šviečia mums iš šventraščio puslapių Dievo nemirtingosios meilės šviesa, kuri viena tėra galinga mus paguosti ir pažadėti, kad "Dievą mylintiems visi dalykai išeina į gerą." (Rom. 8,28).

NAUJOJO TESTAMENTO KALBA

Pradžioje visos N. Testamento knygos buvo parašytos graikų kalba. Tas faktas gali mus nustebinti. Juk Jėzaus Kristaus gimtoji kalba buvo aramėjų, Jo pamokslai ir žodis buvo skelbiamas aramėjų kalba, ne graikų. Kita vertus, tuometinio civilizotojo pasaulio viešpačiais buvo romėnai ir galima būtų manyti, kad N. Testamento knygos turėtų būti parašytos jų kalboje. Taip pat kyla klausimas, kodėl ap. Povilas, rašydamas krikščionims Romoje, vartojo grai-

kų, o ne lotynų kalbą?

Kokios rūšies - buvo šita graikų kalba? Ar apaštalai - N. Testamento autoriai - vartojo tą pačią graikų kalbą, kaip pvz. didieji graikų filosofai Demostenes, Sofoklas arba Platonas?

N. Testamento graikų kalba nebuvo taip vadinama "klasiška", bet "bendra" graikų kalba, buvusi tuomet bendrame vartojime, Kristaus ir apaštalų laikais ši kalba buvo tarptautinė. Prie to ypač prisidėjo Aleksandras Makedonietis, nes jis ketvirtame amžiuje pr. Kr. gim. ne tik užkariavo didelę civilizoto pasaulio dalį, bet kur tik jo kariuomenė įžengė, įvedė visuose kraštuose minėtą graikų kalbą. Taip kadaise, mažos valstybės kalba pasidarė tarptautinė nuo Indijos vartų iki didingo Romos miesto ir aplink Viduržemio jūrą.

N. Testamento kalboje jaučiama ir semitų įtaka, hebrajų atspalvis sakiniuose ir išsireiškimuose. Tai įvyko todėl, kad visi N. Testamento autoriai, išskyrus ap. Luką, buvo žydai, t. y. vyrai, kurių auklėjimo pamatan buvo padėti žydiški raštai.

NAUJOJO TESTAMENTO SUDARYMAS

Iki to laiko, kol atsirado pirmoji Evangelija, ap. Paulius jau rašė savo laiškus parapijoms. Tie laišškai buvo skaitomi viešai ir vėliau skolinami broliškoms parapijoms, kurios darydavo jų nuorašus. Tokiu būdu pirmojo šimtmečio pabaigoje atsirado ap. Pauliaus laiškų rinkinys. Prie jo prisidėjo ap. Jono laišškai, kurie sulaukė panašaus populiarumo. Tokiu būdu Naujasis Testamentas išaugo knyga po knygos. Turėjo dar praėti 300 metų, kol visos Naujojo Testamento knygos galėjo sudaryti Kanoną, kokioje formoje jis mums šiandien yra pažįstamas. (Žodis "kanonas" reiškia - šventųjų knygų rinkinys, bažnyčios priimtas kaip turintis autoritetą tikėjimo ir gyvenimo reikaluose).

Pats Viešpats Jėzus Kristus nepaliko nieko rašyto ir tų laikų žmonės turėjo tik Senąjį Testamentą, kuris sąryšy su Kristaus atėjimu į pasaulį kaip Mesijas, pasidarė nauja apreiškimo knyga žmonėms. Laiko bėgyje prie Senojo Testamento buvo pri-

dėti taip vad. Viešpaties Žodžiai ir jo veikimo istorija, kas buvo užrašyta jau 65 m. po Kr. gim. Sekančių 30 metų bėgyje prie to buvo prijungti 3 kitos evangelijos. Pirmos evangelijos buvo platinamos tarp nedidelės tikinčiųjų grupės ir tik vėliau sulaukė didesnio išplitimo.

Naujojo Testamento kanono sudarymo istorija yra ilga. Sprendimas dėl Naujojo Testamento knygų priėmimo į kanoną įvyko 200 metais. Tik dar 7 knygos šio sprendimo neapimtos: laiškas žydams, laišškai Jokūbo ir Judos, 2. Petro, 2. ir 3. Jono ir ap. Jono Apreiškimas. Antroje 4-jo šimtmečio pusėje vyskupas Atanazijus (žinomas iš Nikėjos susirinkimo 325 m.) nustatė Naujojo Testamento kanoną 27 knygų formoje, kokioje mes Naująjį Testamentą šiandien pažįstame. Šitas nutarimas vėlesniais laikais buvo patvirtintas įvairių bažnytinių susirinkimų.

Kyla klausimas, kas iš tikrųjų paskatino Bažnyčią sudaryti kanoną?

Kanono sudarymo reikalingumas kilo visų pirma dėl to, kad pradėjo rodytis įvairaus turinio ir abejotino charakterio bei vertės krikščioniški raštai; dėlto Bažnyčia buvo priversta nustatyti, kokios knygos savo turiniu atitinka tikrai krikščioniškai tradicijai ir mokslui. Be to, į krikščionišką Bažnyčią pradėjo skverbtis įvairios erezijos, kaip pvz. gnosticizmas, kuris buvo krikščioniškų ir stambeldišų samprotavimų mišinys (pvz., kad Dievas ir pasaulis yra sujungti eile paslaptinių valstybių "eonų", iš kurių Jėzus, kaip keistas dangiškosios vaizduotės tvarinys, nusileidžia ant Žemės, kad atneštų paslėptas gudrybes materijaliniam pasauliui. Gnosticizmas veikė nuo 130 metų po Kr.). Bažnyčia buvo priversta apsaugoti tikinčiuosius nuo stambeldybės įtakos; tam buvo reikalingas tikras tikėjimo

šaltinis. Be viršminėtų priežasčių, atsirado reikalus turėti medžiagos skaitymui bažnyčiose, kuri negalėtų būti keičiama ir remtųsi apaštališkais šaltiniais. Pagaliau į kanoną buvo įjungtos vien tos knygos, kurios turėjo išganytinas reikšmes krikščionybei.

NAUJOJO TESTAMENTO TURINYS

Naujasis Testamentas susideda iš 27 knygų. Kai kurios jų yra labai trumpos. Savo didumu Naujasis Testamentas užima tiksliai 1/3 Senojo Testamento. Šitos 27 knygos gali būti taip padalintos: visų pirma turime 4 istoriškus dokumentus, vadinamus evangelijomis (nuo graikų žodžio "euangelion" – linksmoji žinia), kurie mums pasirodo esą Jėzaus Kristaus biografijomis. Po to, turime vieną knygą, taip vad. Apaštalų Darbus ir 21 laiškų knygą. Naujasis Testamentas baigiasi ap. Jono Apreiškimu. Svarbiausias Naujojo Testamento rašytojas yra ap. Lukas – savo paties evangelijos ir Ap. Darbų autorius – ir Ap. Paulius, kuris parašė 13 laiškų.

Naujausių laikų mokslininkai tvirtina būk Naujasis Testamentas buvo sudarytas kelių dešimčių autorių.

Visos Naujojo Testamento knygos nėra sutvarkytos pagal chronologiją, nes kitaip Ap. Pauliaus laišakai turėtų užimti pirmą vietą su laišku galatams ir 1 laišku tesalonikiečiams priešakyje. Pačios evangelijos – pirmoje vietoje turėtų stovėti Ap. Morkaus evangelija. Vietoje Ap. Jono Apreiškimo (kuris greičiausiai buvo parašytas 95 m.) turėtų būti 2 Ap. Petro laiškas. Tačiau logiškais sumetimais dabartinis Naujojo Testamento knygų sutvarkymas gali būti visiškai pateisintas, kadangi Ap. Matas, kuris užima evangelijų tarpe pirmą vietą ir išskiria Jėzų Kristų, kaip senos sandoros išpildytoją, padeda jungti du testamentus ir Ap. Jonas savo Apreiškimu baigia išganyimo istoriją tvirtinimu apie teismą ir Dievo pergalę.

KAIP EVANGELIJOS BUVO PARAŠYTOS

Graikų žodis "euangelion" iš pradžių reiškė "dovaną už geros žinios atnešimą". Vėliau pati žinia buvo pavadinta tuo vardu. Laiko bėgyje evangelijų prasmė dar pasikeitė ir gavo Jėzaus skelbiamą gerų naujienų reikšmę. Pirmais krikščionybės laikais (tarp 30 ir 60 metų) nebuvo rašytų evangelijų, bet iš rankos į ranką perduodama "kerygma". Šitas graikų žodis reiškia "skelbiama naujiena". Mokslinių bandymų

dėka mes galime susidaryti tam tikrą vaizdą apie jos turinį. Tas turinys yra toks: Dievo pažadėjimas duotas Jo tautai Senajame Testamente yra dabar išpildytas. Ilgai lauktas Mesijas, Dovydo palikuonis, atėjo į pasaulį. Jis yra Jėzus iš Nazareto, kuris, eidamas iš vietos į vietą darydavo gerus darbus Dievo jėga, kuri buvo Jame, ir tapo nukryžiuotas, kad Dievo įsakymas būtų išpildytas, prisikėlė iš mirusiųjų ir užžengė į dangų, kur atsisėdo Dievo Tėvo dešinėje. Jis vėl ateis teisti gyvųjų ir mirusiųjų. Dėlto kiekvienas, kuris tai girdi, turi daryti atgailą ir būti pakrikštytas nuodėmių atleidimui.

Tokiu būdu pradžioje buvo "kerygma" ir toji žinia, kurios pagalba apaštalai, arba Jėzaus pasiuntiniai, mėgino (kaip jie sakė Tesalonikose) apversti pasaulį aukštyn kojomis.

Šitos žinios buvo papildomos apsakymais apie Jėzų. Šių žinių skaičius buvo nemažas, nes buvo dar gyvų Jo stebuklingų darbų liudininkų. Jeruzalėje, Antiokijoje, Cezarėjoje ir Romoje atsirado visa eilė pasakojimų apie Jėzų, kurie ilgainiui išsiplėtė tarp krikščionių bendrose sueigose arba pamaldų metu. Atsirado reikalas tuos visus pasakojimus sujungti į vieną rašytą veikalą apie Jėzų Kristų. Jo mokiniai laikė dar atminty savo Viešpaties prakalbas ir visa tai, ką jis pasakė. Palaipsniui atsirado Jėzaus Kristaus išsireiškimų rinkinys, kuris galėtų būti platinamas tarp tų, kurie norėjo tapti krikščionimis. Mūsų Viešpačiui mi-

rus ir užžengus į dangų, pamažu išnyko Jo mokinių ir apaštalų skaičius. Vieni mirė savo mirtimi, kitus užmušė. Todėl pasirodė esą svarbu, kad Jėzaus Kristaus asmenybė ir veikla būtų įamžinta raštu tol, kol paskutiniai liudininkai dar buvo gyvi, kurie galėtų pasakyti, kad "aš dar atsimenu Jėzų Kristų". Be to atsirado nemažas skaičius žmonių, trokštančių tapti krikščionimis, ir dėl kurių buvo reikalingas tikėjimo mokslas. Trumpai sakant, parašyto veikalo reikalingumas apie Jėzaus asmenybę pasidarė vis opesnis.

ANKSTYVIAUSIA EVANGELIJA

64 m. Romoje buvo didelis gaisras, sunaikinęs $\frac{3}{4}$ viso miesto. Ciesorius Neronas visą kaltę už tai primetė krikščionims ir pradėjo juos baisiausiais būdais persekioti. Šių persekiojimų metu žuvo 2 apaštalai – Petras ir Paulius. Kaip tik tuo laiku pasirodė veikalas, parašytas ant papiruso ir pavadintas: “Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus Evangelija”. Tai buvo pirmoji ap. Morkaus evangelija.

Kyla klausimas, kodėl šita evangelija buvo parašyta? Tai įvyko dėl to, kad Jėzaus Kristaus gyvenimo ir veiklos aprašymai turėjo būti surašyti tol, kol buvo gyvi Jo liudininkai, kurie galėtų patvirtinti, kad asmeniškai matė Viešpatį. Be to, krikščionys, kurie buvo persekiojami dėl savo tikėjimo, norėjo ką nors turėti, kas jiems primintų mūsų Viešpaties ir Išganytojo kančias ir mirtį, kad galėtų dvasiniai išsilaikyti ir būti paguosti savo sunkioje būklėje.

Kokiu būdu mums pasidarė žinomas pirmo evangelisto vardas? Krikščioniškas rašytojas Papiasas, kuris gyveno antrojo šimtmečio pirmoje pusėje, rašo: “Morkus – Petro vertėjas – sąžiningai užrašė viską, ką žinojo, neprisilaikydamas tačiau tvarkos, kuria Jėzus skelbė savo prakalbas arba asmeniškai veikė”. Pilnas Morkaus vardas buvo: Jonas Morkus. Jis buvo kilęs iš Jeruzalės. Po Šv. Dvasios išliejimo jo motinos namuose susirinkdavo Jeruzalės parapijos vadai (Ap. darb. 12,12). Gali būti, kad šiuose namuose irgi įvyko paskutinė Viešpaties Vakarienė. Jeigu Jonas Morkus ir nepriklausė prie 12 apaštalų skaičiaus, tai jis vis dėlto buvo matęs Jėzų Jeruzalėje paskutinėje Jo buvimo savaitėje šiame mieste (Mork. 14,51). Mes turime dar tikslesnių žinių apie Morkų iš vėlesnių laikų. Ap. Darbai praneša apie tai, kaip Morkus lydėjo Paulių ir Barnabą (jo pusbrolių), jų pirmosios misijos kelionės metu (Ap. Darb. 13,5 ir 13). Kadangi Morkus, atsisirdamas su jais, sugrįžo į Jeruzalę, ap. Paulius nebenorėjo imti jo su savimi į antrašą kelionę. Tačiau, 10 metų vėliau, Mor-

kus kartu su ap. Pauliumi kalėjo Romoje (Kol. 4,10-12; 2. Tim. 4,11). Pagal bažnyčios tradiciją, Morkus buvo ap. Petro vertėjas, kuomet pastarasis skelbdavo savo pamokslus. Savo evangelijai jis daugiausiai sunaudojo medžiagos, gautos iš ap. Petro.

MORKAUS PASAKOJIMAS APIE JĖZŪ

Morkaus evangelija yra padalinta į keturias dalis:

Ižanga apima 13 pirmojo perskyrimo viršelių. Papildydamas tai, apie ką skelbė Senojo Testamento pranašai, Jonas Krikštytojas atsiranda dykumoje prie Mirusios Jūros, skelbdamas atgailos krikštą nuodėmių atleidimui ir galingesnio už save atėjimą. Pagaliau atėjo diena, kada Jonas pakrikštijo Jėzų Jordano upėje. Ir balsas iš dangaus pasigirdo, sakydamas: “Tu esi mano mielas Sūnus, kuriame aš turiu pamėgimą”. Po to Jėzus buvo gundomas velnio tyrumoje.

Pirmoji dalis prasideda 1. prsk. 14. virš. Kuomet Jonas buvo suimtas, Jėzus atvyko į Galilėją skelbdamas, kad atėjo laikas ir prisiartino Dievo karalystė: “Darykite atgailą ir tikėkite evangelijai”. Jėzus šaukė prie savęs du brolius Simoną ir Andrių, tardamas: “sekite mane ir aš padarysiu iš Jūsų žmonių žvejus.” Ižengdamas į Kapernaumą, Jėzus pradėjo sinagogoje mokinti ir gydyti. Žinia apie Jį greit pasklido po visą Galilėjos kraštą. Jo pasekėjų skaičius didėja diena iš dienos, bet kita vertus, jo veiksmai ir žodžiai užgauna žydų tikybos vadus. Jis moko ir gydo prie Galilėjos ežero. Artimą ratelį aplink Išganytoją sudaro 12 Jo mokinių, kurie tarnauja Jam ir Jo žodžio plėtimuisi žmonių tarpe. Jo priešai įskundžia Jį, būk Jis esąs po šetono valdžia. Jėzus skelbia Dievo karalystę susirinkusioms minioms palyginimais, patvirtindamas juos galingais veiksmais. Mokiniai, kurie praėjo Jėzaus mokyklą, siunčiami skelbti apie Dievo karalystę. Jiems sugrįžus, Jėzaus veikimas pasiekia savo viršūnę 5.000 žmonių pasotinyje. Po to, Jėzus kartu su savo mokiniais pradeda kelionę į stabmeldiškas Tyro ir Sidono sritis. Grįžtant atgal, ap. Petras, atsakydamas Jėzui į

Dešinėje: kun. prof. dr. Konstantinas Kurnatauskas, kairėje – kun. Vytautas Kurnatauskas su savo šeima Vokietijoje.

klausimą kuo jis Jį laiko, pripažįsta, kad Jis yra seniai lauktas Mesijas. Tuomet Jėzus apreiškia savo mokiniams, kad Jis yra Dievo Sūnus. Jis pradeda kalbėti apie savo mirtį ir prisikėlimą. Tačiau Jo žodžiai nepajégia Jo mokinių įtikinti. Nuo to laiko šešėlis nuo kryžiaus vis dažniau pradeda kristi ant Jėzaus gyvenimo tako.

Tuo baigiasi pirmoji ir svarbiausioji Morkaus evangelijos dalis. Antroji dalis prasideda 9. prsk. ir baigiasi 16 prsk. 8 virš.:

Po 6 dienų Jėzus paima su savimi Petrą, Jokūbą ir Joną, nueina su jais į aukštą kalną ir ten jų akyse Jis pasikeičia. Po to, įvykių eiga slenka Jeruzalės link, kur Jėzus eina mirti. Grįždamas per Galilėjos kraštą iki Kapernaumo, Jis keliauja toliau per Perėją iki Judėjos tol, kol pasiekia Jeriką. Jo kelionės metu mes matome, kaip Jis gydo žmogų nesveiko proto ir aklą, laimina mažus vaikus, kalba su pariziejais ir per visą šitą laiką rengia savo mokinius kryžiui. Iš Jeriko Jėzus tęsia kelionę Betaniją – 2 mylių atstume nuo Jeruzalės. Po to įvyksta Jo triumfališkas įžengimas

Jeruzalę, kur Jis išvaro prekiaujančius pirklius iš šventyklos ir kalba apie savo pasiuntinystės svarbumą ir Jono krikštą. Jėzaus galva patepama kvepiančiu aliejumi moteriškės. Galop Jėzus steigia Šventą Vakarėnę, pergyvena Getzemanės sodne dvasinę kančią, tampa suimtas, tardomas ir nu-teistas. Penktadienį 9 val. nukryžiuojamas, o 3 val. p. piet miršta. Kelioms valandoms praslinkus, slaptas Jėzaus mokinys Juozapas iš Arimatijos prašo Pilotą išduoti Jėzaus kūną. Gavus jį, jis palaidoja Jėzų naujame kape, padarytame uoloje. Penktadienį visiems atrodo, kad Jėzaus Žodžiai neišsipildė. Tačiau tai buvo tik tylą prieš audrą. Sekmadienio rytą, 3 moterys ateina prie kapo patepti Jėzaus kūną, bet vietoje jo mato jaunikaitį, sėdintį dešinėje pusėje, kuris taria: “Nebijokite, jūs jį ieškote Jėzų nukryžiuotąjį – Jis prisikėlė iš mirusiųjų ir Jo čia nėra”. Jos pabėgo nuo kapo, nes apėmė didelė baimė ir drebėjimas.

Po antros dalies seka epilogas (16 prsk. nuo 9 iki 20 virš.), parašytas ne Morkaus, o kieno kito. Tai galima tik tuo paaiškinti,

kad arba kas nors sutrukdė Morkui užbaigti evangeliją, arba paskutinioji dalis buvo netikėtai suplėšyta. Epiloge kalbama apie Jėzaus pasirodymą Marijai Magdalenai, o vėliau mokiniams; kaip Jis juos siunčia apsakyti Evangeliją visai žmonijai ir galop žengia į dangų.

Tokiu būdu Morkaus Evangeliją galima laikyti ankstyviausia ir trumpiausia, bet iš visų evangelijų galingiausia, nes ji skelbia Jėzaus vardą kaipo Dievo Sūnaus, kuris turi sunaikinti šetono darbą ant Žemės ir padaryti iš žmonijos Dievo vaikus ir amžinojo gyvenimo įpėdinius.

AP. LUKO EVANGELIJA

Ši evangelija yra pirmoji dviejų Luko veikalų dalis. Savo evangelijoje ir Apaštalų Darbuose jis davė mums daugiausiai žinių apie Jėzaus ir Jo mokinių gyvenimą ir veikimą.

Iš šaltinių, liečiančių jo asmenybę, mes žinome, kad Lukas buvo kilęs iš Antijokijos Sirijoje (Kol. 4,14, Fil. 24 ir 2. Tim. 4,11). Jis buvo stambmeldis, iš profesijos gydytojas, ilgainiui tapo pakrikštytas ir pasidarė ap. Pauliaus bičiuliu. Nėra tikslų žinių, kuomet Luko evangelija pasirodė dabartinėje formoje. Tačiau spėjama, kad tai turėjo būti po 70 metų, kadangi Jeruzalės apsupimas buvo tuomet jau praeities dalykas. (Luk. 21,20). Kita vertus, ji buvo parašyta prieš ap. Jono evangeliją, kurioje yra daug žinių, paimtų iš Luko. Greičiausiai tai bus 80 po Kr. gim. metai.

Lukas savo evangelijoje norėjo įrodyti, kad Jėzus buvo ne vien žydų tautos mesijas, bet lygiai taip pat ir visos žmonijos Išganytojas.

Luko evangelija padalinta į 5 dalis: 1) Įžanga (1.-2. prsk.); 2) Jėzaus pašaukimas (3.-4. prsk. 13 virš.); 3) Jėzaus veikimas Galilėjoje (4. prsk. 14 virš. – 9. prsk. 50 virš.); 4) Pakeliui į Jeruzalę (9. prsk. 51 virš. – 19. prsk. 48 virš.); 5) Jeruzalėje: nukryžiuavimas ir prisikėlimas (20 prsk. – 24 prsk.).

Luko evangelija priklauso prie geriausiai parašytų evangelijų. Ji visų pirma buvo skirta stambmeldžiams. Šioje evangelijoje

Jėzus yra netikėtai žydų mesijas, bet visų žmonių Kristus. Be to, Jėzaus ryšys su moterimis čia aiškiausiai aprašytas: angelas apsireiškia Elžbietai ir Marijai, paskui seka pasakojimas apie didelę nusidėjelę, apie seseris Mariją ir Mortą, apie našlę iš Naino. Ap. Lukas kreipia didelio dėmesio į asmenybę Jėzaus, kuris atėjo rasti, kas buvo prapuolę ir bendravo su nusidėjėliais ir muitininkais (Luko 18,19). Ši evangelija gali būti pavadinta besimeldžiančio Jėzaus evangelija, kurioje labai vaizdžiai aprašytos Jo maldos prieš krikštą, apleistose vietovėse, Cezarėjoje-Filippi, ant pasikeitimo kalno, Getzemanės sodne ir ant kryžiaus. Galop, ši evangelija yra taip pat džiaugsmo evangelija. Ji prasideda angelų džiaugsminga žinia Marijai ir baigiasi džiaugsmingu apaštalų sugrižimu į Jeruzalę, Jėzui įžengus į dangų. Nenuostabu, kad Lukas yra daugelio mylimiausias evangelistas. Jo evangelija yra knyga, kuri net šiandien sugeba gydyti mūsų atitolusias nuo tikėjimo sielas. Jos autorius ir mūsų kartai pasiliko gydytoju, bet gydytoju lygiai kūno ir sielos.

AP. MATO EVANGELIJA

Šios evangelijos autoriumi greičiausiai nebuvo ap. Matas, bet kitas asmuo, graikiškai kalbantis žydų krikščionis, kuris nevisai dar atsipalaidojo nuo žydų įtakos. Jo evangelija buvo užbaigta apie 85 metus Antijokijoje ir jos pamatan buvo padėta Morkaus evangelija.

Jos padalinimas sekantis: 1) Jėzaus Kristaus gimimas; 2) Jo pasiruošimas dvasiniam darbui; 3) Jėzaus veikimas Galilėjoje; 4) Jėzaus veikimas Galilėjos apylinkėse; 5) Pakeliui į Jeruzalę; 6) Paskutinė savaitė Jeruzalėje; 7) Prisikėlusio Viešpačio apsireiškimas.

Matas deda didžiausių pastangų įrodyti Senojo Testamento svarbumą, tvirtindamas, kad Jėzus yra Alfa ir Omega (pradžia ir galas) visų Dievo pažadėjimų, padarytų Senojo Testamento sandoroje. Jėzus atėjo į pasaulį ne panaikinti įstatymo ir pranašų, bet juos išpildyti. Matas nemažiau kaip 8 kartus vadina Jėzų Dovydo sūnumi.

Morkus rodo mums Jėzaus asmenybėje galingą Dievo Sūnų, Lukas – visų tautų Kristų ir Išganytoją, o Matas – kaip pranašų ir psalmistų žodžių išpildymą Mesijaus asmenybėje, apie kurį žydų istorija jau seniau pranašavo.

Žodis “bažnyčia” yra vartojamas tik pas Matą (Mato ev. 16, 18 ir 18, 17). Jis vienas paduoda du Kristaus sakinius, liečiančius “porystės šventumą” (Ev. Mato 5, 32 ir 19, 9). Jam turime būti dėkingi už švento krikšto įsteigimo žodžius (Ap. Mato 28, 19).

Matas baigia savo evangeliją galingais Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiais: “Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pat pasaulio galo. Amen”.

Pirmos trys evangelijos vadinamos senoptiškomis evangelijomis, nes jos panašios viena į kitą ir sudarytos pagal bendrą planą, liečiantį Jėzaus asmenybę ir gyvenimą. Ketvirtoji evangelija – ap. Jono – nepriklauso prie sinoptiškų, nes jos turinys visiškai skiriasi nuo kitų evangelijų.

AP. JONO EVANGELIJA

Jonas, priešingai sinoptikams, nenorėjo aprašyti mums istoriškai patvirtintų atskirų įvykių iš Jėzaus gyvenimo, bet “kad tikėtumėte, kad Jėzus yra Kristus, Dievo Sūnus, ir kad tikėdami, turėtumėte Jame amžiną gyvenimą”. Ap. Jonui pati Jėzaus asmenybė, kurioje Dievo apreiškimas priėmė žmogaus pavidalą, buvo svarbesnė, negu Jo mokslas. Jo evangelijos tikslas buvo įrodyti, kad gyvenantis ant Žemės Jėzus buvo Dievo Sūnus, viešpats ir viso pasaulio ir amžinosios laimės sutvėrėjas.

Kas parašė Jono evangeliją? Nuo antro šimtmečio buvo paplitusi nuomonė, būk ši evangelija parašyta ap. Jono (Jokūbo brolio ir Zebedėjaus sūnaus), kuris sulaukė senatvės Efeze ir buvo mylimas Jėzaus mokinys. Tačiau priešingai tam tvirtinimui atsirado abejonių, pagal kurias šios evangelijos autoriumi yra visiškai kitas asmuo.

Sąryšy su tuo kyla klausimas, ar ap. Jonas, kaip Galilėjos žvejas, galėtų būti taip gerai išlavintas, kad sugebėtų parašyti šitą veikalą? Kodėl pavyzdžiui, Jėzaus

žodžiai Jono evangelijoje taip smarkiai skiriasi nuo tų, kuriuos randame pas sinoptikus? Dėlto buvo jieškomas kitas evangelijos autorius aukštesnio dvasininko asmenybėje, vardu Jobas, gyvenantis Efeze, apie kurį žinome, kad jis buvo aukštai vertinamas kaip prezbyteris. Jono evangelijos autoriaus klausimas tačiau dar nėra galutinai paaiškėjęs. Yra tikras dalykas, kad evangelistas Jonas buvo giliai tikinti asmenybė, sugebanti savo mintis išlieti ant popieriaus. Jis rodo žmonėms Jėzaus paveikslą tokiu pat būdu, koku Jėzaus asmenybė jo paties akims buvo pasirodžiusi.

Išskyrus kai kuriuos atsitikimus iš Jėzaus gyvenimo, kaip pvz. krikšto, šetono gundymo, pasikeitimo išgyvenimą Getzemanės sodne, Šv. Vakarienės, jis duoda mums naujus pasakojimus apie Kristų: pasikalbėjimą su Nikodemu, apie Samarietę prie Jokūbo šulinio, Lozorius iš mirusių prisiėlimo istoriją, vaizdą iš mokinių kojų plovimo po paskutinės vakarienės ir baigia savo evangeliją vaizdeliu apie netikintį Tomą ir septynis mokinius prie Galilėjos ežero.

Bendrystė su Dievu turi pas Joną mistiškų bruožus. Šita bendrystė randa savo išraišką paklusnume ir visiškame atsidavime Jėzui...” kad visi būtų vienas, kaip Tu, Tėve, manyje, o aš Tavyje! kad ir jie būtų vieni mumyse; kad pasaulis tikėtų, kad Tu mane esi siuntęs”. (Jono 17, 2).

(Straipsnio pabaiga sekančiame numeryje).

Parodykime jiems kelią...

BENDROJI KANČIA

Birželio įvykių proga

– Rašo kun. Ansas Trakis –

“Jei ką kenčia vienas sąnarys, kenčia visi drauge sąnariai” (I Kor. 12,26).

Iš patyrimo žinome, jei vienas kūno sąnarys ką kenčia, kenčia visas kūnas. Bet minėtame žodyje manyta gilesne ir platesne prasme.

Ar šeima taip pat nėra kūnas? Pasakyta: vyras ir moteris tampa vienu kūnu (I Mozės 2,24). Ar nekenčia visa šeima, jei vienas tos šeimos narys ką nors kenčia? Rodos, visi šeimos namai pavirsta lyg ligonine, jei vienas šeimos narys kankinasi fiziniais ar dvasiniais skausmais. Kaip neapsakomai skaudžiai pergyvena anos šeimos, kurios išdraskytos paskutiniojo karo, mūsų tautai laisvės netekus: vyras atplėštas nuo žmonos, sūnus, duktė nuo motinos... Atvira, niekada neužgyjanti žaizda perščia be paliovos šeimos kūną.

Platesne prasme ir tauta yra šeima, kur jos nariai yra sujungti ta pačia kultūra, kalba, bendra tėviškės žemele ir bendru likimu. Iš patirties mūsų benamiai, išsklaidyti po visą pasaulį, tautiečiai, gali patvirtinti, kaip jų širdys perpildytos tautinės draugystės ilgesiu: vienišumas juos tiesiog kankina. Su džiaugsmo ašaromis pasitinkame mūsų tautietį, lyg savo brolių. Nebereikalo tvirtino dr. Vydūnas, kad žmogus gali būti žmogumi tik savo tautinėje šeimoje.

Paslaptlingiausiai ir giliausiai mes esame jungiami Kristaus kūne, Jo šeimoje, Jo Bažnyčioje: “Jis galva, o mes Jo kūnas, saulė Jis, mes spinduliai, Viešpats Jis.

tiesos galiūnas, broliai mės, Jo mokiniai” – anot giesmininko.

Jei kenčia mūsų tautietis, mūsų bažnyčios narys, tai turėtų kentėti visa tauta, visa Bažnyčia.

Atpuola mums lietuviams, mums evangelikams tas žodelis “jei”. Visi plačiai ir dažnai kalbame apie kenčiančią Lietuvą, apie kenčiančius tikėjimo brolius ir seseris. Gana mums tik sapne atsidurti mūsų pavergtų brolių ir seserų būklėje, kad “grįžtume” su drebančia širdimi ir net suprakaitavę. Bet mūsų broliams tai ne baisus sapnas, o kruvina tikrovė.

Ar mes kenčiame su jais? Jei ne, tai nebesame sveiki kūno sąnariai.

Ką reiškia kentėti, rodos, visi iš patyrimo žinome: nekartą esame kentėję dėl savo tiesioginio kūno sąnarių. Žinome, kaip slegia mus kartais net menkas skausmas, dažnai trukdąs visą mūsų dvasinį pasireiškimą. Bet tai tik viena kančios pasireiškimo savybė. Šioji dažniausiai pridengia esminės kančios ypatumą, ir todėl nesame visuomet sąmoningi. Užpuolus ligai, rodos, nėra kūne dalelytės, kuri nebūtų įjungta į pasipriešinimo kovą. Sveikosios kūno dalelės net aukojasi nugalėti įsibrovusį priešą – bacilas. Ar ir patys to nejaučiame, kada prakaitą liedami, dantis sukandę, stengiamės nugalėti priešus, užpuolusius mūsų sąnarį ir kartu visą mūsų kūną, šeimą, tautą, bendruomenę ar Bažnyčią. Kančia nėra pasyvus veiksmas, kaip mes gal esame prąte manyti, bet viso kūno ir visos sielos

jėgų sukaupimas ir jų pasireiškimas. Kančios esminis ypatumas – tai žmogaus kūno ir dvasios jėgų aukščiausio laipsnio aktyvumas, kadangi vyksta gyvybinė kova dėl mūsų sąnario ir tuo pačiu dėl viso kūno.

Didžioji Dievo išmintis įdiegė į mūsų kūną anas gyvybės besiveržiančias galias. To paties Tvėrėjo dėka esame apdovanoti ir dvasiška gyvybės galia, kuria pajėgiame iš grynai gyvūno kūno pakilti į tautinio ir Bažnytinio kūno sąnarius. Siūlosi ir teikiamos mums didžios dvasinės galios, pajėgumas nugalėti ir mūsų dvasinio kūno negalavimus. Iš mūsų tautos, bažnyčių (Reformacijos) istorijos žinome, kokių didžių jėgų buvo kupini žmonės: pajėgė kovoti prieš įvairius dvasinio gyvenimo užkrėtumus.

Juk nė vienas nenorime užimti negarbingos, pavytusios, gal kriukiais paremtos, sąnario vietos. Normalaus žmogaus prigimtis nori būti sveiku, naudingu sąnariu. Bet jei esame sveiki sąnariai, tai kenčiame kartu su skausmų užpultuoju kūno sąnariu. Panaudojame mūsų Tvėrėjo mums suteiktas kūniškas ir dvasiškas galias kovoti visomis išgalėmis prieš nesveikus pasireiškimus mūsų bendruomeniniame, tautiniame ir bažnytiniame kūne. Kovoju ir prieš aną "bacilą", kuri kankina mūsų kūno sąnarius – brolius ir seseris pavergtoje tėvynėje, arba ištrėmimo.

Esame lietuviai evangelikai, tai bendrai kenčiame, karžygiškai bekovodami. O pajėgų šaltinis, Dievas, tesuteikie mums tam vis iš naujo jėgų!

Kun. A. TRAKIS, Lietuvos Evangelikų Liuteronų Bažnyčios Tremtyje Vice-senjoras su šeima.

ATLEIDIMO IR NUSIDĖJIMO ESMĖ

– Kun. Povilas Dilys –

Giliau bestudijuodami Evangeliją, daugelyje vietų susiduriame su Viešpaties Jėzaus posakiais, kurie iš pradžių mums atrodo nesuprantami ir reikalauja platesnio paaiškinimo, pagrįsto Naujojo Testamento dvasia.

Prie tokių vietų neabejotinai reikia priskirti Jėzaus pažiūrą į nusidėjimą Šventajai Dvasiai. Kad geriau prisimintume Jėzaus žodžius tuo klausimu, cituoju Evangelijos vietas, kuriuose apie tai kalbama:

Mato Evangelijoje, 12 perskyrime, 31-32 viršelyje:

“Todėl aš sakau jums: kiekviena nuodėmė ir piktžodžiavimas bus žmonėms atleista; bet piktžodžiavimas prieš Dvasią žmonėms nėra atleidžiamas. O kas kalba prieš Žmogaus Sūnų, tam atleidžiama; kas gi kalba prieš Šventąją Dvasią, tam nebus atleista nei šiame pasaulyje, nei būsimame.”

Morkaus Evangelijoje, 3 perskyrime, 28-29 viršelyje:

“Ištikrųjų, sakau jums: visos nuodėmės bus atleistos žmonių vaikams, taip pat ir Dievo piktžodžiavimai, kuriais jie piktžodžiauja. Kas gi piktžodžiautų Šventajai Dvasiai, tas neturės atleidimo per amžius, bet bus kaltas amžino teismo.”

Luko Evangelijoje, 12 perskyrime, 10 viršelyje:

“Kas nors išitaria žodį prieš Žmogaus Sūnų, tam bus atleista; kas gi piktžodžiautų Šventajai Dvasiai, tam nebus atleista.”

Daugelio teologų nuomone aukščiau paminėti Naujojo Testamento posakiai yra sunkiausiai suprantami, bet kartu su tuo svarbiausi.*) Jau Augustinas vadina “tas

vietas” “grande secretum” (didžioji paslaptis) ir sako:

“Forte in omnibus Scripturis nulla maior quaestio, nulla difficilior invenitur”.**) (Turbūt visame Rašte (šventajame) nėra didesnio, neatsiras sunkesnio klausimo).

Aišku, kad viename straipsnelyje negalima išsemti visos šio klausimo problematikos. Galima tik nurodyti jos esminius momentus, turinčius reikšmės pirmoje eilėje praktiškai teologijai.

Kun. POVILAS DILYS

Trijose aukščiau suminėtos Šventojo Rašto vietose Kristus paliečia labiausiai žmonių kankinantį klausimą: “Ar mūsų nuodėmės bus mums atleistos, kuomet atsistosime prieš Teisėją, kuris mus pasmerks arba išteisins.” Kristus į tą klausimą atsako dviem posakiais minėtoje Mato evangelijoje.

Čia Kristus nurodo į begalinį Dievo gailingumą, Dievo nuolatinį pasiruošimą atleisti mums mūsų silpnybes, mažas ir dides. Remiantis Jėzaus žodžiais iš Mato Evangelijos 12; 31a ir 32a, net žmogū-

džiai, nuteisti mirties bausme, gali eiti į mirtį su įsitikinimu, kad Viešpats Dievas jiems atleis nuodėmes ir priims į savo karalystę, jei jie savo nusikaltimus padės prieš Kryžiaus papėdės! Todėl tokie žmonės neprivalo baimintis dėl to, kad jie yra visuomenės pasmerkti, neranda užuojautos artimųjų tarpe ir miršta vieniši. Kristus ir toms visoms visuomenės išgamoms žada atleidimą. Iš to matome, kaip labai skirtinga yra Dievo ir žmogaus pažiūra į žmogaus nusikaltimą. Žmogus, nors ir tapo sutvertas pagal Dievo paveikslą, paprastai moka atleisti iki tam tikro laipsnio, bet ne toliau. Pavyzdžiui, sunku reikalauti, kad motina atleistų žmogžudžiui jos vaiko nužudymą, sąmoningai, arba net nesąmoningai padarytą.

Tačiau Jėzus eina dar toliau. Ne vien "visos nuodėmės bus mums atleistos", bet ir visi "piktžodžiovimai prieš Dievą" (Morkaus 3, 28). Pagal žmonių dėsnius galvojant, Dievas negalėtų priimti į savo karalystę žmonių, kurie visą gyvenimą piktžodžiavo prieš Jį. Jėzus sako, kad pas Dievą yra kitaip. Net ir toks piktžodžiautojas gali būti kaip Dievo kūdikis priimtas į amžinąją garbę.

Kalbėdamas apie pasirošimą atleisti žmogui visus nusikaltimus ir piktžodžiovimus, Jėzus įterpia galimumą visiškai užmiršti piktžodžiovimą prieš Jį patį. Jis sako: "O kas kalba prieš Žmogaus Sūnų, tam atleidžiama" (Mato Ev. 12, 32a). Iš Šventojo Rašto žinome, kad Kristus yra mylimasis Dievo Sūnus. Naujojo Testamento teologija, pagrįsta Senojo Testamento raštais, moko mus, kad mylimasis Dievo Sūnus yra dangaus ir žemės Viešpats. Apaštalas Paulius rašo filipiečiams, 2; 9-11: "Todėl ir Dievas išaukštino Jį ir dovanavo Jam vardą, viršesnę už visus vardus, kad Jėzaus vardu prikauptų visoks kelias danguje, žemėje ir po žeme, ir kad kiekvienas liežuvis išpažintų, jog Viešpats Jėzus Kristus yra Dievo Tėvo garbei". Gailestingasis Dievas atsiuntė mums savo Sūnų ir leido, kad dėl mūsų Jis numirtų ant kryžiaus, taigi ar būtų įmanoma manyti, kad Dievas atleistų

visus piktžodžiovimus prieš tą savo mylimąjį Sūnų? Žinome, kiek daug šimtmečių bėgyje buvo prieš Jėzų piktžodžiauta. Tai Jį vadindavo "juokdariu", kuris norėjo "žmoniją išganyti", tai prieš mūsų Išganytoją buvo rašomos piktžodžiaujančios "Evan gelijos", kaip pvz. "Naujasis Testamentas" "Demiana Biednogo", išleistas apie 1920-22 Sovietų Rusijoje. Šitiems štai piktžodžiautojams, kurie sistemingai užnuodydavo ne vien savo, bet ir daugelio kitų sielas, atitraukdami jas nuo Dievo, Kristus jau iš anksto atleido, besimelsdamas už juos ant kryžiaus (Luko Ev., 23; 34.) Dangaus Viešpats taip pat atleidžia prieš Jo sūnų pasakytus arba parašytus piktžodžiovimus, ir yra pasiruošęs priimti juos į savo karalystę, nes jie verks, kai atsivers jų akys, pamatę tą, kurį pervėrė – (Jono Apreiškimas 1; 7).

Jau dabar nei širdimi, nei protu negalime aprėpti to žmonių nusikaltimų atleidimo dydžio. Bet Šventas Raštas veda savo skaitytuos dar toliau. Sąryšy su aukščiau paminėtų Jėzaus žodžių apie visų nuodėmių atleidimą egzegeze, norėčiau atkreipti dėmesį į apaštalo Petro pirmojo laiško 4 perskyrimo 6 viršelį: "Nes todėl ir mirusiems buvo apskelbta evangelija, kad jie, tiesa, nuteisti kaip žmonės kūno atžvilgiu, būtų tačiau Dievo valia gyvi Dvasios atžvilgiu". Iš Naujojo Testamento dvasios matome, kad Viešpats Dievas savo atleidimo neapriboja vien mums dovanotu gyvenimu. Iš to galime spręsti, kad Dievo atleidimas siekia ir už mūsų žemiškojo gyvenimo ribų. Visi tie, kurie savo žemiškojo gyvenimo laiku nesugebėjo arba nesuskubo sutvarkyti savo santykių su Dievu, gali tikėtis, kad Dievas suteiks jiems atleidimą po mirties. Paskutinių dviejų pasaulinių karų istorija mus moko, kad tūkstančiai žmonių visai netikėtai buvo paimti iš šios žemės, kaip tik tuomet, kai po daugelio metų piktžodžiovimo prieš Kristų pradėjo patirti Dievo malonę. Remiantis Evangelijos dvasios pagrindais, apie visus tuos galime pasakyti, kad Dievo atleidimo malonė nėra pasibaigusi jiems mirus.

Iš viso aukščiau paminėto matome, kad savo esmėje Dievo atleidimas iš tikrųjų yra begalinis. Dievo nuolatinis pasirošimas priimti mus į savo karalystę niekuomet nenustoja ir nemažėja. Tačiau yra vienas dvasinis žmogaus stovis, kuomet Viešpats Dievas negali laikyti jo savo vaiku. Tą stovį Kristus vadina "nuodėmė prieš Šventąją Dvasią" ir paaiškina mums "kas gi kalba prieš Šventąją Dvasią, tam nebus atleista nei šiame pasaulyje, nei būsimame". (Mato Ev. 12; 32b.)

Taigi, dabar artinamės prie klausimo esmės. Nuodėmių atleidimo apribojimas glūdi ne Dievuje, bet pačiame žmoguje. Šios Šventojo Rašto vietos egzegezė yra nepaprastai sunki. Daugelį žmonių apimdavo nusivylimas ir abejonė, kai jie bandydavo įsigilinti į Jėzaus žodžius apie nusidėjimą Šventajai Dvasiai. Kad geriau suprastume, kaip labai žmogaus sąžinė gali būti sujaudinta, noriu išaiškinti Mato Evangelijos 12 skyriaus 31 ir 32 viršelius. Imsime pavyzdžiu Francesco Spiera'os dvasios kovą dėl to.

Francesco Spiera gimė Italijoje 1502 metais. Baigęs mokslus, jis ėjo teisininko pareigas Cittadellėje, nedideliame miestelyje į šiaurę nuo Paduos. Vedęs, susilaukė 11 vaikų. Spiera buvo nepaprastai gabus ir iškalbingas žmogus. Dėl savo puikiai apgalvotų ir labai gyvai pasakytų prakalbų, jis pagarsėjo ne vien Cittadellėje, bet ir tolimose jos apylinkėse. Visi jo biografai pabrėžia faktą, kad iki 44 metų amžiaus jis dirbo savo specialybėje, neretai gindamas neteisingas bylas, naudodamas visokiausius juridinius išsisukinėjimus, kad tik pateisintų savo pažiūras. Spiera žinojo, kad jis klastoja teisę, norėdamas nevisai teisingu būdu praturtėti. Bet sąžinė jo nekanino. Sulaukus 44 metų amžiaus, jo dvasiniame gyvenime įvyko persilaužimas. Jis įsigilino į save ir ėmė gailėtis dėl savo elgesio. Tuo laiku jį pasiekė žinios apie reformaciją Vokietijoje ir Šveicarijoje. Spiera pradėjo gilintis į Šventojo Rašto skaitymą, susipažino su juo nuodugniau, negu daugelis anų laikų kunigų arba vyskupų. Be to, jis įsigilino į reformatorių teologinius

veikalus ir tampa prityrusiu teologu, pasirošusiu visokiems teologiniams disputams. Nepasitenkindamas tų tiesų žinojimu vien sau, jis ėmė aiškinti evangelijos pagrindus, nuodėmių atleidimą vien malone per tikėjimą (sola fidei) iš pradžių savo žmonai ir vaikams, o paskui ir kitų tarpe. Spiera pajunta savyje tikėjimo galią, visai pasikeisdamas savo poelgiuose. Tikėjimu į evangeliją jis surado dvasios ramybę.

Greitu laiku jis buvo apkaltintas herezija prieš popiežiaus legatą, Joną della Casą, Venecijoje. Popiežiaus legatas, nors iš esmės mažai tesirūpino religija, stengėsi žmonių tarpe išlaikyti popiežiaus autoritetą. Spiera buvo pašauktas atvykti pas legatą pasiaiškinti dėl savo elgesio ir herezijos platinimo. Giliai jaudinantis yra aprašymas vidinių kovų, kurios Spierai prasiūdėjo, gavus legato šaukimą. Dvasios balsas, kad išvertų tiesoje, rastoje evangelijoje, ir kūno balsas, kad dėl šeimos, dėl jam grėšiančių kūniškų kančių, kalėjimo ir sudeginimo ant laužo, paneigtų savo nusištatymus, nuolatos kovojo jame. Pagaliau kūnas nugalėjo ir Spiera legato akyvaizdoje išsižadėjo savo skelbiamų pažiūrų ir pasidavė popiežiaus autoritetui. Surašius atitinkamą protokolą, popiežiaus legatas pareikalavo iš Spieros, kad jis Cittadellėje viešai išsižadėtų klaidų ir ten pat viešai savo išsižadėjimą pasirašytų. Spiera tai padarė. Tačiau nuo to laiko sąžinė nebedavė jam ramybės. Jis laikė save atpuolusiu nuo Dievo žmogumi, žmogumi prasižengusiu Šv. Dvasiai, kuriam pagal Jėzaus žodžius nebėra atleidimo. Dvasinis Spieros stovis vis blogėjo. Pagaliau jis nebenorėjo priimti jokio maisto, taip kad tekdavo jį per prievartą maitinti. Paskutiniaisiais mėnesiais prieš mirtį, jis piktyčiosi Dievu, nenorėjo girdėti apie kokį nors nuodėmių atleidimą sau, vis kartodamas, esąs amžinai pasmerktas. Visi jo draugų, popiežiaus legato ir kitų Romos-katalikų dvasininkų teologiniai disputai jam nieko nepadėjo. Besiremdamas daugeliu Šv. Rašto ištraukų jis vis tvirtino, esąs nusidėjęs Šventajai Dvasiai ir todėl Dievas nebegali jam atleisti.

Kuratorius inž. Hermanas Pavilionis – Klaipėdos išlaisvinimo sukilimo dalyvis, kovojęs 1923 m. penktoje sukilėlių kuopoje. 1928 metais atvyko Amerikon, baigė aukštąjį mokslą, sukūrė lietuvišką šeimą. 1949 m. su talkininkais įsteigė Čikagos liet. ev. reformatų parapiją ir buvo pirmosios valdybos galva, o dabar vice-pirmininkas. Įtakingas nuolatinio ryšio palaikytojas su tikėjimo broliais amerikiečiais, 1952 metų Synodo posėdžių pirmininkas, Kolegijos narys. Nuo šių metų – Mūsų Sparnų žurnalo administratorius.

1548 m. lapkričio mėn. Spiera mirė nesusi-
taikęs su Dievu ir laikydamas save pa-
smerktu.

Tas pavyzdys aiškiai rodo, su koku di-
deliu atsargumu turime priėti prie Jėzaus
žodžių apie nusidėjimo Šv. Dvasiai egzege-
zės. Šiandien mes neabejojame, kad Spiera
nesuprato dieviško atleidimo esmės ir tik-
rai nebuvo Šv. Dvasiai nusidėjęs. Jo ilgą
laiką besitęsianti dvasinė kova – tai geriau-
siai įrodo.

Bet grįžkime prie mūsų temos.

Pagal Jėzaus žodžius piktžodžiavimai
prieš Šventąją Dvasią negali būti atleisti.
Ką tai reiškia? Kodėl Išganytojas daro skir-
tumą tarp Dievo, savęs ir Šv. Dvasios?
Atkreipkime dėmesį į dvasinį Kristaus mo-
kinių vystymąsi. Jie buvo sukrėsti savo
Mokytojo asmenybės didingumu, kai jis pa-
sirodė jų gyvenime. Daugelis mokinių pali-
ko viską – pelningą darbą, ramų gyvenimą,
namus ir ėjo paskui tą, kuris apie save

pasakė: “Lapės turi urvų ir dangaus paukš-
čiai lizdų, žmogaus gi Sūnus neturi kur
galvos priglausti” (Mato Ev. 8, 20), jie
ėjo į nežinomą ateitį, Nepaisant to, kad
dėl Kristaus jie visai pakeitė savo gyve-
nimą, tikra to žodžio prasme, mokiniai tam-
pa Jo apaštalais tik gavę Šv. Dvasios do-
vaną. Šventosios Dvasios gavimas – tai
išganyto darbo apvainikavimas, tai laiko-
tarpis dvasiškame žmogaus vystymėsi, ku-
met Dievas tampa jam artimiausias. “Nes
kurie tik Dievo Dvasios vedami, tie Dievo
vaikai”, Ap. Pauliaus laiškas romėnams,
(8; 14). Todėl savo esmėje mūsų santykis
į Dievą priklauso nuo Dvasios. Jei žmogu-
je nėra tos Dvasios – Dievas, Kristus jam
yra svetimos sąvokos. Tuomet Dievas daž-
nai būna sulyginimas su likimu, su paskir-
timi. Jei tokį žmogų užpuola vargas, nepa-
sisekimai, visų tų nelaimių įtakoje jis pra-
deda piktžodžiauti prieš Dievą, tai tikru-
moje jis piktžodžiauja prieš “nežinomą

Dievą" prieš tą, ką žmogus vadina "dievu", prieš savo paties sukurtą "dievą". Taigi tie piktžodžiavimai ir šmeižtai neliečia Dievo, Jėzaus Kristaus Tėvo, dangaus ir žemės Viešpaties. Todėl tokios nuodėmės gali būti atleistos. Jei žmogus, neturįs supratimo apie Kristaus galią, piktžodžiauja prieš Jį bei žemina Jį savo žodžiais arba raštais, tai tikrumoje toks žmogus "kovoja" ne prieš Kristų, kaip tokį, bet prieš savo paties sukurtą "išganytoją". Taigi tokie nusikaltimai gali būti atleisti.

Tarp Dievo ir žmogaus susidaro visai kitoks santykis, kai žmogus yra patyręs Dievo Dvasios veikimą į jį patį arba į jo aplinką. Tuomet Dievas prisiartinio prie žmogaus, suteikė jam galimumą "paragauti dangaus dovanos" (Laiškas Žydams 6; 4). Tokią Dievo malonę ir meilę patyrė žmogaus siela. Anas žmogus žino, kad Dievas yra dangaus ir žemės Viešpats. Jėzaus Kristaus veikimas jam taip pat nesvetimas. Atkreipkime dėmesį į sąryšį, kuris atsiranda tarp Jėzaus žodžių apie nusidėjimą Šventajai Dvasiai ir pariziejų ginčo dėl, kaip Šv. Raštas sako, "velnio apsėsto" žmogaus išgydymo. Pariziejai pripažįsta, kad iš Jėzaus sklido viršžemiška jėga. Pariziejai gerai žinojo, kad šią nežemišką galią Jėzui įkvėpė Viešpats Dievas. Jie buvo didžio Dievo darbo liudininkai. Tačiau atvirai pripažinti jiems nebuvo tai patogu, todėl pariziejai sąmoningai iškreipė faktus. Žinodami, kad taip nėra, jie vis dėlto tvirtina, kad Jėzus per "Belzebubą" išvarė "Belzebubą". Taigi, šiame atsitikime, jie sąmoningai stojo šetoniškų galybių pusėje, "kurios taip pat žino ir dreba". Tokiu būdu pariziejai patys save išskyrė iš atleidimo galimumo, nes kas sąmoningai sudaro sąjungą su šetonu, tas nebegali būti Dievo vaiku. Laiške Žydams, 6-me perskyrime parašyta: "Nes negalimas dalykas, kad tie, kurie buvo vieną sykį apšviesti ir paragavo dangaus dovanos, kurie pasidarė Dvasios Šventosios dalininkai, paragavo taip pat gero Dievo žodžio ir būsimojo amžiaus jėgų ir tačiau nupuolė, vėl būtų at-

naujinti atgailai tie, kurie patys sau kala prie kryžiaus Dievo Sūnų ir laiko apjuoka" (6, 4-6).

Jei žmonės patyrę iš dangaus malonę, apie kurią čia kalbama, vis dėlto prieš tą dangų piktžodžiauja, tai jie sąmoningai stoja šetono pusėje. Dievas jiems nėra "nežinomas Dievas" ir jie piktžodžiauja prieš tikrąjį Dievą, tokiu būdu nusidėdami Šventajai Dvasiai.

Remdamies Naujojo Testamento nagrinėjimu, nusidėjimu Šventajai Dvasiai galime pavadinti dvasinį stovį žmogaus, kuris patyręs išganytiną Dievo galią savyje, arba savo aplinkumoje ir ja įsitikinęs, vis dėlto sąmoningai tą galią atmeta, pajuokdamas ją ir piktžodžiaudamas. Dvasinis stovis, kuriame žmogus kankinasi klausimais ar savo poelgiais, kuomet nėra nusidėjęs Šv. Dvasiai, reikėtų, kad tas žmogus jieško atleidimo ir Dievo malonės, ir todėl tikrai nebuvo nusidėjęs. Aukščiau minėtas Francesco Spiera to dalyko nesuprato.

Atleidimo ir nusidėjimo Šventajai Dvasiai egzegzetika parodo, kokiame dideliame pavojuje yra tikrai tikį krikščionys. Visi tie, kurie tik paviršutiniškai susidūrė su Kristaus dėsniais, kurių tikėjimas dar nėra susikristalizavęs, tikriausiai negali nusidėti Šv. Dvasiai, nes jie dar neatsiekė to, kad Dievo galia ir malonė taptų jų dalimi. Sąmoningiems, giliai tikintiems krikščionims mūsų "prometėjiškame šimtmečiuje"****) nuolat gresia pavojus, kad siūlas, jungiąs juos su Dievu, nutrūks.

Tirindami istoriją iš to taško, galime įsitikinti, kad šetoniškos galybės visų pirma stengėsi ir tebesistengia atitraukti tikinčius žmones nuo Dievo. Tai visai suprantamas dalykas, nes piktoji dvasia žino, kad tikinčios sielos nuo Dievo atitraukimas veda ją prie nusidėjimo Šventajai Dvasiai. Dabartinės gadynės gyvenimas, gyvenimas nuolatinio skubėjimo, nuolatinės laiko stokos viskam, o labiausiai įsigilnimui į patį save, vidiniam apmąstymui, yra labai parankus piktajai dvasiai. Todėl krikščionims reikia labai saugotis, kad neįpuolus į kūną ir sielą naikinančios dvasios

pinkles.

Šis nagrinėjimas, kaip jau minėjau, neišsemia šio klausimo. Jei jis skaitytojus paragins giliai apmąstyti jų santykį su Dievu, tai šio straipsnelio tikslas bus visiškai atsiektas.

*) Philip Schaff, 1819-1893. – Die Sünde wider den Heiligen Geist und die daraus gezogenen dogmatischen und ethischen Folgerungen. Eine exegetische - dogmatische Abhandlung nebst einem historischen Anhang über das Lebensende des Francesco Spiera. Halle, J. F. Lippert, 1841, 210 p.

**) ad l.

***) Schubart: Europa und die Seele des Ostens.

CVINGLIS IR KALVINAS

“IDOMIOS KNYGUTĖS” straipsnio tęsa

– Mykolas Plepys –

Martynas Liuteris reformaciją pradėjo ir išgrindė evangelijai bei pažangai kelią. Bet jis ne vienintelis didysis reformatorius. Po jo atėjo kiti reformatoriai, kurie pagilino reformaciją, valydami bažnyčią nuo laiko dulkių ir gražindami žmonėms pirmųjų krikščionių tikėjimą dar labiau, negu Liuteris. Tie reformacijos gilintojai buvo: šveicarietis Cvinglis ir prancūzas Kalvinas, kuris veikė taip pat Šveicarijoje. Švei-

carija tuo laiku dar priklausė Vokietijai, bet nelabai norėjo pripažinti ciesoriaus valdžios. Nepereinamuose Alpių kalnuose gerai buvo gintis nuo ponų kunigaikščių bei ciesorių; jie nežinojo baudžiamos, valdėsi demokratiškai-bendruomenėmis, o apsiginti nuo popiežių, kunigaikščių ar ciesorių susijungė į sąjungą ir kelis kartus nugalėjo ciesoriaus ir kunigaikščių kariuomenes. Šveicarija buvo panaši į mažų respublikų sąjungą. Didesnieji miestai Ciurichas ir Ženeva. Dauguma šveicarų kalbėjo vokiškai, o arčiau Ženevos-prancūziškai. Kalnų žemė buvo nederlinga, o šveicarai – vikri tauta. Į užjūrius emigracijos tada dar nebuvo. Todėl jauni šveicarai eidavo tarnauti pas svetimus valdovus kareiviais. Ypatinai samdydavo juos popiežius į savo kariuomenę.

Ciuriche gyveno jaunas teologijos daktaras U. Cvinglis. Kartu su šveicarais jis įstojo į popiežiaus kariuomenę kaip dvasininkas šveicarų pulke. Jis dalyvavo popiežiaus karuose ir buvo Romoje. Prisižiūrėjęs popiežiaus tvarkos, karų, lėbavimo, jis metė tą tamybą, grįžo į gimtąjį kraštą ir pradėjo raginti, kad šveicarai nebestotų į popiežių ir karalių kariuomenes. Jis aiškino, kad ginti savo gimtąjį kraštą yra sutaikoma su Dievo įsakymu, bet samdyti kitų žudymui yra nuodėmė. Ir popiežius nusiikalsta, samdydamas žmones kitiems žudyti.

Reformatorius Dr.M.LIUTERIS

Paskutinis posėdis prieš 1953 m. Synodą. Iš kairės stovi: parap. išd. J. Čigas, kun. P. Dilys, Kolegijos narys M. Kregždė, žurn. adm. išd. J. Trečiokas ir Kolegijos išd. P. Variakojis. Sėdi: Red. E. Gerulis, parap. pirm. V. Karosas, kun. S. Neimanas, Koleg. prezid. J. Mikelėnas, Kolegijos narys H. Pavidonis ir Kolegijos sekr. P. Bružas.

Kare žmonės tapo laukiniais, girtuokliauja, išmoksta ištvirkauti. Galop Cvinglis privedė prie to, kad Ciuricho miesto taryba uždraudė savo žemėje verbuoti žmones į svetimas kariuomenes. Tuo pačiu laiku iškilo Liuteris. Cvinglis skaitė jo prieš popiežių nukreiptus žygius ir pats pradėjo reformaciją Šveicarijoje. Vyskupai stoji prieš jį, bet Ciuricho taryba jį gynė ir greit visa vokiškoji Šveicarijos dalis prisijungė prie jo mokslo.

Jis mokė, kad vienintelis krikščioniško tikėjimo šaltinis yra Evangelija, kad Kristus neįvedė jokių pasninkų, kunigų ir tokios daugybės sakramentų, kurių katalikų Bažnyčia priskaito net 7. Yra tik du sakramentai: Krikštas ir Viešpaties Vakarienė. O visi kiti sakramentai – kunigų prasimanymas, nes Šventasis Raštas niekur apie juos neužsimena. Toliau jis mokė, kad įvairios apeigos bei dogmos priešingos Šv. Raštui ir Jėzaus Kristaus mokslo esmei. Vienuolynai, celibatai (viengungiai kunigai ir vyskupai), begalės šventųjų, paveikslai, auginė išpažintis ir t. t. reikia panaikinti kaip nesutampančius ir net priešingus Jė-

zaus Kristaus mokslui. Cvinglis nuėjo toliau už Liuterį, labiausia teisingu supratimu Viešpaties Vakarienės. Cvinglis mokė, kad duona ir vynas yra regimi ženklai Kristaus kūno ir kraujo, ir dvasioje, o ne medžiaginiai Kristus dalyvauja Viešpaties Vakarienėje. Cvinglį pasekė netik šveicarai, bet ir daugybė žmonių pietinėje Vokietijoje. Savo bendruomenėms Cvinglis suteikė perdėm demokratišką organizaciją – tokią, kurią turėjo pirmieji krikščionys. Žmonės turėjo rinktis iš savo tarpo vyresnius, o šie jau išskirdavo pamokslininką. Šitaip organizuota evangeliška bažnyčia pavadinta "Reformatų Evangelikų Bažnyčia." Cvinglis nebaigė savo darbo, nes žuvo mūšyje su katalikų kariuomene 1531 metais. Bet jo darbą Šveicarijoje tęsė ir dar labiau pagilino prancūzų kilmės Jonas Kalvinas.

Kalvinas buvo besimokąs teisių daktaru Paryžiuje. Tuo laiku pasklydo Prancūzijoje Liuterio raštai. Jų įtakoje Kalvinas pasidarė evangeliku, arba kaip Prancūzijoje tada vadindavo, "hugenotu". Jis turėjo skubiai iš Prancūzijos bėgti, nes karalius hugenotus žiauriai persekiojo. Tada Kalvinas

buvo tik 26 metų amžiaus, bet jis iš karto pasidarė vienu iš vyriausiųjų reformatorių.

Šveicarų "Reformuota Bažnyčia", Cvingliui mirus, pakvietė Kalviną savo pamokslininku. Jis keliavo į Vokietiją, kur susipažino su Liuteriu ir stoji už protestantus protestantų derybose su karalium. Su Liuteriu Kalvinas negalėjo susitarti tuose pačiuose punktuose, kaip ir Cvinglis. Liuteris sutiko su kunigaikščių įtaka evangelikų Bažnyčiai, nes per tai tikėjosi kunigaikščių pagalbos prieš ciesorių ir popiežių. Kalvinas atmetė bet kokią valdžios įtaką į Bažnyčios vidaus reikalus ir laikėsi to paties pagrindo dėl Viešpaties Vakarienės sakramento, kaip ir Cvinglis. Ir tuo tikybos reikaluose ir moksle Kalvinas skyrėsi nuo Liuterio. Nežiūrint tačiau šių skirtumų, Kalvinas Liuterį aukštai vertino. Po to Kalvinas keliavo į Italiją, kur praplatino savo mokslą ir sujungė "eretikų" likučius su Reformatų Bažnyčia. Vėliau jis sustojo Ženevoje, didžiausiame prancūzų mieste Šveicarijoje. Ten jis užbaigė didįjį darbą kaip religinis reformatorius ir kaip politikas, nors iki gyvenimo galo pasitenkino tik eilinio kunigo pareiga. Jis įvedė Ženevoje demokratinę konstitucijos reformą, pakeitė tautos švietimo organizaciją, įkūrė Ženevos universitetą, kuris pasidarė garsus visoje Europoje ir kuriame mokėsi įvairių kraštų jaunimas. Ženevoje mokėsi iš daugelio kraštų kunigai, kurie platino Kalvinizmą įvairiose žemėse. Iš Ženevos Kalvinas valdė Reformatų Bažnyčią visose šalyse. Į Ženevą subėgdavo persekiojami evangelikai iš įvairių kraštų. Kalvinas mirė 1565 metais.

Jo mokslo (Kalvinizmo) arba Evangelikų - Reformatų pagrindai yra tokie: tik Kristaus Evangelija yra tikėjimo ir moralės pagrindas. Kristus neįsteigė jokių šventųjų ir vienuolynų, (Ap. Povilo laiškas Žydams, 7: 26-27), apeigų, paveikslų, atlaidų ir t. t., nustatė tik du sakramentus, Krikšto ir Viešpaties Vakarienės, kurie yra regimi šventi ženklai, Dievo įsteigti tam, kad per jų vartojimą žmonėms asmeniškai ir aiškiai paskelbti ir paliūdyti Evangelijos pažadą, o

taipgi, kad Dievas už vieną Kristaus auką ant kryžiaus atleidžia žmonėms nuodėmes ir iš malonės dovanoja jiems amžiną gyvenimą. Krikštas tai regimas ženklas Kristaus pažado, kad taip, kaip žmogaus kūnas laike krikšto apsivalo nuo nešvarumo, taip pat apsivalys žmogaus siela Jėzaus Kristaus Krauju ir Dvasia nuo nuodėmės. Vartojimas Šv. Komunijoje duonos ir vyno yra regimi ženklai ir užtikrinimas, kad taip tikrai, kaip priimame duonos ir vyno regimuosius ženklus – minėdami Jėzų Kristų, taip tikrai apturėsime, per Dvasią Šventą, dalyvavimą Jo tikrame Kūne ir Kraujuje. Tai yra, kad Kristaus kančia ant kryžiaus bus Dievo užskaityta mūsų išganymui. Toliau reformuotas evangelikiškumas moko, kad žmonės pasiteisins tik tikėjimu į Jėzų Kristų, o ne vien savo gerais darbais, nes nors jie ir geriausi bebūtų, visgi šiame gyvenime jie nėra tobuli, bet sutepti nuodėme. Ką gelbės žmogui geri darbai, jei jis bus netikintis?! Pagrindė turi būti tikėjimas, o iš tikėjimo gaunasi, suprantama, geros pasekmės, geri darbai, panašiai kaip iš gero medžio geri vaisiai. Todėl Dievas atleis žmonėms ne už jų nuopelnus, o iš malonės Jėzaus Kristaus nuopelno. Šis mokslas, svarbiausia nurodydas apie išganymą vidiniu tikėjimu į Jėzų Kristų, padarė dvasiniame tautų gyvenime persilaužimą. Vietoj besielio davatkiškumo ir dvasios korupcijos, šventais dalykais prekybos, prasidėjo sąžiningas ir bibliškai krikščioniškas gyvenimas, paprastas ir griežtas savo išore ir vidaus forma, o tikras pasišventimas ir samarietiškas tapo evangelikų tautų ramybe. Kalvinas mokė toliau, kad Kristaus Bažnyčia, tai visi, kas tiki į Dievą, į Kristų ir Evangeliją. Bažnyčios bendruomenių organizavimas turi būti toks, kaip pasakyta Šv. Rašte. Bažnyčios bendruomenės pačios tvarkosi, rinkdamos iš savo tarpo "vyresnius brolius" (graikiškai – presbiterius), kurie ir vadovauja Bažnyčios reikalus: jos turtą, mokyklas, pamaldas ir t. t. Parapijos renka sau pamokslininkus, mokytojus ir diekonus (vaikams, ligoniams ir vargšams globoti). Kalvinas savo mokslu, išreikštu kny-

goje "Krikščioniškos religijos Institucija", sukūrė tikrą sistemą ir praktiškai pritaikė gyvenimui. Ir taip Kristaus mokslo pagrindai, padėti į demokratišką formą ir įvesti į parapijų gyvenimą valdybų pavydais, kurios buvo pavestos Aukščiausiam Vadovui – Dievui. Šitoji Kalviniška Sistema tapo didele jėga kultūros statyboje Vakarų tautose. Jo "Institucija" pasidarė pavyzdžiu visoms konstitucijoms ir režimams demokratiškų ir respublikoniškų Europos ir Amerikos valstybių. Jeigu Liuterio nuopelnas buvo Reformacijai pradėti ir evangelišką tikėjimą įtvirtinti pačioje tvirčiausioje Europos tautoje – Vokietijoje, tai Kalvino nuopelnas buvo, kad jis Reformaciją pagilino, o Kris-

taus tikėjimą visiškai išvalė nuo nekrikščioniškų priedų. Evangeliškai Bažnyčiai Kalvinas davė perdėm demokratišką organizaciją ir sukūrė nepriklausomą tarptautinį centrą Ženevoje, iš kurio gyna Evangelija plito po visą Europą. Dar Kalvinui gyvenant "Reformuotoji Bažnyčia" paplito pietų Vokietijoje, Prancūzijoje, Olandijoje, Škotijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Lietuvoje ir vakariniuose Ukrainos kraštuose, nešdama visur su savimi demokratišką, respublikonišką ir tautinę dvasią, o kartu ir griežtą krikščionybę. Dėliai to Kalviną vadina "Pirmuoju tarptautiniu reformatoriumi".

(bus daugiau)

Gerbiavam kun. PETRUI D A G I U I ir visai šeimai, motinai mirus,
reiškiame nuoširdžią užuojautą

LIETUVOS EV. - REF. KOLEGIJA TREMTYJE

Gerbiavam kun. POVILUI D I L I U I ir visai šeimai, mirus tėvui,
ilgamečiui Kolegijos Vilniuje darbuotojui,

reiškiame nuoširdžią užuojautą.

LIETUVOS EV - REF. KOLEGIJA TREMTYJE

.....

Kultūrinio skyriaus vedėja – kuratorė HYPATIJA YČAITĖ – PETKIENĖ

Adresas: 804 N. Normandie Ave., Hollywood 29, California, U. S. A.

.....

LITHUANIA PROTESTS ENSLAVEMENT

Dr. Owen

In the ardinarily accepted use of the word Protestant, Lithuania can be termed protesting against the second barbarous invasion by the imperialistic power which stayed so long the first time. Denied the fundamental rights of living by the dictators of the Kremlin acting through the misguided stooges who remain in charge of the national concentration camp, all patriotic Lithuanians at home and abroad, patiently await the day of liberation.

In considering the enslavement of a brave and great people like the Lithuanians, I was reminded of a story that comes to us from "The Brothers Karamazov" where Ivan tells of a poem he has written in typical Russian style and called The Grand Inquisitor. The scene is laid in the city of Seville and just the day before many hundreds of innocent people had been burned as heretics. Christ comes to visit the people and gathers about Him a flock of the tortured people. A little seven year old girl is borne down the steps of the cathed-

Dr. Owen J. C. Norem, former United States Minister to Lithuania, and eye-witness of the Soviet Russian invasion of 1940. He is the author of several works, including "Timeless Lithuania."

ral in her white coffin. Softly the Master whispers: "Talitha cumi". The young girl arises from her coffin and looks wonderingly about.

The Grand Inquisitor had been watching the scene and now sternly orders the guards to arrest Jesus. Hours later he steals to the prison and upbraids the prisoner for coming to earth again and upsetting what little human authority the church had been able to patch together. The Nazarene merely glanced in love at the enraged Inquisitor and said nothing. Then He approached and kissed him. The Inquisitor stumbled backward, his face flushed and he screamed: "Go and never return, never, never." And Jezus left.

Now when Ivan told this simple story, he was protesting against dictatorial measures without mercy or good judgment. If the Master were to return to Lithuania today, He would receive similar treatment. The Communist prefers to act with force rather than love and knows not the value of a moral victory.

The word Protestant, however, has an original meaning which has almost been lost in the protesting against wrongs and evils. It comes from the words – pro testis which means to witness for something. A Truth Protestant would be one who is

witnessing for the truth. This is something that all true Lithuanians and sons of Lithuania must continue to do.

The word in Lithuanian – "Skambink per amžius vaikams Lietuvos. Tas laisvės nevertas kas negina jos" – should be remembered and give new inspiration to the unfinished task that lies ahead. This motto was inscribed upon the liberty bell that was presented by Americans of Lithuanian extraction. These men and women have always felt the strong tie that linked them with the motherland and have never failed to give their utmost for its welfare. They will continue to do so.

The word faith looms large in my thinking as a Lutheran pastor for an accepted slogan is – Justified by faith, saved by Grace. I also have faith in the Lithuanian people, in the homeland and all others who have migrated to other countries. I know that they will consistently hold their light of faith high, as Catholics as well as Protestants. They will never desert their relatives and friends who dare to hope behind the cruel iron curtain. All must have faith in God to bring about, in His own time, the righting of wrongs and the reestablishment of true liberty. Lai gyvuoja Lietuva.

ŽMOGUS IR VANDUO

Lao Dze – kiniečių filosofas
gyvenęs prieš 2500 metų.

Aukščiausias kilnumas lygintinas su vandeniui. Vanduo yra tuo kilnus, kad yra kiekvienam naudingas, bet nesistengia veržtis į viršų, o ieško žemiausių vietų, kurių vengia visi.

Upės ir ežerai gauna duoklę iš visų slėnio upelių, todėl, kad jie yra žemiau, kaip kad anie. Taip ir tikras valdovas, jei nori valdyti, neturi stengtis iškilti iš žmonių

masės. Jis turi likti minios užnugaryje, jei mano būti priešakyje.

Nieko nėra pasaulyje minkštesnio ir švelnesnio, kaip vanduo. Bet kartu nėra galingesnės priemonės prieš kiečiausius ir stipriausius daiktus, kaip vanduo. Kiekvienas pasaulyje žino, kad švelnūs dalykai nugali kietuosius, silpni – tvirtuosius, tačiau niekas tuo nesistengia naudotis.

VYDŪNAS - VIDINIO ŽMOGAUS ŽADINTOJAS

Doc. J. Pauperas

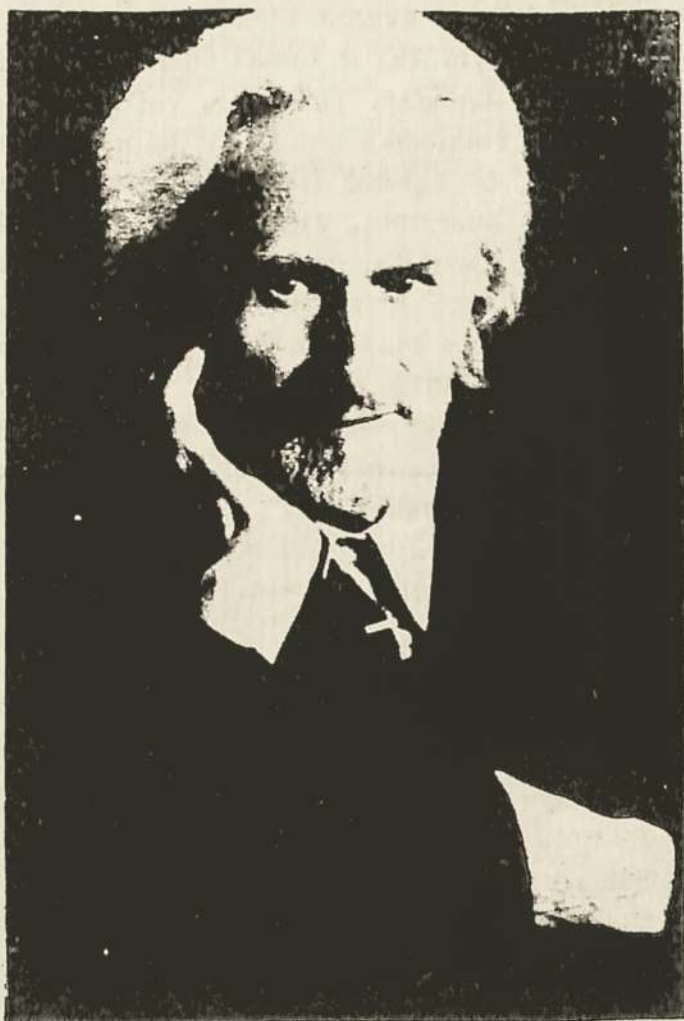
Savo šviesiu gyvenimu ir skaisčios dvasios persunktais kūrybos darbais Vydūnas įrašė savo vardą į lietuvių tautos didžiųjų vyrų knygą. Ilgai Lietuvos vaikai minės kaip pavyzdį sau jo vardą ir jo nuveiktus darbus. Kaip nebranginti to vyro, kuris Mažosios Lietuvos lietuviams, ilgintis prabochių šešėlių ir sunkiu tautos sąmonės gydymo metu, lyg iš jūrų gelmių, žadino savo tautos brolius ilgėtis idealiosios tėviškės, kaip ją kūrėjas vaizdavo švitinčią savo gyventojų taurumu ir žmoniškumu!

Lietuva turėjo daug veikėjų, mokytojų ir

drąsiais žygiais pasižymėjusių vyrų. Bet Vydūnas labai ryškiai iš jų išsiskiria savo originalumu. Jis buvo drąsus vyras, nes pats būdamas aukštosios vokiečių mokyklos Tilžėje mokytoju, visgi išdrįso stoti vadovauti Tilžės Lietuvių Giedotojų Choriui ir stipriai suvokietėjusiame mieste ruošti lietuvių šventes su vaidinimais. Buvo tuomet gal dešimtis vienur kitur lietuvių mokytojų, bet nei vienas jų neparodė tokio drąsumo, kokį parodė Vydūnas. Turėjo jis ryžtumo, kai savo tautą mylėjo labai nuširdžiai, trokšdamas sužadinti pačias gerąsias, jos gyvybę auginančias jėgas.

Savo mąstymais apie tautos gyvatą, jis skatino kitus mąstyti apie mūsų uždavinius savo tautai ir pačiai žmonijai. Jis numatė, kad vokiečiui galima įsakyti tai ir tai padaryti, ir jis tai padarys, bet lietuvių reikia skatinti kilniam veikimui, ir, tik sužadinus jo dvasios gelmes, jis pats pradės reikštis iš savo esmės gelmių. Tas būdas, kaip lietuvis reiškiasi yra skirtingas iš kitų tautų narių. Tad tos ypatingos lietuvių dvasinės patirtys ir tų patirčių pavertimas dvasine jėga yra tas įnašas, kurį lietuvis pagal Kūrybos Galių sąrangą įneša į bendrą žmonijos dvasinių jėgų lobyną.

Vydūnas sielojosi tautos gyvatos reikalais. Jo supratimu žmogus gali kilti ir menkėti. Žiūrint kam jis atveria savo dvasios gelmes, kaip jis pagauna gyvenimo ir aplinkos patirtis, kaip jas savyje perdirba ir, pagaliau, kaip šias patirtis, savyje perdirbę, pats apsieiškia visomis savo asmens galiomis. Du dalykai Vydūnui rūpėjo labiausiai: patirčių kontrolė ir tinkamas asmens galių pasireiškimas. Gyvenimas gali į žmogų nešti nerimą ir jį palenkti kūno pojūčių būsenoms, su kūno patirtimis susijusių malonumų troškimams, jei pats žmogus nesistengia iškilti savo dvasios gyvu-

VYDŪNAS

mu. Tikroji žmogaus didybė pasireiškia jo dvasinėmis galiomis.

Tad Vydūnui labiausiai rūpėjo stiprinti ir skaidrinti lietuvių dvasios galias. Nes tų galių tvirtėjime jis matė lietuvių tautos gyvatos užtikrinimą. Juo lietuvis pasireiškė didesne ir skaidresne dvasine kūryba, juo labiau jis įprasmins savo gyvenimą ir labiau turtins savo tautos gyvatą. Kiekvienas gyvis visatos sąraigoje turi savo uždavinius, tad tuo labiau žmogus yra pašauktas būti sąmoningu kūrybos veiksmu. Juo labiau jis pasišvenčia kūrybai, tuo labiau jis įprasmina savo gyvenimą. Tad galimas dalykas, kad vienas žmogus savo kūryba gali į tautos gyvatą įnešti daugiau gyvumo, negu tūkstantis ar keli, jei jis visomis savo asmens galiomis pasišvenčia žadinti ir turtinti tai, kas pačią tautą išlaiko kūrybingą. Tauta gyvena jos narių sąmoningumu ir to sąmoningumo gyvu kūrybos pasireiškimu. Vydūnas pripažino, kad ir tremtyje lietuvis liko sąmoningas savo tautos uždaviniams. Tautos uždavinys yra būti žmoniškumo veiksmu. Juo daugiau tautos narių tai sąmoningai numano ir tam pašvenčia savo tauriausias asmens galias, juo labiau tokia tauta vygdo Visatos Kūrėjo jai skirtus uždavinius. Vydūnas tikėjo, kad esami bandymai nesukliudys lietuviams suprasti Visatos Kūrėjo jiems skirtus visoje žmonijos sąraigoje skirtus uždavinius. Tas ne taip svarbu, kad tai aiškiai suprastų tautos narių daugumas. Bet labai svarbu, kad tie, kurie tai sąmoningai numano, tą supratimą žadintų kituose. Juo daugiau tautos narių supras būti kūrybos veiksmiais, tuo tautos ateitis labiau bus užtikrinta.

Juo pati lietuvių sąmonė bus šviesesnė, mažiau apsunkinta „pažmoniškųjų“ galių, tuo labiau jis galės kūrybingiau ir esmingiau pasireikšti. Tad svarbu, kad lietuvis nebūtų silpninamas kenksmingų ir vidaus gyvumą slopinančių galių, nes toks jis būtų mažiau kūrybingas ir veiksmingas. Jo mąstymu, pavienis žmogus yra lyg gyva lastelė tautos kūne. Juo paskira lastelė yra sveikesnė, labiau apsivaliusi kenksmingų įtakų, tuo labiau ji tarnauja visos tau-

tos kūno gyvumui palaikyti. Kiekviena lastelė turi savo uždavinius. Dar labiau svarbus kiekvienas paskiras žmogus, būdamas sąmoninga esybė. Daugiausia gyvumo žmogus gali pareikšti savo dvasinėmis galiomis. Galingas yra jau kūno gyvumas, bet dar labiau dvasios gyvumas, pats sąmonės švitėjimas!

Apsiniaukusi sąmonė yra labai veikiamą erzinančių įtakų, ji negali tvirtėti savyje bei savyje sutvirtėjusi – veikti aplinką savo dvasine įtaka. Tad labai svarbu pats dvasinių galių tvirtėjimas. Kūnas stiprėja maistu, poilsiu ir gyvybinių galių tinkamu naudojimu, gi vidinis žmogus tvirtėja šviesiomis mintimis ir tuo, kad jo vidinė esmė užvaldo patį žmogų. Pats vidinių galių praskleidimas yra jo esmės tvirtėjimas. Kaip augalas labiau tvirtėja, kuo labiau išauga, taip tvirtėja ir žmogaus esmė, juo labiau ji savo dvasiniu gyvumu gali užvaldyti visą žmogų.

Tas labai svarbu kiekvienam paskiram žmogui kūrybiškai ir tautai esmiškai reikštis. Kas skendėja išviršinių veiksmų verpetuose, veikiamas pojūčių ir kūno gyvumo poveikių, to sąmonė lieka nuolat apsiniaukusi ir suezinta. Vidinis esmės švitėjimas, arba išmintis, negali savo šviesa nuskaidrinti visą jo būtybę. Jis lyg plaukias vandenyje vis blaškosi, kad įvykių bangos jo nepaskandintų, bet užtektų, kad jis tinkama savo laikysena sugebėtų laikytis paviršiuje. Žmogus neturi duotis kūno pojūčių bangų skandinamas, bet į paviršių turi vis kilti savo dvasios galių mostais ir blaiviu dvasios žvilgsniu apžvelgti gyvenimo visumą.

Žmogus, savo esme neiškildamas iš pojūčių bangavimo, liktų smulkmenų žmogelis ir neįgytų viešpatingumo, kuris yra būtinas, jei nori visomis savo galiomis kūrybiškai apsireikšti. Patirtys, įspūdžiai, pergyvenimai yra tik skatinimai, kuriais vidinis žmogus augina savo galias, kaip kūnas, naudodamas maistą, augina savo jėgas dėka jame besireiškiančio gyvybės stebuklo. Kaip pats žmogus yra gyvas savo esmės gyvumu, taip jis yra gyvas ir kūrybingas savo dvasios galiomis.

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIOS BIBLIOTEKA VILNIUJE

– Halina Dilienė –

Prie seniausių Vilniaus bibliotekų priklausė iki 1944 metų egzistavusi Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios biblioteka, kuri nuo pat jos įsteigimo buvo taip pat vadinama biblioteka *Unitas Lithuaniae* arba Vilniaus Ev. Reformatų Synodo biblioteka.

Ši biblioteka yra glaudžiai suaugusi su Lietuvos reformatų bažnyčios istorija, todėl visų pirma reikia atkreipti dėmesį į istorinį pamatą, kuris paveikė tos bibliotekos įsteigimą ir išsiplėtojimą.

16-jame šimtetyje reformacija Lietuvoje labiausiai buvo platinama didikų, bajorų ir aukštųjų pareigūnų. Iš istorijos žinome, kad reformacija paskatino Lietuvoje, ypač Vilniuje, spaustuvių steigimą Dievo Žodžiui ir protestantizmui platinti. Beveik kiekvienoje parapijoje buvo savo parapiinė biblioteka. Savaime aišku, kad ir Vilniuje, Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės sostinėje, mūsų bažnyčios įkūrėjas Mikalojus

Radvila Juodasis jau 16-tojo šimt. viduryje įsteigė biblioteką, kad jos pagelbą kuo plačiausiai skleistų kalvinizmą. Šiandien sunku atkurti aiškų bibliotekos vaizdą iki 1611 metų. Tais metais, liepos 2 ir 3 dieną fanatizmo apakinta Vilniaus minia sudegino "heretišką" biblioteką, sunaikindama evangeliškus raštus. Gaisro liepsnose žuvo Synodo aktai nuo bažnyčios įkūrimo apie 1555 metus iki 1611 metų. Iš tuomet bibliotekoje buvusių knygų ir rankraščių užsiliko tik Jono Kalvino laiško Vilniaus parapijai originalas, rašytas 1561 m. spalio 9 dieną ir vienas inkunabulas – prieš-reformacinių laikų Biblija, išleista 1480 metais, su apdegimo žymėmis. Negali būti abejonės, kad mūsų bažnyčios bibliotekoje buvo daug vertingų unikatų iš Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštystėje ir Lenkijoje veikusios protestantiškos spaustuvių, tačiau tų kūrinių pavadinimai taip ir paliko nežinomi. Istorikas Liudvikas Aramavi-

1944 m. karo sunaikinti Synodo archyvo ir bibliotekos rūmai Vilniuje.

čius savo veikale "Keturi šimtmečiai spaustuvinkystės Vilniuje" atkreipia dėmesį į tai, kad iš Andriaus Volano protestantiškos spaustuvės, veikusios Vilniuje antroje 16-tojo šimt. pusėje, yra žinomi tik dviejų knygų užvardymai, iš 1583 ir 1591 m. Jokiu būdu negalima tikėti, kad viena didžiausių ir produktingiausių ano laiko spaustuvių būtų atspausdinusi tikrai dvi knygas. Atrodo, kad sufanatėję katalikai sunaikino kitus tos spaustuvės spausdinius. Reikia manyti, kad be vietinių evangelišku spausdinių Vilniaus Synodo bibliotekoje būta ir kitų tautų leidinių, jų tarpe turėtų būti reformatorių, lotynų humanistų ir graikų klasikų veikalų. Vilniaus bažnyčios santykiai su užsieniais buvo gyvai palaikomi per Lietuvos bajorų sūnus, kurie vykdavo studijuoti į svetimus kraštus: Vokietiją, Olandiją, Škotiją ir t.

Po 1611 metų Vilniaus Synodas pradėjo iš naujo organizuoti bažnyčios biblioteką. 1611-53 metų Synodo protokolai rodo, kaip labai Synodui rūpėjo bažnyčios bibliotekos išplėtimas ir saugumas. 1623 m. Kristupo Mikalojaus Radvilos sūnus Kristupas, Lietuvos lauko hetmonas, nupirko bažnyčiai už 350 auksinų, mirusio Vilniaus kunigo Jokūbo Kosteckio biblioteką. 1634 metais tulas Vaclovas Pakoš "stojo prieš šventąjį Synodą ir ultra ex liberalitate sua biblioteką savo Vilniaus parapijai padovanojo" (kanonas 2, 1634 metų).

Po 1611 metų Synodo biblioteka buvo prie to laiko Vilniaus bažnyčios, aikštėje tarp Volano gatvės ir Bernardinų bei Literatų gatvelių. Kai po trečiojo bažnyčios sunaikinimo 1639 metais bažnyčia buvo perkelta į Pylimo gatvę, biblioteka, kurią pasisekė išsaugoti šio vandališko naikinimo metu, saugumo dėliai buvo perkelta į Radvilų Ovantą. Ten ji buvo betarpiškai globojama superintendente Samuelio Minvydo. Bet jau 1642 metais Synodas vėl judina bibliotekos klausimą ir keturiuose kanonuose pataria bibliotekos knygas patikrinti, surašyti ir pervežti į Kėdainius. Tam tikslui buvo išrinkta speciali komisija. Kėdainiai tuo laiku buvo laikomi saugiausia vieta Synodo bib-

Kun. F. BARNELIS

liotekai išsaugoti: tai buvo protestantiškos Radvilų šakos nuosavybė ir apylinkių gyventojai buvo lietuviai evangelikai reformatai. Be to, nuo 1625 metų Kėdainiuose veikė aukšto lygio kalvinų gimnazija. 1640 metais kunigaikštis Boguslavas Radvila įgijo Vilniaus Synodui labai vertingą Slucke mirusio kunigo Dobžanskio biblioteką. Tos bibliotekos knygos buvo laikomos "prosper in antiquites, novitates at raritates".

Įgytoji kun. Dobžanskio biblioteka buvo palikta Slucko gimnazijoje. Tuo būdu Synodo biblioteka buvo padalinta į dvi dalis, kurių viena – svarbiausia ir seniausia paliko Kėdainiuose, o antra – Slucke. Be to prie Vilniaus parapijos mokyklos buvo įsteigta grynai paprinė biblioteka, kurią dalinai galima laikyti trečiuoju Vilniaus Synodo bibliotekos skyriumi.

1824 m. rusų valdžiai uždarius Kėdainių gimnaziją, grafo Puttkamerio pastangomis ir lėšomis biblioteka buvo pervežta į Slucką, kur kartu su ten buvusiu knygu dalimi iki 1864 metų išbuvo gimnazijos direktoriaus ir mokytojų priežiūroje. Po 1863 metų sukilimo Slucko gimnaziją perėmė rusų valdžia, bet Vilniaus Synodui pasisekė visas bibliotekos knygas pargabenti į Vilnių. Tuo pačiu laiku į Vilnių sugrįžo ir trečioji bibliotekos dalis, kuri po 1840 metų taip pat buvo iš Vilniaus išvežta.

Bibliotekai esant Slucke, ji nuolatos di-

dėjo vertingomis dovanomis. Pirmosios 19-tojo šimtmečio pusės Synodų protokolai mini duosnius aukotojus: Samuelį Aniševskį, Kristiną Ottenhauzaitę, grafą Vilhelmą Grabovskį ir kitus. Kunigaikščiai Vannovskiai nuolatos didino biblioteką vertingais knygų rinkiniais.

Antroje 19-tojo šimt. pusėje Generalinio Superintendente Stepono Lipinskio dėka biblioteka padidėjo 1500 tomų. Po to Synodas nupirko kunigo Bergielio ir kuratoriaus Stepono Kadero bibliotekas.

Perkėlus biblioteką į Vilnių, ji buvo patalpinta Synodo archyvo rūmuose (Pylimo g. 11) ir išbuvo ten iki 1928 metų (išskyrus vokiečių okupaciją 1915-1918 m., kuomet saugumo sumetimais knygos vėl buvo išvežtos į Slucką), o 1929 metais perkelta į erdvas reformatų Konsistorijos patalpas, t. p. Pylimo g-vės 11 Nr.

1921 – 24 metų laikotarpyje biblioteką tvarkė kun. Jonas Šepetys. Jis surašė visas knygas atskirose kortelėse, iš kurių vėliau buvo sudarytas laikinas alfabėtinis dviejų tomų sąrašas. Nuo 1927 iki 1940 metų bibliotekos tvarkymo prižiūrėjo kurasiorius dr. Adomas Lysakowskis, Vilniaus Universiteto bibliotekos direktorius.

1939 metais Lietuvai atgavus Vilnių ir atkūrus bendrą Lietuvos Evangelikų Bažnyčios Synodą, biblioteka perėjo jo nuosavybėn (1940 m. sausio mėn.). 1941 metais bolševikams okupavus Lietuvą ir sunacionalizavus bažnyčių turtą, Ev. Reformatų bažnyčios vadovybė buvo priversta perleisti biblioteką Tarybų Lietuvos Mokslo Akademijai. Tai įvyko prieš pat prasidedant karui su Vokietija. Vokiečių okupacijos laiku biblioteka, galima sakyti, niekas nesidomėjo. Jos raktus laikė ilgametis tos bibliotekos darbuotojas a. a. Juozapas Dilys, kuris per visus vokiečių okupacijos metus be atlyginimo tvarkė bibliotekos patalpas ir prižiūrėjo knygas.

1944 metų liepos mėn. ant Synodo bibliotekos nukrito virš 50 bombų. Bibliotekos rūmai kartu su knygomis sudegė. Tai buvo vienas skaudžiausių mūsų bažnyčios kultūrinių nuostolių. Dėja, dabar tegalime kal-

bėti vien apie buvusią Synodo biblioteką.

Bet vis dėlto mūsų kartai, ypatingai mūsų jaunimui, verta priminti tą mums taip brangų buvusį kultūrinį paminklą, apie tai, kaip mūsų protėviai - reformacijos Lietuvoje pirmtakūnai kovojo už savo tikėjimą.

Bibliotekoje buvo 9400 veikalų, sukatalogizuotų į 17 tūkstančių tomų, skirstant pagal knygų datas bibliotekoje buvo: 5 inkunabulai, 6% iš 16-tojo šimtmečio, 20% iš 17-tojo, 38% – 18-tojo, 30% – 19-tojo ir tik 6% iš 20 šimtmečio. Pagal turinį skirstant teologinių veikalų buvo 45%, literatūros istorijos su tekstais 17%, istorijos – 16%, visuomenės mokslo ir teisės 7%, filosofijos – 6%, kitokių – 9%. Skirstant pagal kalbas – lotynų kalba knygų buvo 32%, vokiečių 28%, lenkų 22%, prancūzų 11%, kitų kalbų – 7%.

1934 ir 1938 metais lankydamosi Vilniuje nemažai laiko praleisdavau tuo laiku jau labai gražiai sutvarkytoje bibliotekoje. Naudodamosi tuomet pasidarytais užrašais, dabar papildytomis iš pono Vaclovo Gizbert-Studnickio ir kun. P. Dilio gautomis žiniomis apie bibliotekos turinį galiu tiek pasakyti:

Inkunabulų, t. y. veikalų, atspausdintų anksčiau negu 16 šimtmečiu bibliotekoje buvo penki. Seniausios jų – 1480 metais išleista Niurnbergo biblija ir Jono Glogovčyko veikalas „Liber posteriorum analecticorum“, išleista 1499 m. Iš 16-tojo šimt. leidinių reikia paminėti Jono Laskio, Lenkijos primaso, 1506 m. Krokuvoje išleistą veikalą „Communae incliti Poloniae Regni privilegium“ (Primas Jonas Laskis buvo reformatoriaus Jono Laskio (1499-1560) dėdė) ir Kalvino, Liuterio bei Erazmo Roterdamiečio veikalus. Lietuvos Reformatų bažnyčios steigėjo, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Hetmono Jonušo Radvilos Juodojo parėdymu 1563 m. Brastoje į lenkų kalbą išverstos biblijos Synodo bibliotekoje buvo net trys egzemplioriai. Beto, buvo kancjonalių, katekizmų, postilių ir konfesijų. Mūsų bažnyčios liturginės knygos, 1637 m. agendos taip vadinamos Didžiosios

Agendos užsiliko keli egzemplioriai. Vienas jų yra pas kun. P. Dilį Čikagoje. Sudėusių knygų tarpe vertingiausios buvo Jono Bytnerio iš Lešno postilė, atspausdinta 1655 metais, 1570 m. Sandomiro konfesija, atspausdinta Krokuvoje ir unikatas – Šv. Jono Evangelijos vertimas į lenkų kalbą, atspausdintas 1588 m. Vilniuje, Jono Kar-

cano spaustuvėje. Bytnerio postilės ir Šv. Jono Evangelijos vertimo netekimas yra evangelikams labai skaudus kultūrinis ir religinis nuostolis.

(Bibliografinės žinios imtos iš Estreicherio "Bibliografia Polska, Tom XIII, Stólenie XV – XVIII, Kraków, 1894).

STANISLOVAS DAGILIS

1843 – 1915

(110 metų gimimo sukakčiai paminėti)

– Dr. J. Mikelėnas –

Stanislovas Dagilis gimė mažame Mažutiškių kaime, pašonėje didžiosios Biržų girios, 12 km. nuo Biržų. Kokį pradžios mokslą baigė, nežinome. Žinome, kad mažas būdamas labai mėgo skaityti, taip pat žaisti su knygomis, vartyti ir žaloti jas. O knyga anuo metu Lietuvos kaime buvo retas dalykas: gerai jei šeimoje buvo maldaknygė, o daugiausiai ir jos nebuvo, nes dauguma žmonių buvo neraštingi. Giesmes giedojo namuose ar bažnyčioje pagal "užsakytojo". Kad knygos nenukentėtų, tai jo senelis buvo padaręs iš tošių knygą su kuria vaikas žaidė – neva skaitė. Tokia buvo gadynė, kad maži vaikai mokėsi rašto iš tošinės knygos.

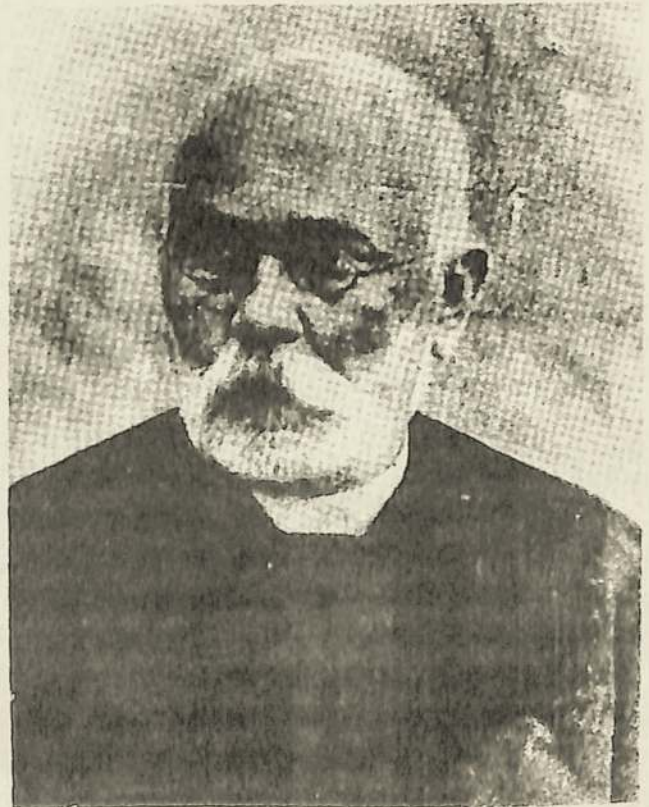
Dagiliui dar teko pergyventi apie 20 metų sunkius baudžiatvius laikus, teko eiti Šaravarkas Parovėjos dvare.

Buvo pramokęs smuiku griežti. Susirinkusiam jaunimui pagrieždavo polkutes, pranokus ir kitas šokių muzikas.

Šeimoje augo kaip vienintelis sūnus ir buvo vyriausias už visas savo keturias seseris. Tai turėjo su laiku tapti 36 ha ūkio paveldėtoju. Bet jam pasitaikė proga iš kaimo iškelti. Biržų Ev. Ref. parapijos kunigas kalėdodamas susipažino su Dagiliu. sužinojo, kad jis įdomaujasi muzika,

pasiūlė jam vykti į Kėdainių Ref. gimnaziją ir mokintis vargonininku. Dagilis sutiko. Per ilgą prašymą ir per motinos ašaras gavo iš grafo Tiškevičiaus sutikimą išvykti jam, kaip baudžiauninkui, iš kaimo.

Kėdainiuose besimokindamas muzikos.

S. DAGILIS

Radvilų pilies griuvėsiai Biržuose.

draugams gimnazistams padedant, pradėjo rengtis į trečiąją klasę. Egzaminus išlaikė, ir nors jau buvo suaugęs berniukas, į gimnaziją buvo priimtas. Pabaigęs gimnaziją, išlaiko sunkius egzaminus ir įstoja į Petrogrado Istorijos – Filosofijos institutą. Užbaigus mokslą institute buvo paskirtas Sumu Ukrainoje gimnazijos lotynų ir graikų kalbų mokytoju. Ten išstarnavo 21 metus. Dėl klausos susilpnėjimo iš tarnybos buvo atleistas su puse pensijos, nes ne visą pensijos laiką buvo išstarnavęs. Manoma, kad ausis pradėjo silpnėti nuo peršalimo važinėjant šaltu žiemos metu diližansais iš tėviškės į tolimus Kėdainius (apie 200 km.). Kaip pensininkas apsigyveno Biržuose ir čia išgyveno virš 20 metų iki mirties. Su kaimu nebuvo nutraukęs ryšių ir tarnybos laiku, nes kasmet atostogoms atvykdavo iš tolimos Ukrainos ir vasaras praleisdavo savo draugų ir giminių tarpe. Čia skaitydavo savo kūrinys, rinko ir užrašinėjo dainas. Skaitė uždraustąją lietuvių spaudą, kuri buvo paslėpta ant viršugričio spalų krūvoje. Po jo mirties rastas sąsiuvinys gražiai surašytų dainų su priedais: „Dainos, kurios prieš 40 metų buvo dainuojamos Mažutiškių apylinkėje“.

Ir kaip pensininkas apsigyvenęs Biržuose, rodos, nenuobodžiavo, neprarado geros

nuotaikos. Rašė, skaitė, budriai sekė lietuvių spaudą ir joje aktyviai dalyvavo. Kas sekmadienį jį galima buvo matyti bažnyčioje. Čia jam atskiras suolas prie vargonų buvo įtaisytas, prie kurio rinkdavosi per pamaldas jo suorganizuoti choristai. Parašė parapijos ir parapijos senelių prieglaudos statutus. Vilniaus Synodo paprašytas, ištaisė Ev. Ref. giesmyno kalbą. Šis darbas jam truko apie 6 metus.

Besirūpindamas parapijos gerove net prarado gerus santykius su savo mokslo draugu, Vilniaus Synodo Generaliniu Superintendentu, Biržų parapijos kunigu, Vilgelmu Meškausku. O nesusipratimas įvyko dėl vieno „mažmožio“, dėl vienos lietuviško miško dalbos, kuri zvanininkų buvo vartojama varpinės durims atremti. Dagilis sužinojo apie tai ir parašė kun. Meškauskui laišką, kad toks durų atrėmimas sudaro didelį pavojų. Nuo vėjo ar ir nuo kitų priežasčių dalba gali dribti ant įeinančių į bažnyčią parapijonų galvų. Kunigas supyko. Santykiai visiems laikams nutrūko. Dagilis rašė papildomai, kad ir jis einęs pro tas duris į bažnyčią ir jam grėsia mirtinas pavojus nuo dalbos. Tas dalyko nepataisė.

Kaip sunkiai apkurtęs, Dagilis negalėjo dalyvauti viešuose susirinkimuose, bet jo namuose dažnai rinkdavosi Biržų veikėjų

būrelis aptarti opius lietuviškus klausimus. Tarp jų būdavo: kun. P. Jakūbėnas, Jurgis Trečiokas, dr. Kuprevičius, katalikų kunigas Kazimieras Rimkevičius.

Kiek jo kuklios lėšos leido, jis šelpė jaunimą, einantį į mokslus, kviesdavo didžiosioms šventėms pas jį paviešėti, pasikalbėti. Ir reikia pripažinti, kartais karštai ir karčiai išbardavo, sugraudindavo ne vieną iki ašarų, kai jis savo prityrusiu protu, kaip senas pedagogas, matė, kad jaunimas daro ne visai apgalvotus žygius.

Ilgą laiką Dagilis gyvai rūpinosi poeto Juliaus Janonio (Vaidylos Ainio) likimu. Kviesdavo jį pietums. Prieš pat pirmąjį pasaulinį karą išsiuntinėjo savo draugams pakvietimus, ragindamas prisidėti po 20

rublių per metus ir sudaryti to gabaus jaunolio šelpimo fondą.

Užėjęs karas visus planus sugriovė. Jis vėžio ligos buvo paguldytas į mirties palatą. Frontui priartėjus prie Biržų, susi-

siekimas buvo nutrauktas, nei giminės nei draugai nebegalėjo jo pasiekti. Katalikų kun. Rimkevičius siuntė jam maistą kasdien, kol tik susisiekimas pagerėjo ir giminės galėjo jį vėl aplankyti. Po poros mėnesių, t. y. lapkričio mėn. 1915 m. jis mirė. Buvo palaidotas Pelaniškių kapinėse, kur ilsisi jo tėvai ir kiti bočiai, artį jo gimtojo kaimo, Mažutiškių. Ant jo kapo pastatytas stambus paminklas su įrašais, paimtais iš jo raštų.

Kun. JONAS ŠEPETYS – Vilniaus Distrikto Superintendentas, vos po lietuviškos spaudos laisvės atgavimo, 1907 m. rudenį Švobiškyje pirmasis pradėjo leisti savo lėšomis reformatams mėnesinį laikraštį PASIUNTINYS. Plačiau apie kun. J. Šepetį rašoma M. Sparnuose Nr. 3.

TRUMPAI APIE DAGILIO RAŠTUS

1906 metais, t. y. tuojau po lietuviškos spaudos atgavimo, jis išleidžia savo eilėraščių ir vertimų knygutę: "Lietuviškas Šiupinys". 1910 išleidžia antrą knygutę: "Konradas Valenrodas", vertimas iš Adomo Mickevičiaus. Abi knygutės vėliau kiek papildytos buvo antrą kartą išleistos. Abi knygutės mažo formato ir sudaro 114 puslapių. Rinkoje jų nebegalima gauti. Savo testamente St. Dagilis pavadė jo raštais rūpintis Martyną Yčą. O šiam mirus, jo įpėdiniai yra teisėti savininkai, kurie galėtų ir vėl išleisti St. Dagilio raštus.

Daugelis Dagilio raštų siekia mūsų spaudos uždraudimo laikus. Jie rašyti dar prieš "Aušros" pasirodymą. Jo vertimai daryti iš geriausių pasaulio rašytojų, kaip: A. Mickevičiaus, Kondratavičiaus, Puškino, Lermontovo, Shillerio ir kitų. Jo motto buvo rašyti trumpai suglaustai:

*"Kad būtų žodžiams ankstu
Mintims ruiminga".*

Jo piešiami vaizdai savo naturalumu ir švelnumu pagauna skaitytojo širdį. Štai keletas pavyzdžių iš Dagilio pataisyto Ev. Ref. giesmyno.

*Jau vakaras atėjo,
Žvaigždėlės sumirgėjo po ruimų padangės
Ir aš tenai nukliūsiu, kada pašauktas būsiu*

Iš šitos ašarų slėnės.

Čia vėl lyg himnas savo nameliams:

*Nameliai mano mieli,
Man visur patogų,
Bet niekur nėra tiek laimės
Kaip po jūsų stogų.*

Iš Deržavino – Dievas:

*Ir saulė verianti akis,
Ir visos ten šviesybės svieta
Sudėtos draug į vieną vietą,
Prieš Tavo veidą – kaip naktis.
Jei aš esmi – esi ir Tu!
Jei Tu esi – ne nieks ir aš!*

Trumpas vaizdelis piešia kryžiuotį, besirengiantį pulti lietuvius iš A. Mickevičiaus "Konradas Valenrodas".

*Anoj vėl pusėj ant žirgo pas srovę
Ginkluotas kryžiokas nekrutėdams stovi,*

*Lig pirmai progai užpuolimo vengia
Kalba rožančių ir šautuvą rengia.*

Jo paties kūrinėlis – Parovėjos karčiama.

*Valgo geria, dega pypkos,
Rėkia, karčiama net plyšta,
Trenkia šokiai, užia skripkos,
Kas įeina – nebegrižta.
Kaip bitės, taurė raguota
Šauniai rieda aplink stalą,
Linksmos širdys, linksma puota,
Juokui, štukoms nėra galo...
Žemė dreba, viesuls kelias
Suka tirštą dulkių ratą
Žalias meta kibirkštėles
Iš po kaustytų čebatų.*

Jo įžanga skaitytojui, išleidžiant "Lietuvišką Šiupinį".

*Užtai gi nepaniekink, jei prastas dagilis,
Paukštelis nemiškinis, bebalsis, besylis,
Geisdams naudos tautiečiams, gimtinėj
kalboje*

*Svetimų giesmininkų giesmes atkartoja
Ne lakštingalėlės balsu.*

Norint nors dalinai įvertinti St. Dagilio asmenį ir jo veiklą, turime įvertinti tas gyvenimo sąlygas, kuriose jis turėjo dirbti. Jaunuolio St. Dagilio asmenybė, jo pasaulėžiūra susikristalizavo kaime, baudžiavos laiku. Iš gimtojo kaimo į platųjį pasaulį St. Dagilis išvyksta su menku mokslo pasiruošimu. Patenka į Kėdainių gimnaziją, kur viešpatavo lenkiška dvasia, o Petrograde ir Ukrainoje perdėm rusų dvasia. Nebuvo lietuvių draugų, nebuvo lietuviškos spaudos. O visgi šitas kaimo jaunuolis nežuvo svetimose bangose. Atvirkščiai. Jis kaip savamokslis giliai išstudijuoja be vadovėlių lietuvių kalbą, verčia iš pasaulio klasikų bei šio to vertingo sukuria ir savo. Pasiliko ištikimas savo tėvų kalbai, tikybai, tautai. Visą savo amžių sielojosi savo krašto rūpesčiais ir vargais.

VAIŽGANTAS APIE DAGILĮ

Štai kaip atsiliepia apie Stanislovo Dagilio asmenį ir jo kūrybą kunigas Tumas Vaižgantas, Vytauto Didžiojo Universiteto literatūros docentas: (žūr. ATSPINDŽIAI

Nr. 2 – 1923 m.) – “St. Dagilis karštas lietuvis patriotas, vėlyboji Vilniaus romantizmo atžala. Jis Lietuvą myli, prie jos prisirišęs, jai atsidėjęs, kaip tegali būti atsidėjęs žmogus, kuris visą savo amžių išbuvo svetur, per prievartą atskirtas nuo gimtojo krašto ir iš tolo jį apoteozavo. Jis – gilaus tikėjimo žmogus, pilnas religinės moralybės ir vilties išganymo. Jo sielai atitiko klasikinė Deržavino odė – “Dievas”, dievobaimingo pobūdžio Lermontovo – Angelas ir Trys Psalmės, kurias jis taip pasekmingai išvertė.

Be visa to, rašo toliau Vaižgantas, Dagilis demokratas, vargo žmonių vaikas, su prato visus jų sielvartus. Vargo žmonėms jis dovanojo Nikitino, Kolcovo, Kozlovo, Kondrato kūrybinių šedevrus.

Jis gamtos mėgėjas. Itin vykusiai išvertė Puškino Žiemą, Rudenį, Pavasarį. Joms vieta bet kurioje krestomatijoje.

Senas buvo Dagilis, bet nesuterštos širdies, be galo meilios išvaizdos (man teko jį pažinti) ir niekad nepagedusio ūpo. Jis labai naturalus. Ėmus man girti jį už pataisymą giesmyno reformatams, jis kukliai paaikškino, nedaug tetaisęs.

“Lietuviškas Šiupinys” neprivalo būti užmirštas. Visi jo klasikiniai dalykai privalo išlaikyti Stanislovo Dagilio vardą jaunuomenėje.

Dagilis nebuvo atsilikęs lietuvių kalbos grynumo ir eilėdaros meno atžvilgiu nuo to laiko (XX amžiaus pr.) gerųjų mūsų eilėninkų.

Stanislovo Dagilio verstasis “Konradas Valenrodas” yra toks tobulas forma ir turiniu bei griežtai atitinka Adomo Mickevičiaus originalui. Mūsų literatūroje šitas vertimas laikomas vienas iš geriausių. Jis praneša net J. Ralio Odisejos vertimą. Iki St. Dagilio nebuvo tinkamų vertėjų, tai buvo “gadintojai” originalų.

Aš mūsų Mickevičių mėgstu ir jį garbinu. Man tiesiog dantį gelia, kai skaitau jo raštų vertimus: sakysime, kad ir Maironio, Kudirkos, Kėkšto ir dar kitų vers-tąją “Viliją.” Vien Dagilio “Vilijos” vertimas savo natūralumu, kalbos taisyklingumu

ir jos lengvumu pilnai patenkina ir bene pralenkia patį Maironį. Ir už “Konradą Valenrodą” patsai autorius Mickevičius, jei tebebūtų gyvas, pabučiuotų mūsų senelį Dagilį. O jei aš būčiau Mickevičius, tai visai nesidrovėdamas padėčiau savo parašą po vertimu ir pasakyčiau: jis – tikras brolis originalui. Mickevičius buvo širdimi lietuvis ir jo veikalas “Konradas Valenrodas” nukreiptas ne tik prieš kryžiuočius, bet prieš visus Lietuvos naikintojus. Baigdamas savo klastos ir keršto giesmę, jis prašo: “Lai klausytojas jautrioj dūšioj baigia”. O baigti mes tegalime taip, kaip mokė mus tasai didis patriotas ir Lietuvos mylėtojas: trauktis, bet nepasiduoti iki rasime progos mirtiną smūgį priešui duoti.

*“Kaunas jau gul pelenuos – Lietuva į
Kėdainius atbėgo;
Krito Kėdainiai taip pat – Lietuva į miš-
kus išsikėlė;
Vilnius mums sudegintas. Bet mes – te-
besame.*

“Konradas Valenrodas” didelio lietuviško patriotizmo veikalas. Jis reikia ne tik atspausdinti visų St. Dagilio raštų rinkinyje, ne tik pigiai paleisti liaudžiai, bet išleisti atskiru iliustruotu leidiniu, nes juo Adomas Mickevičius – Stanislovas Dagilis iš anapus karsto dar kalba į mūsų širdis turiniu ir žavi nepasiekiamu žodžio artizmu. Didis buvo kūrėjas, didis yra ir jo vertėjas. Vietos Dagiliui mūsų literatūroje!” – taip baigia T. Vaižgantas savo šešių puslapių straipsnį apie Dagilį.

KURIS KRAŠTAS DAUGIAUSIAI NUSIPELNĖ MUZIKOS LABUI?

Rašo: prof. Vladas Jakubėnas

Šis klausimas atrodo paprastas ir gali būti daug kam įdomus; tačiau jis toli gražu nėra lengvas atsakyti. Nes muzikos raida Europoje ėjo nelygiomis bangomis, ji pergyveno daug visokių periodų ir įvairiais laikotarpiais klestėjo įvairiuose kraštuose.

Kompozitorius prof. VLADAS JAKUBĖNAS

Paėmus bet kokį gaidų lapą, tuojau puola į akis, kad daugumas muzikos terminų yra itališki. Iš to lengvai prašosi išvada, kad Italija yra muzikos lopšys ir labiausiai šiam menui nusipelnusi šalis. Tame yra šiek tiek teisybės, bet pabrėžtina, tik šiek tiek. Nes Italijos vaidmuo nors buvo didelis, bet toli gražu nevisuomet ir ne visose srityse vyraujantis.

Apie X-XI amžių, kai Europos vienuolyuose užsimezgė daugiabalsės muzikos raida, Roma, kaipo bažnyčios centras ir popiežiaus kapelos bei choro mokyklos būstinė, vaidino itin svarbų vaidmenį. Tačiau įdomu, kad ir tuo laiku žymių vienuolių muzikų atsirasdavo Prancūzijoje, Olandijoje ir net tolimoje Anglijoje. Toliau per Viduramžį polifoninei muzikai vis daugiau besivystant, Roma nustatydavo bažnytinės muzikos ritualą, tačiau vad. "mokyklos"-kom-

pozitorių grupės, sujungtos bendromis tradicijomis klestėjo tiek Italijoje, tiek ypač Olandijoje bei Šiaurės Prancūzijoje, atskirais laikotarpiais ir Anglijoje. Vokietija tuo laiku dar žymiai mažiau dalyvavo bendroje raidoje. Įdomu, kad didžiausi choriinės kontrapunkto muzikos kūrėjai, užbaigę ir apvainikuoją šį visą laikotarpį yra du: italas Palestrina ir olandas Orlandus Lassus. Mūsų laikų žmogui, kuriam Olandija žinoma, kaip sūrių gaminimo ir tulpių auginimo kraštas, yra kažkaip nuostabu, kad šis kraštas ilgą laiką buvo vienas iš vadovaujančių, tiek muzikoje, tiek ir tapyboje.

Apie 1600 metus Italijoje, gimė naujas muzikos judėjimas, kuriam buvo lemta keletui šimtmečių pirmyn pasidaryti monopolizuotu itališku dalyku: būtent, iš bandymo atgaivinti senovės graikų dramą gimė opera. Iki XIX amžiaus pirmos pusės operų kompozitoriai buvo daugiausiai italai, ir jos dainuojama kalba buvo itališka. Itališkas operas rašė net ir pvz. vokiečių to laiko kompozitoriai; vien tik prancūzai buvo nepasidavę šiai italų diktatūrai. Iš to laiko daugiausiai ir prigijo visam pasaulyje itališki muzikos terminai. XVII amžius pasižymi ir nemažu instrumentalinės muzikos suklestėjimu Italijoje: atsiranda nemažai puikių vargonininkų, smuikininkų ir klavičembalistų (mūsų laikų fortepijonas dar nebuvo tada išrastas), tačiau to laiko muzikos kūriniai, kad ir iki dabar aktualūs, bet neprilygsta tuojaus įkandin žengiančiam vokiečių muzikos išsivystymui.

Vokiečiai pradeda vis giliau reikštis visose muzikos srityse jau per XVII amžių, tačiau nuo XVIII šimtmečio išėina į viešumą su tokio masto kūrėjais, kad jiems pateisinamai tenka hegemonija. Vokiečių sritis: rimta instrumentalinė muzika, kartu gi vokalėje srityje – rimtos, daugiausiai religinio pobūdžio oratorijos. Pradžioje pasi-

rodo du laisvojo polifoninio stiliaus galiūnai ir užbaigėjai – Bachas ir Händelis. Dar jiems begyvenant prasideda vad. Vienos klasikų laikotarpis, kur galutinai išsi-kristalizuoja svarbiausioji **sonatos** forma, kuri pritaikinta orkestrui, vadinama **simfo-nija**. Svarbiausi Vienos klasikai: J. Hayd-nas, W. A. Mocartas, toliau L. v. Beethove-nas, toliau jau pereinant romantinį laiko-tarpį: K. M. Weberis, F. Schubertas. Šio lai-kotarpio kūrėjai iki šiol neturėjo sau lygių ir kiti kraštai tuo laiku toli gražu nepri-lygsta Vokietijai.

XIX amžiuje pražysta **romantikos** laiko-tarpis. Ir jame Vokietija tebebirmauja, nors jau jos išimtiną rolę gerokai sumažėja. Vis dėlto R. Schumann'as yra vienas iš svar-biausių romantikų, bet šale jo jau turime lenkų-prancūzų kilmės Chopiną, vengrų kil-mės, bet labiau vokiečių kultūrai priklausantį Fr. Lisztą, programinės muzikos iš-kėlėją prancūzą H. Berliozą, ir, pagaliau, žydų kilmės, bet suvokietėjusį Fr. Mendel-sohną.

Toliau istorijai riedant R. Wagneris su savo naujomis operinėmis ir muzikinėmis idėjomis sukėlė pasaulyje daug kovų ir triukšmo. Jo oponentu buvo labiau konser-vatyviškas J. Brahmsas. Wagnerio stilių programinėje simfoninėje muzikoje pritaikė naujoviškas Richard Strauss'as. Tai yra tik svarbiausi vardai, be kurių yra ir daug ki-tų. Visa tai drąsiai leidžia pasakyti, kad per visą XIX amžių Vokietijai tebeprinklau-so jei ne išimtinai, tai bent pirmaujantis vaidmuo ypač rimtos instrumentalinės ir iš dalies net specifinės vokiečių operos rai-doje. Tačiau daug pirmos eilės muzikos reiškinių plaukia ir iš kitų kraštų.

Prancūzija XIX amžiuje reiškiasi savo vad. "**lirine opera**". Yra tai visa pirmaei-lių operų kūrėjų grupė, kuriai priklauso, iš visiems žinomų – kad ir Gounod su savo "Faustu", A. Thomás su "Mignon", J. Mas-senet su "Manon", J. Halevy su "Žyde", G. Bizet su "Carmen" ir daug kitų. Instru-mentinėje muzikoje tvirtas prancūzų įnašas atėjo baigiantis XIX amžiuje, atsiradus vad. impressionizmo ir ekspressionizmo gadynei.

Solistė BRONISLAVA VARIAKOJIENĖ – kurios malonų balsą girdėdavome per Synodus savo žy-dinčioje tėvynėje, skurdžioje Vokietijoje ir da-bar gėrimės turtingoje Amerikoje.

Čia klasiški šio stiliaus prototypai yra du kompozitoriai: Claude Debussy ir Maurice Ravel (šis paskutinis mirė visai neseniai).

Italija per visą XIX amžių tęsė toliau savo operinę tradiciją, duodama tokius stam-bius kompozitorius, kaip Verdi, Puccini, LeonCavallo ("Pajacai"), Mascagni ("Ca-valleria Rusticana") ir kiti.

XIX amžiuje įsigalėjo vad. "nacionalinės mokyklos", kurios pradėjo ieškoti originalu-mo, remdamosi savo liaudies folkloro ele-mentais. Jų pirmas buvo Chopinas, vienas iš didžiųjų romantizmo laikotarpio genijų, panaudojęs savo kūryboje nemažai lenkiškų liaudies elementų. Ryški čekų tautinė mo-kykla davė Smetaną su "Parduotąja Nuota-ka" ir Dvoržaką su garsiomis simfonijomis. Čekija tebėra ir dabar klėstinti muzikos šalis. Lenkai, be Chopino, davė tik vieną tarptautiškai žinomą impressionistų krypties modernistą K. Szymanowskį. Savotiška, kad kai kurioms nedidelėms tautoms buvo lem-ta duoti po vieną žymų muziką, šiaip nie-ku kitu šioje srityje nepasižymint: taip, Norvegija davė E. Griegą, o Suomija – J. Sibeliusą.

Gal žymiausią ir gausiausią tautinę mo-kyklą davė Rusija, pasireiškusi kiekvieno-je muzikos srityje. Daugelis iš rusų kūrė-jų, kaip Čaikovskis, Musorgskis, Rimski-

Korsakovas, Rachmaninovas, o iš dabartinių: Šestakovič, Chačaturian yra pasauliškai žinomi. Iš kiek nuošaliai stovinčių, savo tautinės krypties prisilaikančių tautų, Rusija yra neabejotinai pati ryškiausia muzikos srityje.

Nedidelę, bet ryškią, impresionistų kryptį artimą ir labai nacionalinę mokyklą turi ispanai (Manuel de Falla, Albeniz ir kiti). Balkanų tautos kiekviena bandė kai ką savito sukurti, tačiau kol kas nieko pirmo eilės nedavė.

Pabaltijo tautos, dėja, per savo trumpą gyvavimo laikotarpį neturėjo laiko išeiti tarptautinę areną.

Dabartinis laikotarpis, kaip ir kiekvienoje srityje, taip ir muzikoje yra gan miglotas. Vokietija, kad ir tebeturi ryškių moderniškų muzikų, bet nebegali pretenduoti

vadovaujantį vaidmenį. Rusija gyvena savo uždaru gyvenimu; likusios Europos tautos tarpsta iš praeities palaikų. Šiuo metu palyginamai gyvą muzikos gyvenimą turi Anglija; daug vilčių teikia ir JAV, kur yra gyvas vietinio pobūdžio muzikos gyvenimas ir kur yra suplaukę nemažai ryškiausių muzikų iš Europos. Tačiau čia atrodo yra dar tik pradžia tikro plataus išsivystymo. Kūrybinėje srityje, kad Amerikoje ir yra kompozitorių, bet pasaulio mastu dar, atrodo, nėra tartas joks sprendžiamas žodis. Ir iš-

viso, žiūrint į pasaulį, deja, atrodo, kad tikrai aktualus susidomėjimas šiuo metu priklauso ne menui ir kultūrai, bet pasauliniams karams ir naujiems atominiam ginklams... Gal, praūžus lemingoms atominio karo audroms kada nors suaktualės kultūrinis gyvenimas ir naujas žydėjimo laikotarpis prašvis ir muzikai.

Biržų Šaulių choras 1935 m. dainuoja Latvijos dainų šventėje Bauskės mieste.

Jaunimo skyriaus vedėjas – kuratorius MYKOLAS VASARIS

Adresas: 3322 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois, U. S. A. Tel. CL 4 – 7160

ŽODIS JAUNIMUI

Jaunuoli, įvertink savo gyvenimo pavasarį ir gražiai
jį sunaudok!

Gražus jaunystės laikas. Kaip svarbu jį tinkamai suprasti, įvertinti ir tinkamai sunaudoti! Jaunystė, tai sėjimo ir dygimo laikas, tai žmogaus gyvenimo pavasaris. Miela jaunuole, mielas jaunuoli, tas gražusis laikas šiandien dar Tavo rankose ir Tu juo dar gali laisvai naudotis. Iš tikrųjų, gali naudotis ir turi naudotis šiuo gražiausiuoju savo gyvenimo laiku, bet naudotis taip, kad jis puoštų ir vainikuotų Tavo gyvenimą skaisčios meilės ir grynos tiesos darbais. Jaunatvę skirk tam, kad Tau neštų ji laimėjimus, amžinus turtus. Dabok, kad jaunatvė būtų geras ir vaisingas pasėlis išganingai piūčiai Tavo senatvėje, o ypač Tavo gyvenimo kryžkelėje! Dabar Tavo širdis dar nėra sustingusi, atšalusi ir sukietėjusi, ji dar jaunutė, karšta, švelni ir jautri. Joje gali dar lengvai prigyti ir nešti puikiausių vaisių kiekviena gera sėkla. Todėl dabar pats geriausias laikas atverti širdį Kristaus meilės ir tiesos Evangelijai, pažinti kilnų krikščioniškąjį pašaukimą ir susirasti tikrąjį kelią, kurs pagaliau nuvestų Tave į galutiną tikslą—į palaimintąją amžinybę.

Mūsų prosenelių išmintis sako: „Ką jaunas pasėsi, tą senas piaušis“. Nelaimingas būtum Tu, mielas jaunasis Broli, jaunoji Sesuo, jei dabar savo pražučiai sėtum blogą sėklą. Vargas būtų Tau, jei Tu dabar sėtum vėjus, o paskui turėtumei piaušti audras! Jaunuoli, saugokis to! Žinok, kad ne piktam Tave Kūrėjas leido į šį pasaulį, kad ne to laukia iš Tavo mūsų bažnyčia. mūsų tauta! Dievas Tave leido į šį pasaulį, kad Tu šioj žemėj nesiotumei Jo paveiksą ir skleis-tumei Jo šventą valią dartaais, žodžiais ir mintimis. Bažnyčia žiūri į Tave pilnos vilties akimis, tikėdamasi, kad Tu būsi geras krikščionis, kad Tavo gyvenimas neš Viešpačiui garbę, Tau pačiam ir Tavo artimui gerovę, kad iš to bus džiaugsmo ir paguodos mūsų bažnyčiai. Tauta meiliai žvelgia į Tave ir laukia iš Tavo rimto, darbštaus ir savo tėvynę mylinčio sūnaus, dukters. Daug iš Tavo laukia Tavo gerieji tėvai, auklėtojai ir visuomenė. Jaunuoli, Tu dabar galingas, pilnas jaunatvės energijos. Visi gero gyvenimo keliai Tau atviri ir nepersunkiai pasiekiami. Pasirink jų visų geriausią ir drąsiai ženk juo vis pirmyn ir pirmyn. Kilk vis aukštyn ir aukštyn prie kilniausių dalykų viršūnės. Tavo gyvenimo galas, Tavo visų dalykų viršūnė tebūna pats Dievas.

Branginant jaunatvės laiką ir norint kuovaisingiausiai jį sunaudoti, reikia nepamiršti labai teisingų posakių „Vienybėje—galybė“, arba „kai du stos, visados daug daugiau padarys...“ Reikia burtis į vieningą dorinimosi ir kultūrinimosi darbą. Reikia, be to, sudaryti galingą kovos frontą prieš visa, kas kenkia mūsų tiek dvasios, tiek kūno sveikatai. Bet norint didesnę žmonių grupę suvienyti, tai reikia vienijimosi pagrindan padėti kuotvirčiausią ir kuobendriausią dalyką. Toks vienijantis dalykas yra tikėjimas. Anot filosofo Plutarcho: „Lengviau ore iš smėlio pastatyti pilį, negu sujungti žmones be tikėjimo“. Juk tikėjimas žmogaus gyvenimui yra lyg koki žvaigždė. Visi, kurie nori vaikščioti šviesoje, kurie nori būti tos žvaigždės apšviesti, turi gręžtis jos link, turi ieškoti evangeliško tikėjimo Jėzumi Kristumi.

Tad, brangus jaunuoli, brangi jaunuole, įvertink savo gražų gyvenimo pavasarį ir skirk jį aukščiausiam tikslui! Gi aukščiausią tikslą siek savo ir savo brolių, seserų sujungtomis jėgomis. O laimėjimas užtikrintas!

Kun. A. Balčiauskas.

„Sejėjas“

Nr. 18 (185)

AUKŠTAJŲ MOKSLĄ BAIGUS

Šių metų pradžioje mūsų parapijietis L. Grinius, sėkmingai baigė Illinojaus Technikos Institutą ir ta proga M. Sparnų redaktorius paprašė laikraščiu iš jo daugiau asmeninių žinių, nes, kaip žinoma, Liūtas Grinius yra buvusio Lietuvos Respublikos prezidento dr. Kazio Griniaus sūnus ir abu jo tėvai reformatų bažnyčiai nepriklausė. Todėl kiekvienam M. Sparnų skaitytojui, be abejonės, bus įdomu kiek arčiau pažinti L. Griniaus gyvenimo kelią ir tas aplinkybes, kurios privertė atidaryti jam reformatų bažnyčios duris. Ta proga leiskime geriau L. Griniui pasipasakoti:

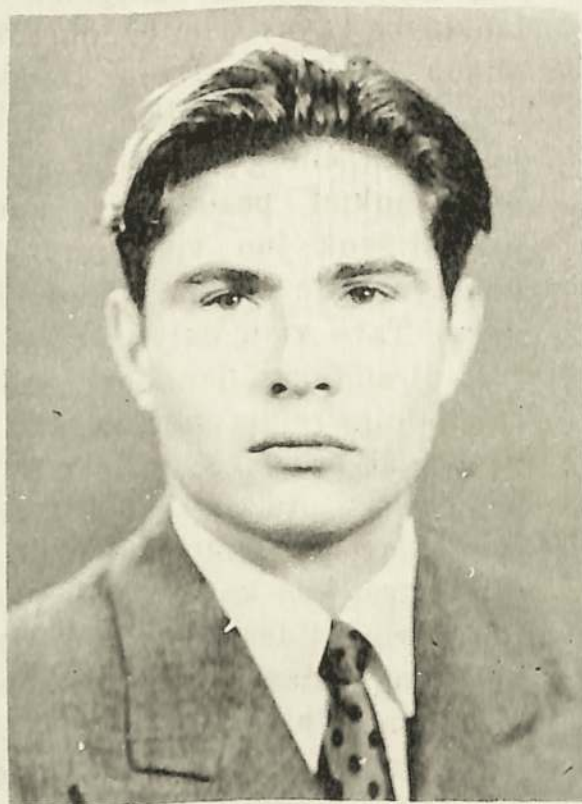
“Gimiau 1927 m. lapkričio 2 d., Kaune, tėvo Kazio ir motinos Kristinos šeimoje. Tėvai, nors buvo laikomi pasiturinčiais, bet neturėję pakankamai nuosavų litų nusipirkti jungtvių žiedams. Aš gi augau pilnai aprūpintas ir turėjau neblogas sąlygas lavinimuisi, mokslui ir pramogai.

Šeimoje konfesija nebuvo lemiamu dalyku, tačiau tėvai giliai tikėjo žmogaus ištikinimų vystymosi laisve ir laisve apsisprendimo, be jokio pašalinio medžiagiško ar moralinio pobūdžio spaudimo ir gerbė kitų nuoširdžius ištikinimus.

Vos gimus, katalikų dvasiškiai susirūpino mano krikšto reikalu. Tačiau jų rūpestis buvo veltui, nes tėvas apsisprendė mane pakrikštyti jo samprotavimu lietuviškiausios ir mažiausiai asmenį bei jo galvoseną pajungiančios konfesijos apeigomis. Superintendentas prof. dr. Jakubėnas mane pakrikštino, tuo priimdamas mane Lietuvos Evangelikų Reformatų bendruomenėn. Kodėl leido tėvai mane iš viso krikštyti, kodėl jie patys santuokos apeigas atliko šventykloje – man ne visai aišku: nors Lietuvoje bažnyčia nuo valstybės nebuvo atskirta, nebuvo taip pat nei civilinės metrikacijos, tačiau jungtuves buvo galima atlikti, sakysim, Mažojoje Lietuvoje ar net Latvijoje; buvo galima tuo būdu ir vaiko visai

nekrikštyti, kaip tai keletas man žinomų šeimų yra padarę. Ar tai buvo mano tėvų padaryta iš ištikinimo, ar platoniško ištiktymų gerbimo, ar pagaliau tiesiog protestuojant prieš esamas sąlygas – nežinau.

Nežiūrint to viso, religijos pagrindų pažinimą gavau daugiausia motinos noru, lan-

Inž. LIŪTAS GRINIUS

kydamas evangelikų kunigų vedamas retas, bet turingas ir nuoširdžias pamokas Kauno gimnazijų mokiniams – evangelikams.

1942 m. buvau kun. Balčiausko konfirmuotas nedidelėje ir vienintelėje Kauno evangelikų bažnyčioje. Kun. Balčiauskas mano tėvų nepažino ir tik pakviestas puodukui kavos sužinojo, kad mano tėvai nebuvo reformatai, kas jį, žinoma, kiek nustebino.”

Pradinės mokyklos kursą mažasis Grinius perėjo namuose, išlaikydamas egzaminus

Jono Jablonskio vardo pradžios mokykloje. Vėliau, baigus septynias "Aušros" gimnazijos klases ir artėjant karo pabaigai, Liūtas kaip tremtinys palieka Lietuvą ir, atsidūręs Vokietijoje, Eichstaett'e baigia gimnaziją. Po to pradeda studijas Darmstadt technikume ir šių metų pradžioje baigia jas Amerikoje, Illinois Technikos Institute.

Ta pačia proga tenka nepamiršti, kad vos tik atvykęs į Ameriką, L. Grinius įstojo į aktyvių jaunimo tarpe darbuotojų eiles.

"Trumpame savo gyvenime kažkaip išimaišydavau į užsiėmimus, kuriems vykdyti trūkdavo kitų žmonių, – sako toliau L. Grinius. – Šios savybės dėka, 1948 metais užsiėmiau skautų ir skaučių organizavimu Chicagoje. Tęsiai tą darbą virš metų, apleidamas savo mokslą (vakarais). Vienu metu greit augo. Neilgai trukus atsirado ir talka – sk. N. Grigaliūnienės asmenyje, nuoširdžiai parėmusios skaučių vienetų vadovavimą. Jos, vyr. sk. E. Vilko ir psk. P. Pakalniškio padedami, išieškome Marquette parke pirmojo išėivių lietuvių skautų laužo Amerikoje liepsną. 1949 m. viduryje, manęs neatsiklausę vyr. sk. V. Čyvas paskyrė mane, jauną ir mažai patyrimo teturintį neautoritetinę skautuką Lietuvos Skautų Brolijos vadeiva. Stengiausi ir dirbau kaip galėdamas, tačiau ne ilgai: padidėjusi mūsų išėivių imigracija atvežė ne tik stipresnius vadovus, bet ir rūpestingai apgalvotus vienos srovės planus. Iš Italijos buvo atkeltas jaunimo reikalams kun. Vaišnys. Mes greit pasijutom ne visai priimtinais, ypač dėl savo religinių pažiūrų ir įsitikinimų. Tuoju buvo galima aiškiai jausti, kad katalikai vadovai bus patenkinti tik tuomet, kai skautai bus neabejotino katalikų vadovo rankose net iki skiltininko imtinai. Tebesitęsianti akcija siekė praktiškos mūsų Lietuvos vaikų – Skautų Sąjungos monopolizavimo katalikų konfesijos naudai. Reiškinių ir spaudimo pasėkoje nuo 1950 m. pats pasitraukiau iš bet kokių pareigų skautijoje."

Ta proga tektų taip pat paminėti ir tai, kad vos 6-toje "Aušros" gimnazijos klasėje būdamas, Liūtas jau buvo suspėjęs

įsitraukti į Lietuvos rezistencinę veiklą ("Jaunime Budėk", "Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungą", "Nepriklausomos Lietuvos" platinimą). Kaip tik šiuo laiku jo tėvas dr. K. Grinius buvo vokiečių išstremtas.

Tačiau Liūtas yra ne vien sąmoningas lietuvis, bet kartu ir įsitikinęs mūsų bendruomenės narys, ką patvirtina sekantis epizodėlis iš jo gyvenimo tremtyje:

"Vienu metu, dar esant Eichstaett'o gimnazijoje, stovykloje lankėsi jėzuitas kun. Bružikas, kuris, misijoms baigiantis, atėjo į gimnazijos bendrabutį patikrinti, ar visi priėję išpažinties. Atsiradome du, kurie nebuvome to darę – mano draugas, kuris tuo metu jautėsi karštu ateistu ir aš, kuriam, kaip ne katalikui, išpažintis nebuvo privaloma. Kun. Bružikui tačiau to neužteko ir jis pradėjo nagrinėti, kodėl aš laikau savo įsitikinimus vertesniais už katalikybę. Vienšas ginčas pakrypo į klausimą, ar du tolygių savybių ir gyvenimo nuopelnų asmenys, vienas katalikas, o kitas nekatalikas turi tas pačias galimybes patekti į dangų. Gal po visą valandą trukusio ginčo kun. Bružikui teko sutikti, kad niekam dangaus vartai negalį būti užkelti, tačiau katalikui, šventojo, kaip kokio advokato užtartam, būsią lengviau gauti išganymą. Išvadoje kun. Bružikas neturėjo jokių tvirtesnių argumentų už katalikybę (ypač atsiminus Avignono popiežių nelaisvę, didžiąją schizmą ir inkviziciją) ir, žvilgterėjęs laikrodin, atsiveikindamas pasiūlė pasikalbėti privačiai. Bet pokalbis be auditorijos nebeturėjo prasmės..."

Savo pasipasakojimą L. Grinius užbaigia:

"Bet kokį visuomeninį darbą dirbdamas, stengiausi elgtis taip, kad paskiau nereiktų tų veiksmų gailėtis, kad nereiktų jų nuo kitų slėpti. O jei išaugau ir tapau vienur ar kitur reikalingesniu žmogumi, esu už tai dėkingas nepailstamai manimi rūpinusiems tėvams, savo kraštui Lietuvai, jos aplinkai ir žmonėms, nes visi mes esame savo aplinkos vaikai ir retas kuris jaunesniuose metuose pajėgiame atiduoti savitus įnašus aplinkos kūrimui: šis uždavinys priklauso žilesnio plauko metams – mano bendramečių ateičiai."

BIRŽŲ VILKĄ PRISIMENANT

Dešimties metų sukaktuvių proga

Vokiečių okupacijos metu, dėl nuolatinių persekiojimų bei gaudymų neįmanant jauniui saugiai Vilniuje ar Kaune studijuoti, Biržuose susidarė nemažas būrelis studentų arba gimnaziją baigusių, kurie įkūrė bendrą vyrų ir moterų sporto klubą. Steigėjai klubui norėjo duoti GELEŽINIO VILKO vardą, bet, nesitikint dėl įžiūrimų varde patrijotinių tendencijų iš okupanto gauti klubo atidarymui bei veikimui leidimo, teko pirmojo žodžio (GELEŽINIS) neminint, pasivadinti vien VILKO vardu.

Šio, palyginti, jauno klubo sportininkai – tiek vyrai, tiek ir moterys – ypač stipriai pasireiškė lengvojoje atletikoje, Lietuvos pirmenybėse pelnydami daugel pirmųjų vietų, net gi meisterio titulų.

Lygiai stiprus buvo ir klubo krepšinis. Po nenutraukiamos eilės pergalių įveikus dideliu taškų skirtumu Šiaulių, Panevėžio, Ukmergės ir kitų miestų žymiausias komandas, Biržų VILKAS stoji prieš Lietuvos krepšinio vice-meisterį Telšių Džiugą, kuriame žaidė Nakufis, Grybauskas bei kiti plačiai žinomi krepšininkai. Bet ir vice-meisteriui nepavyko prieš VILKĄ laimėti. Taip sensacingomis pergalėmis pagarsėjęs, VILKAS gavo pakvietimą apsilankyti Vil-

niuje ir ten sužaisti su stipriausiomis sostinės komandomis. Tačiau ir Vilniuje VILKAS skynė pergalę po pergalės. Vilniaus spauda, aprašydama VILKO laimėjimus, nesigailėjo komplimentų stipriai ir džentelmeniškai žaidžiantiems Biržų sportininkams.

Galiausiai, VILKAS stoji prieš Lietuvos meisterį Kauno Perkūną, kuriame žaidė europinio masto krepšininkai: broliai Puzinauskai, broliai Norkai ir kitos garsenybės. Bet ir šias rungtynes laimėjo Biržų VILKAS! Pažymėtina, kad kauniečiai per visas šias rungtynes nei karto pasekmės neturėjo savo naudai, o tik tris kartus buvo išlyginę.

Po tokių garbingų pergalių, kyla klausimas: koku būdu Biržų sportininkai pasiekė tokį aukštą krepšinio lygį, iškildami Europos krepšinio meisterio šalyje net į pačių pirmaujančių komandų viršūnę!

Ieškant minėtos pasisekimų priežasties, tenka prisiminti seną žmonių patarlę: melskis ir dirbk. Tai buvo Biržų sportininkams nerašytas principas. Buvo dirbama, treniruojamasi su entuzijazmu, buvo ir kukliai meldžiamasi. Po ilgų treniruočių, prieš rungtynes buvo specialiai atsilankoma į pamaldas, prieinama prie šventos Vakarie-

nės, priimama Komunija. Visa tai buvo atliekama kukliai, be jokios reklamos – kas Amerikoje daroma priešingai. Prieš rungtynių pradžią aikštėje biržiečiai sportininkai, evangelikai ir katalikai, bendrai susikabinę sustodavo į vieną ratą trumpam susikaupimui ir maldai. Kiekvienas jų meldėsi savaip, bet Dievas jų visų maldas priimdavo ir išklausydavo.

Sakoma, kad žmones niekas taip nejungia, kaip bendra tikyba. Bet šios taisyklės biržiečiams taikinti netenka, nes, kaip matome, VILKO rinktinę sudarė mišrių tikybų sportininkai. O visgi juos jungė, jungė krikščioniškoji moralė. Tikybų skirtumas nekliudė tolerantiškai išauklėtam Biržų jaunimui darniai tarpusavyje sugyventi bei vieningai kovoti sporto aikštėje.

Taip pat krikščioniškos moralės pagrindais auklėtas jaunimas galėjo būti sveikas siela ir tvirtas kūnu, galėjo pasiekti tokių gražių ir garbingų laimėjimų, kurių ir šian-

dien po dešimt metų nepamirštame.

Nuotraukoje matome stipriąją VILKO krepšinio rinktinę: iš kairės dešinėn – Sprindys (reformatas), Kapačiauskas (katalikas), Marciukas (reformatas), Klevickas (katalikas) ir viduryje komandos kapitonas Eugenijus Snarskis (reformatas). Nuotraukoje nėra dviejų žaidėjų: V. Šato ir P. Briedžio.

Tremtyje, Vokietijoje, Eugenijus Snarskis, žaisdamas rinktinėje, atstovavo lietuvių krepšinių 1945 metų Pabaltijo Tautų Olimpiadoje Švarcenbeke. Po to, žaidė už Hamburgo Pabaltijo Universitetą, būdamas lietuvių komandos bei bendrosios estų, latvių, lietuvių studentų rinktinės kapitonu. Ne kartą buvo asmeniniai kviečiamas talkininkauti latvių studentų rinktinei. Persikėlus Amerikon, ateitininkų kviečiamas, E. Snarskis treniravo jų Čikagos rinktinę 1950-51 metų sezono metu.

Kitų Biržų VILKO krepšinininkų likimas nežinomas.
E. S. G.

Stiprieji Biržų VILKO krepšinininkai

NUOVOKA

Iš indų tautosakos

Mažame Indijos miestelyje gyveno keturi draugai – Brahaminai. Trys iš jų tarpo pasiekė gana aukštų mokslų, bet neįgijo geros nuovokos. O ketvirtasis neturėjo tokios progos, ir liko nemokytas. Jis teturėjo savo įgimtą nuovoką.

Vieną dieną visi keturi susitiko miestelyje, pradėjo kalbėtis ir nutarė:

– Kokia nauda iš pasiektų mokslų, jeigu žmogus nekeliauja, nelaimi karalių malonės ir neįsigyja turtų? Kas bebūtų – mes turime keliauti. Ir draugai pasileido kelionėn laimės ieškoti. Po kelių dienų kelionės, vyriausias iš jų sustojo ir tarė draugams:

– Vienas iš mūsų netinka prie kompanijos – nėra pakankamai išmintingas, ir nėra išėjęs mokslų taip, kaip mes. Vien tik sveika nuovoka, be jokio mokslo, gi negalima laimėti karalių malonės. Laimėjimais betgi turėsime visi pasidalinti. Gražinkime jį atgal į namus!

Tuomet antrasis pridėjo:

– Išmintingasai drauge, Tau stinga moks-

lo žinių. Apsigrįžk ir keliauk sau namo.

Bet trečiasis pasipriešino:

– Ne, ne. Ne taip mes turime elgtis. Mes visi drauge žaidėme nuo tų laikų, kai buvome maži vaikai. Eikš su mumis, kilmingasai bičiuli. Tu esi vertas dalies tų turtų, kuriuos mes visi kartu įsigysime.

Taip buvo susitarta. Ir pasileido jie toliau kelionėn. Priėjo didžiulį mišką, kurio pakraštyje rado begulinčius negyvo liūto kaulus. Tai pamatęs vienas iš draugų tarė:

– Bičiuliai, štai mums yra proga parodyti savo išsilavinimą. Čia guli liūto kaulai. Pritaikykime savo mokslo žinias ir atgaivinkime jį.

Tuomet pirmasis tarė:

– Aš moku sudėstyti jo griaučius.

Antrasis pridėjo:

– Aš galiu parūpinti jam odą, raumenis ir kraują.

O trečiasis šūktelėjo:

– Aš galiu jam įkvėpti gyvybę.

Lietuvos evangelikų studentų korporacijos valdyba 1931 m. Kaune. Iš kairės: D. Yčaitė, P. Puodžiūnas, H. Jakubėnaitė ir A. Balčiauskas.

Taip pirmasis sudėjo liūto griaučius, ant-
rasis parūpino jam raumenis, odą ir kraują.
Trečiasis buvo jau besirengiąs jį atgaivin-
ti, kai ketvirtasis, bemokslis, bet su nuo-
voka, draugas, jį sulaikė ir tarė:

– Atmink, kad čia – liūtas. Jei tu jį at-
gaivinsi – jis vietoje sudraskys mus visus.

– Tu neišmanėli! – atrėžė jam vienas
iš draugų. – Tu nori paversti mūsų mokslą
į niekus. Bemokslis mat nori mus išmin-
čius pamokinti.

– Jei taip, tai palaukite minutėlę, – at-

sakė jam neišmanėlis, – kol aš įlipsiu į
šį patogų medį.

Liūtas tapo atgaivintas. Atsikėlė, pasi-
raižė, ir pamatęs jam nepažįstamas tris
žmogiškas būtybes, puolė jas, ir viena po
kitos sudraskė.

Taip išminčiai ir žuvo. Bet Brahaminas
su sveika nuovoka, patupėjęs ir palaukęs
kol liūtas pradingo tarp krūmų, ramiai sau
nulipo ir sveikas sugrįžo namo.

Vertė J. P.

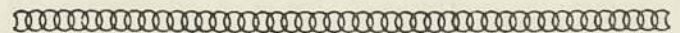
PASAULIO EVANGELIKŲ JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS

– Julius Slavėnas –

Šių metų rugpiūčio mėn. nuo 17-29 die-
nos pasaulio presbyterijonų sąjunga šaukia
trečią pasaulinį reformatų jaunimo suvažia-
vimą į Woudschoten, Olandijoje. Tai bus
jau trečias tokio masto suvažiavimas po
antrojo pasaulinio karo. Pirmasis suvažia-
vimas buvo Montpellier, Prancūzijoje 1949
 metais, o antrasis Newbattle, Škotijoje, 1951
 metais. Mūsų Bažnyčiai buvo nustatyta kvo-
ta: 1 delegatas. Deja, įvairios kliūtys ne-
leido mums pasiūsti po delegatą į pirma-
sias dvi konferencijas, o tas buvo skaudus
dalykas. Pasaulio presbyterijonų jaunimo
centre buvo kilęs didelis susidomėjimas
mūsų jaunimo veikla. Mes esame reprezen-
tantai vienos iš nedaugelių ref. Bažnyčių,
dabar esančių už Geležinės Uždangos. Tai
buvo šiokia to kia sensacija. Kun. Robert-
son, pasaulio presbyterijonų jaunimo sąjun-
gos generalinis sekretorius, kuris redaguo-
ja tos sąjungos leidžiamą biuletinį, su di-
deliu susidomėjimu išspausdino straipsnį
apie mūsų jaunimą. Tas straipsnis jam bu-
vo pasiūstas iš Vokietijos. Tai buvo 1950
 metais, ir daugelis mūsų jau buvo Ame-
rikoje. Kun. Robertson'ui paraginus daugiau
parašyti, jam buvo atsakyta, kad sekantis
straipsnis bus parašytas iš Amerikos, kur
susiorganizavęs ir gyvai veikiąs mūsų jau-
nimas. Deja, iš Amerikos nė vienas laišk-
as nebuvo pasiūstas, ir taip ryšiai nutrū-

ko. Tai mūsų apsileidimo kaltė. Kodėl mums
neveikti platesniu mastu, jei tam yra gali-
mybių? Tai vienur, tai kitur sušaukiamos
visokios ref. konferencijos, kitos ir mums
įdomios, apie kurias mes net nežinome.
Taigi, svarbu palaikyti kontaktą su centru
Škotijoje, tai yra su generaliniu jaunimo
sekretorium. Prie to kiekvienas mūsų turė-
tų prisidėti. Yra džiugu pranešti, kad į šių
metų konferenciją galėsime pasiūsti savo
atstovę, Renatą Barnelytę. P-lė Barnely-
tė, kunigo Barnelio duktė, studijuoja dantų
mediciną Frankfurto universitete.

Mums yra malonus faktas, kad bent šį
kartą turėsime progą painformuoti pasaulio
reformatus apie mus ir atnaujinti senus ry-
šius.

Kokia jėga gali padaryti drumstą vande-
nį švarų? Palikit jį ramybėje, jis nusivalys
pats. (Kinija).

Drąsiai brisk per kriokiančią upę, bet
saugokis tylios. (Marokas).

Į vandenį įkritęs keik save, ne vande-
nį. (Korėja).

Negali būti upė švari, kai versmė drums-
ta. (Korėja).

Klausimų – Atsakymų skyriaus vedėjas
– kuratorius EUGENIJUS S. GERULIS

Adresas: 4428 S. Western Ave, Chicago 9,
Illinois, U.S.A. Tel. LA 3 – 4105

IEŠKOKIME, KLAUSKIME, SĄMONĖKIME

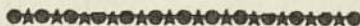
(Žodis skaitytojams)

Jūsų užklausimus esame gavę bei tebe-gauname. Ši kartą, kaip matote, atsakome tik į du klausimus. Daugiau atsakymų parūpinti nespėjome, bet tikime, kad ateinančiame kalėdiniame žurnalo numeryje galėsime jau daugiau atsakymų patiekti.

Kviečiame mieluosius skaitytojus ir toliau nesivaržant siųsti mums įvairių klausimų. Kodėl drovėtis ar varžytis klausti?! Jaunimas – drovisi dėl savo kuklumo, manydamas, kad jo klausimai gal per daug paprasti ar “vaikiški”. Gi suaugusiems – dėl savo garbingos padėties visuomenėje ar dėl išdidumo nepatogu viešai pasirodyti ko nežinant. Tad, siųsdami klausimus, nežymėkite mums nei savo vardo nei pavar-

dės, nes mes nesame smalsūs tai žinoti. Mūsų tikslas – Jums padėti, patamauti. Primame visų klausimus su lygia pagarba, dėmesiu ir meile, ar tai būtų visai paprastu-tis klausimėlis, ar filosofiškiausias, nes Dievui kiekvienas žmogus, kiekviena siela yra lygiai brangi, tiek garsaus profesoriaus, tiek jaunučio piemenėlio, biznierio ar kai-mo moterėlės, turtuolio ar skurdžiaus. Rašykite mums, nesivaržydami klauskite, o mes būsime laimingi, galėdami talkininkau-ti Jums Jūsų kelyje į Dievą. Viešpats Jė-zus Kristus, mūsų Mokytojas, tepadeda mums parūpinti Jums tinkamus atsakymus.

Skyriaus Vedėjas

6. Kodėl Viešpats Jėzus Kristus pats nerašė evangelijų ir nepaliko mums savo rašyto žodžio?

Atsakymas: Viešpats Jėzus nesielgė kaip Mozė, kurs žmonėms paliko net akmenyje iškaltus įsakymus. Jis nesekė nei kitų pranašų, kurie rūpestingai savo žodžius surašė. Tik vieną kartą Jėzus yra rašęs, ir tai – ant smėlio... Kristus nesirūpino, kad Jo žodžiai būtų raidė raidėn tiksliai užrašyti, nes Jis žinojo, kad dangus ir žemė praeis, bet Jo žodžiai nepraeis.

Jėzus veikė savo gyvu žodžiu, kaip kalbėtojas, pamokslininkas. Kalbėjo vaizdžiai, realiai. Jo kalbos santurumas ypač krinta į akis, palyginus Jį su daug kalbančiais ano meto rašto žinovais ar talmūdininkais.

Šiandien kai kurie Kristaus žodžiai lyg nesuprantami. Kodėl? Šį klausimą nagrinėjęs Leipolt taip išsireiškė: “Kiekvienas pamokslininkas turi prie savo klausytojų taikintis, kad būtų suprastas.” Atsiminkime, kad Jėzus kalbėjo žmonėms prieš 2000 metų. Todėl šiandien, nežinant anų laikų

papročių, ano meto dvasios bei kalbos išsireiškimų, skaitant Šv. Rašto žodžius, dar gi besigilinant į kiekvieną raidę, susiduriame su neaiškumais. Be to, ilgainiui gal kaikurie žodžiai nevisai tiksliai perduoti. Todėl turime būti atsargūs, besigilindami į Šventraščio galias mintis. Pasirinkdami ar remdamiesi vienu bei kitu Šventraščio žodžiu galime būti suklaidinti ir atitolti nuo žmonijos Mokytojo, kurs savo žodžiu ir dvasia per visus amžius renka sau iš visos žmonijos vieną amžinam gyvenimui skirtą Bažnyčią, nežiūrint konfesinių skirtumų.

Štai ir vienas nelemtas pavyzdys. L. kaimė, Biržų apskr., ūkininkai gyveno gražioje naujose sodybose, tik dviejų ūkininkų grioviuose buvo statybai skirti rąstai. Mat, jie du buvo "išskaitę", kad jau čia pat pasaulio galas, tad kam dar bevargti, rūpintis statyba ar panašiai. Jie du skaitė, bet nedaskaitė: "Ne jūsų dalykas žinoti laikus ar valandas, kurias Dievas nustatė savo valdžia". (Apd 1,7). Kaip matome, gyvas žodis ir seniai rašytos raidės nėra grynai tas pats. Sena egiptiečių patarlė sa-

ko: "Rašyti – reiškia marinti dvasią". Goethe DICHTUNG UND WAHRHEIT knygoje sako: "Žmogus pašauktas tik esame laike veikti. Rašyti – yra kalbos piktnaudojimas. Tyliai sau skaityti – tik liūdnas kalbos surogatas. Žmogus į žmogų veikia savo asmenybe." Berthold Otto sako: "Kalba būna gyva tik bekalbant. Literatūra užmuša dvasią, nuo jos ji sustingsta."

Gal todėl Kristus ir nepaliko mums savo rašytų žodžių?

Mes esame dėkingi evangelistams už evangelijas, kurios atskleidžia mums kelią į Dievo karalystę ir duoda progos pažinti mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, bet turime turėti mintyje ir tai, kad kas ten parašyta – tėra tik silpna pašvaistė tos jėgos ir šviesos, kuri anais laikais veržėsi iš to gyvojo ir paties Jėzaus tarto žodžio. Kristaus kalbos forma buvo laikino pobūdžio, pritaikanti aniems laikams, bet jo žodžių turinys – amžinai pasilieka dieviškas. Todėl siekime Jėzų pažinti dvasia, o ne raide, kuri jau ne kartą žmogų suklaidino.

Kun. Stasys Neimanas

GELBĖKIME NETIKINTŲ BROLIŲ

7. Ar tiesa, kad garsusis Amerikos laisvės varpas kadaise yra buvęs reformatų bažnyčioje?

Atsakymas: Amerikiečių laisvės kovų metu, kad istoriniai brangus varpas nepatektų į priešų britų rankas, apsaugai jis buvo perkeltas į reformatų bažnyčią ir paslėptas rūsyje. Ten jis buvo saugomas nuo 1777 m. rugsėjo 18 d. iki 1778 m. birželio 27 d., kol buvo gražintas į savo vietą. Minėta reformatų bažnyčia yra Allentown mieste, Pa.

Eugenijus S. Gerulis

Mes gauname nemažai Jūsų klausimų, bet kartą leiskite ir mums paklausti. Mielas skaitytojau, KODĖL TU ESI TIKINTIS KRIKŠČIONIS, KODĖL TU TIKI? Nepatingėk susitelkti savyje, rimtai pagalvoti ir parašyti atsakymą nuoširdžiai, nes gal Tavo atsakymo žodžiai sustiprins, ar net grąžins kam tikėjimą. Tuo Tu atliktum didelį ir tikrai džiugų darbą. Pagelbėkime netikintam ar abejojančiam broliui ar sesei.

Rašydami mums atsakymą, savo pavardės galite nenurodyti. Laiškus adresuokite:

MŪSŲ SPARNAI, 4428 S. Western Av., Chicago 9, Illinois, U. S. A.

FRAGMENTS OF LITHUANIAN EV. REFORMED CHURCH IN U. S. A.

- By Herman Pavilionis -

In the early part of 1949 a group of Lithuanian Protestants have organized themselves into a small congregation. Immediately thereafter they petitioned the North Illinois Synod of the Evangelical and Reformed Church for admission into fellowship of churches. The petition was granted and on May the 5th of the same year we were officially inducted as a congregation under North Illinois Synod subordination.

After the bitter days of the second world war and the life in exile, this occasion has marked the beginning of our spiritual revival and will remain as one of the most significant events in the history of our church.

We thank God for the opportunity given to us to worship Him again in our own language.

We commend the North Illinois Synod, its ministers and the Commission on World Service for the great moral and material support extended to us in the past. We also hope for the long lasting Christian fellowship in the future.

We commend our own ministers: Stasys Neimanas and Povilas Dilys, who with the cooperation of Lithuanian Lutheran minister succeeded in expanding of our church work among our brethren in various cities of the United States and Canada. They have invested considerable amount of their time and money in organizing and serving the following congregations: The Lithuanian Protestant Congregation of New York with over 150 members and the Lithuanian Protestant Congregation of Toronto and Hamilton, Ont., Canada with approximate membership of 300.

These ministers have also visited several other cities, such as Cleveland, Ohio, Racine, Wisconsin, Rockford, Illinois and

the suburbs of Chicago for the same purpose - of encouraging our people to attend their church.

Our congregation here in Chicago under able leadership of these two ministers has indicated a constant growth in membership. The worship services are held once a month at the Salem Evangelical and Reformed Church on the south side of Chicago.

During last year 3 matrimonial services performed, 3 children baptized, 2 youngsters confirmed and one member departed.

Our ministers are conducting religious education classes on Sundays in their own homes for the prospective confirmands. The youngsters who attend these classes show also keen interest in music and drama. They are studying these subjects under the able leadership of composer Prof. Vladas Jakubėnas and voice teacher Mrs. Vारेkojis.

The present membership of our congregation in Chicago consists of 155 members. Average attendance during worship services about 65 people.

Our annual Synod conventions are held at the Salem church on traditional St. John's day during the last week of June. The primary purpose of these conventions is to maintain a continuous contact with the Lithuanian Protestants throughout the world. Our numerous church problems are presented here and solved by our Curators (the Elders).

We are publishing a semi-annual religious journal named "Mūsų Sparnai" (our Wings), the only periodical publication of religious Reformed Church members throughout the world except our own country which is behind the Iron Curtain.

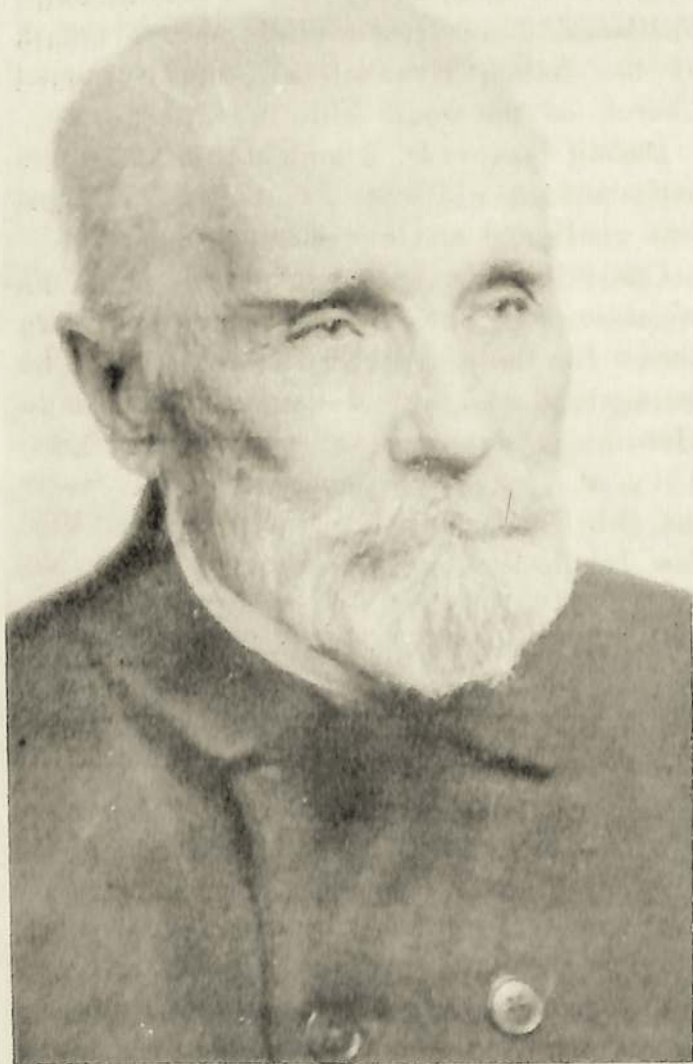
(To be continued)

A. A. JUOZAPAS D I L Y S

1866 – 1952

“Mūsų Sparnų” redakcija gavo liūdnamus evangelikams reformatams žinią apie a. a. Juozapo Dilio, mūsų kunigo Povilo Dilio tėvo, mirtį.

Juozapas Dilys buvo kilęs iš senos evan-

JUOZAS DILYS

gelikų-reformatų šeimos; gimė Svidžių kaime, Biržų apskrityje 1866 metų birželio 27 dieną iš tėvo Jono ir motinos Zanės Snarskytės. Apie 1890 metus jis kartu su savo broliu Jokūbu persikėlė į Vilnių ir dirbo ten telegrafisto darbą. Jaunajam Juozapui neužmirštamą paliko konfirmacinės pamokos pas kun. Cumftą, Nemunėlio Radviliš-

kyje, kur jis išmoko vokiečių kalbą, kad, kaip vėlionis visuomet pabrėždavo, vokiškos teologinės literatūros pagelba galėtų įsigilinti į Šventojo Rašto supratimą. Gilus tikėjimas ir Jono Kalvino supratimas lydėjo vėlionį iki pat mirties.

Vilniuje J. Diliui, kaip ir visiems pradedantiems darbuotojams, teko sunkiai kovoti su ekonominėmis sąlygomis. 1899 m. vedė Eugeniją Pfeferytę, liuteronų tikėjimo. J. Dilys pasistatė sau už tikslą visus savo vaikus (3 sūnus ir 2 dukteris) išauklėti evangelikų reformatų dvasioje. Nuo 1890 - 1915 metų Juozapas Dilys uoliai dalyvavo Vilniaus Reformatų parapijos religiniame gyvenime ir buvo nuolatinis Vilniaus Synodo dalyvis. Nepaisant jo nuoširdaus prisirišimo prie mūsų bažnyčios, J. Dilys jau nuo pat jaunystės buvo linkęs prie ekumenės. Jo ekumenės supratimas rėmėsi Šv. Raštu, Ap. Povilo laiško Efeziečiams žodžiais: “Vienas Viešpats, vienas tikėjimas, vienas krikštas”. Todėl J. Dilys gyvai dalyvavo ir liuteronų bažnytiniame gyvenime, ištisus 25 metus būdamas veiklus liuteronų jaunimo ratelio narys.

1915 metais J. Dilys perkeliamas į Rusijos gilumą, į Sibirą, kur išbuvo iki 1921 metų pusės. Ir ten priverstinoje emigracijoje, susirado evangelikų, tiesa, liuteronų bažnyčią ir reguliariai lankė kiekvienas pamaldas. Dažnai po pamaldų diskutuodavo ir kritikuodavo su kunigu įsgirtą pamokslą. Reikia pabrėžti, kad per visus Sibire praleistus metus prašydavo liuteronų dvasininką duoti jam komuniją tik pagal reformatų paprotį. Savo jauniausiojo sūnaus, Povilo, neconfirmavo, kol neatsirado galimybės jį konfirmuoti reformatų bažnyčioje. Vėlionis dažnai pabrėždavo, kad per savo gal net fanatišką prisirišimą prie savo protėvių bažnyčios, jis savyje geriau gali vystyti ekumeninę dvasią.

1921 metais grįžo į Vilnių, kur gyveno

jo brolis Jokūbas. Vilniuje likimas jam nebuvo palankus. Lenkai nesutiko priimti lietuvių atgal į jo darbą telegrafe. Nepaisant valstybinėje tarnyboje išstarnautų virš 30 metų, lenkai atsisakė jam duoti pensiją, užmiršdami Rygos traktatą, 1921 m., bet už tai pabrėždami, kad Juozapas Dilys nėra nei gimęs Lenkijoje, nei lenkiškos kilmės. J. Dilys buvo priverstas jį ieškoti kito darbo. Surado jį savo taip mylimoje evangelikų bažnyčioje. Nuo 1922-29 metų eina evangelikų liuteronų bažnyčioje kantorius pareigas, Liuteronų kunigui atostogaujant, laikė pamaldėles, krikštijo vaikus ir laidojo mirusius. Reikia pabrėžti, kad liuteronų bažnyčia niekuomet nedarė jam jokių sunkumų, nors žinojo, kad jis buvo tvirtas reformatas. Tuo pačiu laiku nuo 1923 metų J. Dilys dirbo Vilniaus Evangelikų-Reformatų Synodo bibliotekoje. Tą darbą jam pabrėžino seniorius J. Šepetys prieš išvykdamas į Lietuvą. Pradedant 1930 metais, J. Dilys su dideliu atsidavimu dirba vien bibliotekoje. 1941 m. biblioteką perėmė Tarybinės Lietuvos Mokslo Akademinė ir dėl senyvo amžiaus atleido J. Dilį iš jo pareigų. 1944 m. Dilys pergyveno, dėl karo veiksmų, visiško bibliotekos sunaikinimo tragizmą, gelbėdamas nuo bombų kas tik buvo galima. Mūsų bažnyčios istorijai yra nepaprastai svarbu, kad J. Dilys ir dar kiti asmenys stengėsi gelbėti mūsų bažnyčios ar-

chyvą. Iš po karo gautų J. Dilio laiškų paaiškėjo, kad archyvas su 16-tojo šimtmečio karalių privilegijomis Vilniaus Ev.-Reformatų parapijai, o t. p. 1561 metais rašytas Jono Kalvino laiškas yra išgelbėti ir tokiu būdu tebėra mūsų Bažnyčios nuosavybė.

1946 m. J. Dilys kartu su savo dukterimis buvo priverstas palikti savo mylimąjį Vilnių ir persikelti iš pradžių į Gdanską, o paskui į Poznanę.

1949 m. atšventė savo auksines vestuves – 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Kiek leido jėgos, senukas ir čia dalyvavo bažnytiniame gyvenime. 1952 m. pradėjo negaluoti ir tų pačių metų rugpiūčio 27 dieną mirė, eidamas 87 metus. Palaidotas Poznanės evangelikų kapinėse.

Per visą gyvenimą J. Diliui buvo būdingas jo didis tikėjimas į Dievo malonę. Vėlionis visuomet pasiduodavo Dievo valiai. Jis nuolatos kartodavo, kad "Dievas viską pavėrs į gerą." Maldoje jis jį ieškojo pagraudodamas ir jėgos tolimesnei buities kovai.

Reikia paminėti, kad nors Juozapas Dilys dažnai kritikuodavo evangelikų Bažnyčios politiką, jis vis dėlto visuomet prisilaikydavo Bažnyčios, ir jos ribose rasdavo savo religinių problemų sprendimą.

Tebūna jam lengva svetima žemė ir garbė Jo atminimui.

Biržų miesto senamiesčio vaizdas, fotografuotas iš bažnyčios bokšto. Viduryje mato me evangelikų liuteronų bažnyčią.

KUN. ADOLFAS NEIMANAS

(1845. 11. 28 – 1921. VIII. 14)

Kun. Adolfas Neimanas gimė Bielske, Gardino apygardoje. Nuo 1858 m. iki 1866 m. lankė Slucke Ev. Ref. Synodo gimnaziją ir gyveno Synodo bendrabutyje. Nuo 1867 m. lankė Dorpato Universiteto Teologijos fakultetą, kurį baigė 1873 m., įgydamas diplomuoto teologo teises. Tais pačiais metais ordinuotas diakonu.

1874 m. VIII. 23 d. ordinuotas kunigu Biržų bažnyčioje. Tais pačiais metais Synodo buvo paskirtas klebonu Švobiškio Ev. Ref. parapijai. Ten išbuvo 20 metų. 1894 m. Synodas paskyrė jį klebonu Papilio parapijai. Jis ten išbuvo iki 1-mojo pasaulinio karo.

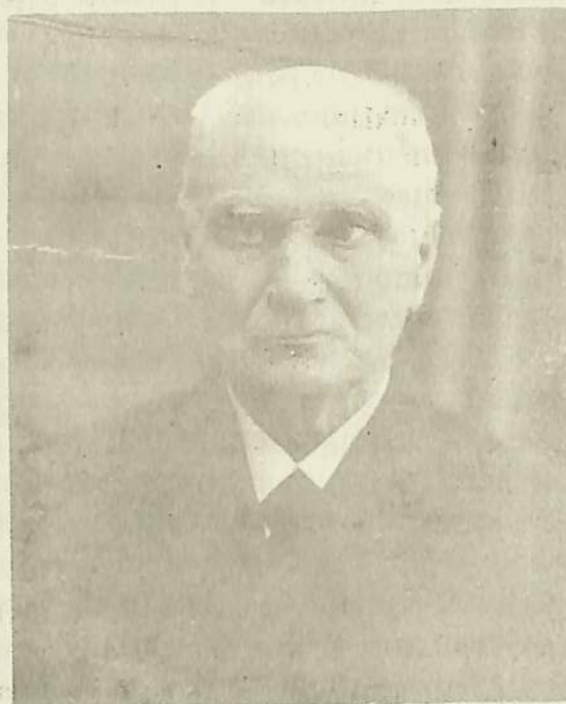
Vedė Mariją Grinfelsaitę, su kuria užaugino keturis sūnus ir šešias dukteris. Kunigaudamas parapijose rūpinosi pavargėliais. Jo rūpesčiu pastatytos dvi prieglaudos pavargėliams, išgaunant lėšų iš Synodo ir įtraukiant į tą darbą parapijas. Papilio senelių prieglauda pastatyta dalinai iš Neimano pinigų. Visų papiliečių buvo vadinama “mūrėliu”. Čia užteko vietos seneliams, parapijos mokyklai ir susirinkimams.

Caro laikais, Papilyje buvo atidaryta nauja liaudies mokykla, kuri irgi rado prieglobstį “mūrėlyje”. Joje lietuviškai mokytojavo kun. Neimano duktė Marytė. Po karo, kadangi klebonija buvo sudegusi, “mūrėlyje” gyveno kunigas iki naujos klebonijos pastatymo.

Kun. Neimanas labai sielojosi silpnėjančiomis parapijomis. Synoduose keldavo šį klausimą siūlydamas projektus, kaip jas stiprinti ar atgaivinti. Jam ypač buvo prie širdies Slucko parapija.

Jis parašė ir išleido dvi knygas: “Jono Kalvino Gyvenimas” ir “Tie, kurie Išėjo” – (vertimas iš prancūzų). Aprašymas motyvų, dėl kurių katalikai pereina į protestantizmą.

1915 metų vasarą, artėjant frontui ir rusams verčiant, kun. Neimanas išleido savo šeimą į Rusijos gilumą, o pats pasiliko parapijoje. Neužilgo, artilerijai apšaudant, už-

Kun. ADOLFAS NEIMANAS

sidegė klebonija. Rusai pareikalavo, kad kunigas pasišalintų. Klebonijai degant, jis žilas senukas kunigas, gal pirmą kartą savo gyvenime, sėdo ant arklio ir išjojo į parapijos pievą “kelmynę”, kur rado daug savo parapijonių. Frontas priartėjo ir priverstė visus bėgti į Rusijos gilumą.

Kunigas norėjo vykti į savo numylėtą Slucką, bet rusai jo ten neleido. Taip jis nuvyko į tolimą Semipalatinską, Sibire, pas dukterį Yčienę, kur surado savo šeimą.

Po šešių metų niūraus tremtinio gyvenimo, ypač jam sunkaus kaip kunigui, atėjo laiminga diena ruoštis grįžimui į Tėvynę. Nuo jam duotų skiepių sukarščio ir už kelių dienų mirė. Palaidotas Semipalatinsko Stačiatikių kapinėse. Jo brangiam atminimui, duktė Elena, Kubilių kapuose pastatė jo atminčiai kryžių.

“Čia mes neturime pasiliekančios vietos, bet jieškome būsimosios”. Žyd. 13, 14.

S. N.

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ SUSIVIENIJIMAS KANADOJE

Susivienijimas įsteigtas 1950 m. sausio mėn. 7 d. Toronto mieste. Prie jo suorganizavimo daugiausiai prisidėjo Lietuvos Reformatų Synodo Kolegijos Tremtyje įgaliotiniai Kanadoje: J. Kregždė ir P. Šernas. Susivienijimo tikslas:

(a) Sujungti į vieną bendrą bepartinę kultūrinę organizaciją visus lietuvius evangelikus kiek liuterionis tiek ir reformatus, gyvenančius Toronto mieste ir jojo apylinkėse.

(b) Atstovauti lietuvius evangelikus vietos lietuvių kultūrinėse organizacijose.

(c) Palaikyti artimus ryšius su kituose kraštuose veikiančiomis evangelikų organizacijomis.

(d) Steigti vietoje parapijas.

Spėliojame, kad Toronte gyvena apie 400-500 lietuvių evangelikų. Jų tarpe bus tikėtai apie 20 reformatų, o visi kiti liuterionys. Parapijų steigimas ir jas aptarnaujančių kunigų klausimas buvo ir tebėra pagrindinis susivienijimo valdybos rūpestis. Pirmon eilėn Presbyterionų Misija vienoje iš turtingiausių savo Toronto parapijų buvo

Papilio Liet. Evangelikų Reformatų Bažnyčia.

numačiusi antru kunigu kunigą V. Kurnatauską, kuris šalia kitų pareigų būtų turėjęs aptarnauti lietuvius evangelikus. Bet deja, kun. Kurnatauskas negavo leidimo emigruoti į Kanadą ir visos dėtos pastangos turėti lietuvių evangelikų parapiją su nuolatinio kunigu nuėjo niekais. Neturėdami lietuvių kunigo, lietuviai evangelikai pamėgo lankyti angliškas pamaldas sen-liuteronų bažnyčioje, kurios kunigas dr. Hahn lietuvius labai maloniai sutiko, juos globojo ir rėmė. Jo paties pasiūlymu Susivienijimo Valdyba sutiko priimti pamokslininko Kosticėno kandidatūrą į lietuvių parapijos kunigus. Ir taip p. Kosticėnas tapo iškilmingai Missuri Synodo bažnytinės Vyriausybės pašventintas į kunigus ir įsteigta "Lietuvių Liuteronų Švento Jono parapija". Bet neilgai teko džiaugtis darbo vaisiais. Kunigas Kosticėnas įvėlė į bažnyčią vokišką politiką ir Susivienijimo valdybai teko nuo savo kunigo viešai atsisakyti. Tikėtai nedidelė dalis Susivienijimo narių perėjo prie įsteigtos parapijos, o dauguma liko vėl be parapijos ir nuolatinio kunigo. Tuo tarpu vice-senjoras kun. A. Trakis maloniai sutiko atvykti kas mėnesį iš Chicagos ir laikyti pamaldas iki iš Vokietijos atvyks senjoras kun. Keleris, kuriam Pasaulio Liuteronų Federacija buvo numačiusi aptarnauti Toronto Lietuvių parapiją. Keletą kartų kun. Trakį pavadavo Chicagos reformatų kunigai, būtent, kun. S. Neimanas ir kun. P. Dilys, o taip pat iš New Yorko kun. P. Dagys. Be abejo, Torontiškams buvo labai malonu lankyti pamaldas, kurias pakaitomis atliko atvažiavę iš kitur kunigai. Bet vistiek jautėsi didelė spraga neturint savo nuolatinio kunigo, kuris reikalui esant, aplankytų ligonius, duotų šliūbą, atliktų krikštą ir kitas bažnytines pareigas. Nekantriai laukta atvažiuojant kun. Kelerio vienus metus, laukta antrus ir trečius, o kunigo Kelerio vis nėra. Gauta iš Vokietijos paskutinė ir galutinė žinia, kad kun. Keleris sveikatos dėlei negauna leidimo emigruoti į Kanadą. Teko

ieškoti kandidato į kun. Kelerio vietą. Susivienijimo valdyba buvo numačiusi kviesti pirmon eilėn vice-seniorą kun. Trakį, o jam negalint išvažiuoti iš Chicagos, antron eilėn kun. Dagį. Galų gale apsisota prie dr. M. Kavolio kandidatūros. Nepriklausomos Lietuvos laikais dr. Kavolis uoliai dirbo tautiškos liuteronų bažnyčios labui. Būdamas tremtyje jis studijavo teologiją. Pakviestas į Torontą kunigo pareigas eiti, dr. Kavolis pasitraukė iš Chicagos, pasišvėsdamas dirbti bažnyčios labui. Liuteronų Synodo Prezidentas leido jam atlikti kunigavimo praktiką, laike trijų mėnesių, lygiai traktuodamas kaip ir baigusius teologijos mokslus. Per tą laiką parapijonys turės progos pažinti dr. Kavolį, o dr. Kavolis savo

parapiją. Jeigu Susivienijimo narių daugumai patiks dr. Kavolis ir pasisakys už jį, tuomet jis bus pašventintas į kunigus ir paskirtas į Toronto lietuvių parapiją nuolatiniu kunigu. Be to, jis turės aptarnauti lietuvius evangelikus Montrealyje ir Hamiltone.

Šalia Susivienijimo uoliai veikia Evangelikų Jaunimo Ratelis. Jis turi suorganizuotą bažnytinį chorą, bažnytinį pučiamųjų dūdų orkestrą, kurie jau turėjo progos keltą kartą pasirodyti viešai. Paūgėjusius vaikus dr. Kavolis ruošia konfirmacijai. Jų tarpe yra vienas reformatas, būtent Valentinas Šernas, kuris prie progos bus konfirmuotas vieno Chicagos reformatų kunigo.

CHICAGOS PARAPIJA

1952 – 1953 metais

Chicagos lietuvių evangelikų reformatų parapija dabartinėse patalpose savystoviai pradėjo veikti 1950 m. kovo 18 d., atvykus iš tremties kun. St. Neimanui. Parapiją sudaro beveik vien naujieji ateiviai. Buvo daromos nemažos pastangos pritraukti ir se-

nuosius ateivius, bet be pasekmių. Po vieno kito atsilankymo į pamaldas, jie daugiau nebepasirodo, nebent kai kurie Synodo metu. Viena dalis senųjų ateivių yra paraudonavus, kita dalis prisidėjus prie amerikonių parapijų, o daugiau yra abejingų, atpratusių lankyti bažnyčią ir dalyvauti bendrame parapijiniame gyvenime.

Už mažą atlyginimą parapija naudoja Salem evangelikų reformatų bažnyčios patalpas. Šios amerikonių parapijos nariai yra daugiau vokiškos kilmės. Lietuviams pamaldos laikomos vieną kartą į mėnesį, o didesnių švenčių metu ir dažniau. Vasaros (atostogų) metu daroma dviejų mėnesių pertrauka. Vidutiniai į pamaldas atsilanko apie 50 asmenų, nors parapijiečių sąrašuose skaitosi šimtas su viršum. 1952 m. iš tremties atvykus kun. Povilui Diliui, dabar parapijoje yra 2 kunigai. Jie laiko pamaldas pasikeisdami, o iškilminguose atsitikimuose abu. Mūsų parapija palaiko glaudų ryšį su Chicagos liet. ev. liuteronų parapija ir jos kunigu A. Trakiu ir reformatų parapijos nariai atsilanko į liuteronų parapijos didesnes iškilmes. Apie liet. ev. reformatų pa-

Bažnyčia, kurioje meldžiasi Čikagos lietuviai reformatai.

rapijos svarbesnius įvykius parašoma į Chicago pasaulietišką spaudą – "Naujienas" ir "Sandarą".

Po pamaldų, paprastai, būna parapijos salėj susirinkimai. Čia aptariami parapijos reikalai, daromi pranešimai ir rengiamos paskaitos. Kuratorius Viktoras Karosas laikė paskaitas 1952 m. Reformacijos šventės proga, tema: "Protestantizmas ir demokratija" ir 1953 m. Nepriklausomybės šventės minėjime: "16 vasario istorinė reikšmė Lietuvos tautai."

Vasaros metu įvyko keletas reformatų bendrų išvažiavimų į Jackson parką prie Michigano ežero. Norintieji maudėsi ežere, jaunimas žaidė kamuoliu, visi bendrai pietavo ir šiaip pramogavo. Po sunkesnio savaitės darbo jaukioj apylinkėj sekmadieniais suvažlavę reformatai ir jų svečiai jautėsi, kaip vienos šeimos ar mažos ben-

druomenės nariai.

Parapijos moterų draugija laikas nuo laiko parapijos salėje suruošė kavą, o Synodo metu bendrus pietus, vakarienę ir kavą didesniai žmonių skaičiui.

Yra parapijoj, palyginant, nemažai mokslus einančio jaunimo ir buvo įsteigtas jaunimo ratelis. Bendrai jaunimas lanko pamaldas gerai.

1952 m. parapijos valdybą sudarė kuratoriai: pirmininkas Viktoras Karosas, vicepirmininkas inž. Hermanas Pavilonis, valdybos narys Petras Variakojis, sekretorius Mykolas Kregždė ir išdininkas Jurgis Čigas.

Visuotinio narių susirinkimo nutarimu kiekvienas dirbantis parapijos narys turi sumokėti kasmet į parapijos kasą 6 dol. Deja, ne visi tvarkingai atsiskaito ir atsilieka daugiau tokie, kurie yra geriau įsikūrę, turį lengvesnį ir pelningesnį darbą ir įsigiję

GRAŽI BIRŽŪNŲ BIČIULYSTĖ

Palangoje prie grafo Tiškevičiaus rūmų.

Stovi: 1. Biržų apskr. ligoninės vedėjas dr. J. Mikelėnas, 2. ponios Kaunienės sesuo, 3. Jašinskienė, 4. Puodžiūnienė, 5. Biržų apskr. mokesčių inspektorius V. Girdauskas, 6. D. Puodžiūnaitė, 7. Kun. P. Dagys, 8. Kaufmanaitė, 9. Jašinskas, 10. M. Yčas (Martyno sūnus), 11. ilgametis Kolegijos sekretorius ir gimnazijos vicedirektorius Kutra, 12. Rokiškio komendantas kurat. Jašinskas.

Sėdi iš dešinės kairėn: 1. kariuomenės kapelionas kun. Balčiauskas, 2. Kutrienė, 3. Kaunienė, 4. Puodžiūnas, 5. Kurat. Mikelėnienė, 6. Jašinskaitė, 7. Biržų komendantas Kaunas ir 8. Januševičius.

nuosavybes.

Kiekvienoms pamaldoms reikalinga nemažiau 22 dol.: kunigui 10 dol., vargonininkui 5 dol., patalpai ir švarai 5 dol., pakvietimams 2 dol. Nevisada pamaldų metu iš dalyvių tiek surenkama, tad skirtumą tenka padengti iš parapijos lėšų.

Iš Amerikos evang. reformatų bažnyčios parapija gavo pašalpą 1952 m. 500 dol. ir 1953 m. 500 dol. Šie pinigai sunaudojami apmokėti už kunigų važinėjimą laikant pamaldas ir aplankant reformatus Toronte, Rockforde, Ill. (parapijos filija) ir Cleveland, Ohio.

Parapija paskyrė 100 dol. už mokslą apmokėti Vokietijoje studijuojančiam Vytautui Aukštikalniui. Be to, yra susidaręs būrelis narių, kurie kas mėnuo įneša po 1 dol. į bendrą kasą to studento pragyvenimo išlaidoms padengti.

Kalėdų ir Naujų Metų proga visi parapijos nariai buvo raštu pasveikinti ir jiems pasiūlyta paaukoti į Labdarybės Fondą. Jau gauta aukų 126 dol. Iš šių pinigų moterų

draugijos rūpesčiu prieš Kalėdas ir Velykas buvo pasiūsti siuntinėliai bei nedidelės piniginės dovanos pasilikusiems Europoj reformatams – seneliams, našlėms ir šiaip vargstantiems. Didesnė dalis Labdarybės Fondo pinigų jau sunaudota.

Bendrai parapijos kasoj dabar skaitosi apie 1000 dol. Pinigai laikomi banke.

Parapijos nariai yra susirūpinę žurnalo "Mūsų Sparnai" leidimu. Redaktorius, bendradarbiai ir talkininkai jokio atlyginimo negauna. Bet tuo tarpu iš gautų nereguliarių pajamų "Mūsų Sparnai" išsiversti negali. Be Reformatų Kolegijos suteiktos stambesnės paramos, parapija paskyrė taipgi 100 dol. trečiam numeriui išleisti. Iš išsiųstų į kitas valstybes ir miestus žurnalo numerius ne visi skaitytojai tvarkingai (skaitant po 1 dol. už Nr.) atsiskaitė.

"Mūsų Sparnai" jungia ir stengiasi applankyti pasaulio kraštuose likimo išblaškytus lietuvius-reformatus, dėlei to visokiais būdais žurnalas yra remtinas.

J. Čigas

E. ir V. Gerulių sūnaus Rimo krikštynos. Kun. P. Dilys ir krikšto tėvai E. Yčaitė-Lessman ir E. Misevičius.

1952-1953 m. STATISTIKOS ŽINIOS

Metų bėgyje Čikagos liet. ev. ref. parapijoje buvo atliktos apeigos:

1. Atlaikytos 12 kartų pamaldos; 2 kartu su Šv. Vakariene, dalyvavo 68 komunikantai.
1. Pakrikštyti: Povilas-Petras Puodžiūnas ir Ieva-Judita Klimaitė, abu Toronto mieste, Kanadoje. Rimas Gerulis ir Jonė Kregždaitė, abu Chicagos mieste, J.A.V.
3. Konfirmuotas: Rimas-Petras Kregždė.
4. Sutuokti: Jurgis Petkus su Hypatija Yčaitė, Petras Šernas su Irena Kumpartaitė-Vilaitiene, Mykolas Zablockas su Katerine Weiss, Walter Julius Peliachevsky su Irena Plepyte.
5. Palaidota: Kun. Petro Dagio motina, Matilda Dagienė, 79 metų amžiaus, Čikagos Tautinėse kapinėse.

Metų bėgyje kun. P. Dilys ir kun. St. Neimanas aplankė šias vietas, laikydami bažnyčiose ir namuose pamaldas:

1. Toronto – Kanada (4 kart.)
2. Rockford (2 kart.)
3. Cleveland (1 kart.)
4. Stoney Ridge, Ohio (1 kart.)
5. Elyria (1 kart.)
6. Solon, Ohio (1 kart.)
7. Avon Lake, Ohio (1 kart.)

Ta pačia proga aplankė: kurat. H. Yčienė-Žiūrienė ir inž. P. Žiūrį, kurat. Jokūbą ir Danutę Kregždes, Petrą ir Emiliją Čy-gus, John ir Evelyną Yčaitę-Lessman, kurat. Martyną Nastopką su ponia, kurat. Adomo Šerno šeimą, Petrą ir Joną Šernus, Ročeslavą Mažeiką, kurat. Oną Dubraitę, kurat. Joną Dagį su šeima.

IŠ MOTERŲ DRAUGIJOS VEIKLOS

Lietuvių Ev. Reformatų Parapijos Valdybos Čikagoje nutarimu, labiausiai jos pirmininko V. Karoso iniciatyva ir energingais raginimais, įsteigtas šelpimo fondas šelpti Europoje likusiems lietuviams reformatams, kurių dauguma gyvena vargingose sąlygose. Vokietijoje gyvenantiems nutarta siųsti maisto siuntinėlius, o kitus remti pinigais. Siuntimas pavestas Liet. Ev. Ref. Moterų Draugijai.

Kalėdoms ir Velykoms pinigais ir siuntinėliais išsiųsta jau už 85 dolerius, o kasa dar nevisai tuščia.

Fondo pinigai suaukoti parapijiečių. Čia tenka su džiaugsmu paminėti, kad šiam tikslui buvo aukojama noriai, nuoširdžiai ir greitai. Kai kurie net paštu atsiuntė savo auką. Šį kartą atrodė, kad kiekvienas, tiesa, nelengvai uždirbtas doleris, prieš aukojant nebuvo vartomas rankoje besvars-tant: „kažin ar čia verta aukoti, ar negeriau būtų už tuos pinigus ką nors nusipir-kus, arba į kiną nuėjus?“ Tikrai džiugu buvo pajūti, kad mūsų reformatų širdys dar

nevisai sukietėjusios. Reikia tikėtis, kad jos ir ateity neatšals.

Iš visų sušelpėjų gauti nuoširdžios pa-dėkos laišškai. Kuratorė Klara Šepetienė, su jai įprastu jumoru, džiaugiasi, kad Ka-lėdų senelis nepatingėjo net į Šveicariją atkeliauti, o Velykų kiškis neužmiršo at-nešti kiškio pyragų. Šiaip, Šveicarijoje esą gerai gyventi, bet koks centas nuosavų pi-nigų labai „įsigadija“. Kartais norisi ko-kio patinkamesnio maisto nusipirkti. Ponia S. Beršteinienė, kuri paskutiniu laiku daž-nai sirguliuoja, rašo: „Gavusi Jūsų malo-nų siuntinį buvau giliai sujaudinta jūsų gerumu. Kuo nuoširdžiausiai dėkoju už vis-ką atsiųstą. Aiškiai stovi prieš mano akis mūsų malonaus sugyvenimo metai brangioje Tėvynėje. Deja, likimas išbarstė mus po visą pasaulį. Iš visos širdies linkiu, kad greičiau ateitų laikas, kad galėtumėte tęsti savo tiek gražią veiklą Nepriklausomoje Lietuvoje. Linkiu Jums Dievo palaiminimo ir jėgų tolimesnėje veikloje.“

Laiškas adresuotas Moterų D-jai, H. D.

KRONIKINĖS ŽINIOS

P. Šlenteris savo ir kun. Kelerio vardu dėkoja už "Mūsų Sparnus". Be to rašo, kad žurnalas labai įdomus ir jį labai laukiama. Paskutinį numerį skaitydamas užtiko straipsnį "Lietuvis – Filmų Žvaigždė", kuriame patiekiami žinių apie filmų artistą Jokūbą Šerną. Kaip tik tą pačią dieną jis gavo vokiečių žurnalą "Film – Revue" ir rado ten vieno filmo artisto paveikslą su parašu "... Lette Jacques Sernas..." Pasinaudodamas minėto straipsnio daviniais, pasiuntė laikraščio redakcijai tinkamą atitaisymą su datomis bei kitomis žiniomis ir aiškiu pasisakymu, kad tai yra lietuvis. Dabar gavo iš redakcijos tokį atsakymą:

"Mes dėkojame už laišką ir už pastabą, kuri liečia filmų artistą Jacques Šerną. Šitą klaidą sekančiame mūsų žurnale, skyriuje "Laiškai Redaktoriui", ištaisysime. Jacques Šerną galite pasiekti tokiu adresu: Unifrance Film, 77, Avenue des Champs – Elysees, Paris 8 eme."

- Prof. Vaclovas Biržiška, evang. reformatų Bažnyčios garbės kuratorius, iki šiol dirbęs Kongreso Bibliotekoje Washingtone, persikėlė į N. Angliją (Rytų Amerika), kur atsidėjo Liet. Enciklopedijos redagavimui.

- Povilas Jasiukonis, studijuojantis meną Los Angeles, Californijoje, turėjo mokslą nutraukti, nes sausio mėn. buvo pašauktas kariuomenėn.

- Prof. dr. J. Yčo duktė Ona Yčaitė-Janik Kanadoje susilaukė dukrelės, kuriai davė Zuzanos vardą.

- Liūtas Grinius, buvusio Lietuvos Prezidento Griniaus sūnus, baigė universiteto elektro-inžinerijos mokslus J. A. V-se.

- Mokyt. Eugenijos Snarskytės-Stankevičienės ir agr. Vaclovo Stankevičiaus duktė Nijolė Stankevičiūtė Uragvajuje lanko liciejų ir yra, pagal Lietuvos mokslo lygį, šeštoje gimnazijos klasėje. Beto, ji sėkmingai lanko anglų kalbos Institutą ir yra šeštoje klasėje.

- Kurat. A. Devenienė, BALFo vice-pir-

Dr. J. Mikelėnas kuratoriaus M. Plepio dukters Irenos vestuvėse

mininkė, ši pavasarį lietuvių šalpos reikalais lankėsi Kanadoje.

- Prof. Vladas Jakubėnas laimėjo MARGUČIO dainų komponavimo konkurso pirmąją premiją. Kompozitorius komponuoja 1952 m. Synodo užprašytą giesmę lietuviams evang. reformatams.

- Alfredas Kriščiūnas, gyvenęs netoli Bostono, Amerikoje baigė Europoje pradėtas medicinos studijas. Malderio miesto ligoninėje atlieka medicinos praktiką ir už pusmečio pradėsiąs verstis savistoviai.

- Prof. Jono Yčo vyriausias sūnus J. Yčas Vokietijoje užbaigęs Lietuvoje pradėtą mediciną ir gavęs daktaro laipsnį, buvo persikėlęs gyventi į Angliją, kur sukūrė liet. šeimos židinį, vesdamas stud. V. Šimkevičiūtę. Jau kuris laikas, kai dr. Jonas Yčas su šeima gyvena Kanadoje, Toronto mieste. Čia jau išlaikė šios šalies medicinos egzaminus ir pradėjo verstis sava profesija. Jo brolis, taip pat medikas, M. Yčas irgi gyvena Toronte, pasižymi savo veikla liet. visuomeniniame bei liet. evangelikų gyvenime. Pernai vasarą med. M. Yčas sukūrė liet. šeimos židinį, vesdamas irgi medikę lietuvaite tremtinę. Šliūbas buvo evangelikų bažnyčioje.

- Kun. V. Kurnatauskas Vokietijoje dirba

dviejose parapijose, mokykloje, keliose draugijose bei parapijos laikraščio redakcijoje.

• Kun. prof. dr. P. Jakubėnas, gyv. Šveicarijoje, buvo susirgęs plaučių uždegimu. Pasveiko, bet pilnų jėgų neatgauna.

• Dr. Vydūnas, po trumpos ligos, būdamas beveik 85 metų amžiaus, mirė 1953 m. vasario mėn. 20 d. Vokietijoje, Detmole.

• Kurat. P. Šepetys iš Amerikos grįžo Europon baigti medicinos studijų. Studijuoja Munchene.

• Kurat. H. Yčaitė-Petkienė persikėlė gyventi į Kaliforniją.

• Inž. H. Povilonio viename iš jo turimų Čikagoje namų kilo gaisras. Sudegė trečias aukštas. Nuostolius padengs apdraudos įstaiga.

• Kurat. Eugenijus S. Gerulis, "Mūsų Sparnų" redaktorius, Čikagoje baigė Žurnalistikos Institutą ir gavo Lojolos Universiteto diplomą.

• Prof. Motiejūno duktė ir žentas Jarai susilaukė dukrelės: Dainos-Marijos.

• Kurat. Adomui Šernui iš "Mūsų Sparnų" žurnalo Jaunimo Skyriaus vedėjo pa-

reigų pasitraukus, jo pareigas, redaktoriui kviečiant, sutiko eiti žinomas mūsų žurnalistas kurat. M. Zablockas.

• Kurat. dr. V. Vileišis ir Kurat. dr. J. Vaitaitis išlaikė Čikagoje gydytojo teisėm gauti egzaminus ir pradėjo verstis laisva gydytojo praktika.

• Kun. P. Dagio senutė 79 metų motina šių metų pavasarį mirė Čikagoje.

• Kurat. Felicija Mažuikienė komponuoja dainą H. Yčaitės eilėraščiui "Aukso Takas".

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Poeto Vlodo Butėno eilėraščių knyga **NU-ĖJĘ PLOTAI**. Knyga padalinta į tris dalis, viso eilėraščių – 31. Išleista rankraščio teisėmis. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 3251 S. Emerald Ave., Chicago 16, Ill. U.S.A

VARPAS – Lietuvių Demokratų Partijos 50 m. ir Varpo 65 m. sukaktims paminėti. Turinio autoriai: dr. J. Pajaujis, B. Almantas, A. Devenienė, dr. J. Šaulys, M. Mackevičius, dr. V. Butrimas, V. Kavolis, H. Blazas ir B. Dundulis. Išleido Varpininkų Leidinių Fondas. Administratorius: J. Makaus-

Iškilmingosios H. Yčaitės ir inž. J. Peškaus vestuvės Čikagos evang. reformatų bažnyčioje. Svečių tarpe matome ponus Žiūrius, dr. J. Mikelėną, gen. Plechavičių, muz. V. Jakubėną, pulk. J. Variakojį, inž. H. Pavilonį ir kt.

is, 157 W. 105 St., New York 25, N. Y.,
S. A. Kaina \$ 1.

ARGUTIS – gausiai iliustruotas lietuvių mėnesinis žurnalas, įsteigtas A. Vanagaičio 1928 m. Žurnalo adresas: 6755 S. Western Ave., Chicago 36, ILL., U.S.A. Prenum. kaina Š. Amerikoje \$ 3, kitur – \$ 4 netams.

ŲEVIŠKELĖ – lietuvių vaikų mėnesinis žurnalas, gausiai iliustruotas ir paties redaktoriaus dailininko Vlodo Vijeikio išpuoštas. Kaina metams \$ 3. Adresas: 2313 W. 91 St., Chicago 20, Ill., U. S. A.

VOICE – the monthly journal. Issued by St. John's Missionary Fathers of the Catholic Church of America. Editor, Most Rev. S. A. Geniotis, D. D. Adress : 4201 S. Maplewood Ave., Chicago 32, Ill., U. S. A.

TEISININKŲ ŽINIOS – neperiodinis lietuvininkų laikraštis. Leidžia LTDU Čikagos Skyriaus Valdyba. Redaguoja Redakcinė Komisija: dr. jur. P. Jokubka, L. Šmulkštys, J. Talalas. Adresas: L. Šmulkštys, 631 W. 54 Pl., Chicago 9, Ill., U. S. A. Atskiro Nr. kaina 50 c.

LITHUANIAN ART EXHIBITION – lietuvių meno parodos, įvykusios Čikagoje 1953. 4. 11-19 dienomis, biuletenis. Išleistas parodai ruošti komiteto, kurio pirmininkas – arch. J. Mulokas.

KNYGŲ LENTYNA – mėnesinis lietuvių bibliografinės tarnybos biuletenis. Tai pasaulio lietuvių spaudos veidrodis, kuriame matome įvairius leidinius, straipsnių pavadinimus ir jų autorius bei kur tai yra atspausdinta. Tai raktas į lietuviškąją spaudą. Leidžia Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Redaguoja A. Ružancovas. Adresas: Lithuanian Bibliographie Service, 602 Harvey St., Danville, Ill., U. S. A. Prenumerata metams Š. Amerikoje \$ 1,50, kitur – \$ 1.

Poetės Birutės Pukelevičiūtės eilėraščių knyga METUGĖS. 95 puslapių knyga padalinta į 6 skyrius: Pavasarėjant, Ankstyvieji Sapnai, Ašmenys, Mergaitėms, Mano Motinos, Karo Pasakos. Išleido leidykla Baltija, spaudė spaustuvė Banga, tiražas – 500. Iliustracijos J. Akstino. Užsakymui adresas: 1622 Bloor St. West, Toronto, Ont., Canada.

Nėmunėlio upė pavasari. Dešinėje pusėje – Latvija, kairėje – Lietuva, kur matome N. Radviliškio liet. ev. reformatų bažnyčią. Čia ilgą laiką kunigavo kun. St. Neimanas.

NORINTIEJI SMAGIAI PRALEISTI ATOSTOGAS
PRIE PUIKAUS MICHIGAN EŽERO, GRAŽIUOSE
SMILTYNUOS IR PUIKIOJE GAMTOS APLINKOJE,
ATVYKITE Į

Borcherto Vasarnami Beverly Shores' Indiana

TELEFONAS MICHIGAN CITY 24837

Kambariai Švarūs, Gerai Šrengti ir Tinkamai Prižiūrimi.

Važiuoti iš Chicagos 12 keliu iki Beverly Shores,
Ind. Broadway gatvės. Paskiau pasukit į kairę ir va-
žiuokit 2-3 mylios iki Ripple Water Ave., ir čia pasukit
po dešine į pat mūsų vasarvietę. Jei važiuosit traukiniu,
tai išlipkite Beverly Shares stoty ir pašaukit mus tele-
fonu.

Geo. ir Ona Borchertai — Savininkai.

J. KUTRA

REALTY

2405 W. 51 St. Chicago 32, Ill.

Tel. Pkospect 6 - 7238

Tarpininkavimas namų pirkimo ir pardavimo rei-
kalais. Automobilių, sveikatos, gyvybės, relai-
mingų atsitikimų draudimas. Parūpinamos pasko-
los. Sutvarkomi nuosavybės, pilietybės, imigraci-
jos, pajamų mokesčių (income tax) reikalai.

Kontora atdara kasdien nuo 9 - 6 val. 30 min.,
seknadieniais nuo 1 - 3 val. p. p.

NAMŲ STATYBOS RANGOVAS

stato naujus, pataiso senus namus labai prieinama kaina.

Atlieka visus statybos darbus.

STEVE ZABRODSKIS, General Contractor

518 W. 46 St. CHICAGO 39, Ill. Tel. KENwood 8 - 0259

Knygos, laikraščiai ir plokštelės
lietuvių ir vok. kalbomis; radio TE-
LEFUNKEN, SABA, GRUNDING
rašomosios mašinėlės, foto aparai-
tai (europietiški), laikrodžiai, ori-
ginalūs dailininkų paveikslai, me-
džio ir odos liaudies meno dirbiniai,
rašomoji medžiaga ir t. t. gaunama
pas

M. ZABLOCKA

3322 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Telef.: CL 4-7160

Tel. ofiso VI 2-1581, rez. DR 3-6756

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Kampas Halsted ir 31-os gatvių
802 W. 31st Str.

Priėmimo valandos 2-4 p. p. ir
6-8 v. v. šeštad. 2-4 po pietų

T U R I N Y S

	Psl.
KOLEGIJOS LIŪDNOS ŽINIOS PRANEŠIMAS	1
SPAUDOS REIKALAI – Administracija	2
<i>TIKĖJIMAS IR AMŽINYBĖ</i>	
NAUJASIS TESTAMENTAS – Kun. V. Kurnatauskas	3
BENDROJI KANČIA – Kun. A. Trakis	10
ATLEIDIMO IR NUSIDĖJIMO ŠV. DVASIAI ESMĖ – Kun. P. Dilys	12
CVINGLIS IR KALVINAS – M. Plepys	17
KOLEGIJOS UŽUOJAUTOS	20
<i>TĖVYNĖ IR PASAULIS</i>	
LITHUANIA PROTESTS ENSLAVEMENT – Dr. Owen J. C. Norem	21
ŽMOGUS IR VANDUO – Fil. Lao Dze	22
VYDŪNAS – VIDINIO ŽMOGAUS ŽADINTOJAS – Doc. J. Pauperas	23
LIETUVOS EV. REFORMATŲ BAŽNYČIOS BIBLIOTEKA VILNIUJE – H. Dilienė	25
STANISLOVAS DAGILIS – Dr. J. Mikelėnas	28
KURIS KRAŠTAS DAUGIAUSIAI NUSIPELNĖ MUZIKOS LABUI – Prof. Jakubėnas	33
<i>JAUNIMO SKYRIUS</i>	
ŽODIS JAUNUMUI – Kun. A. Balčiauskas	36
AUKŠTAJŲ MOKSLĄ BAIGUS	38
BIRŽŲ VILKĄ PRISIMENANT – E. S. G.	40
NUOVOKA – Vertė J. P.	42
PASAULIO EV. JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS – J. Slavėnas	43
<i>KLAUSIMAI – ATSAKYMAI</i>	
JIEŠKOKIME, KLAUSKIME, SĄMONĖKIME – Skyriaus Vedėjas	44
KODĖL KRISTUS NERAŠĖ EVANGELIJŲ? – Kun. S. Neimanas	44
LAISVĖS VARPAS IR REFORMATAI – E. S. Gerulis	45
GELBĖKIME NETIKINTŲ BROLIŲ	45
<i>KRONIKA</i>	
KOLEGIJOS SVEIKINIMAS SYNODUI	46
FRAGMENTS OF LITHUANIAN EV. REFORMED CHURCH IN U. S. A. – by H. Pavilionis	47
A. A. JUOZAPAS DILYS	48
KUN. ADOLFAS NEIMANAS – Anūkas S. N.	50
LIETUVIŲ EV. SUSIVIENIJIMAS KANADOJE	51
CHICAGOS PARAPIJA 1952 – 53 METAIS – J. Čigas	52
IŠ MOTERŲ DRAUGIJOS VEIKLOS – H. D.	55
KRONIKINĖS ŽINIOS	56
ATSIŪSTA PAMINĖTI	57
SKELBIMAI	59

11029

Tautosakininko
Juozo Bugos
palikimas